

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών *Θεατρικής Αγωγής*

Μεταπτυχιακή Διατριβή

Η Εφαρμογή Τεχνικών του Θεάτρου/Δράματος για Κατανόηση
Γραπτού Λόγου στο Μάθημα των Ελληνικών: Έρευνα δράσης σε
Παιδιά Α΄ Δημοτικού στην Κυπριακή Εκπαίδευση

Σωτηρούλλα Σολωμού

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια
Κλειώ Φανουράκη

Μάιος 2017

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών *Θεατρικής Αγωγής*

Μεταπτυχιακή Διατριβή

Η Εφαρμογή Τεχνικών του Θεάτρου/Δράματος για Κατανόηση
Γραπτού Λόγου στο Μάθημα των Ελληνικών: Έρευνα δράσης σε
Παιδιά Α' Δημοτικού στην Κυπριακή Εκπαίδευση.

Σωτηρούλλα Σολωμού

**Επιβλέπουσα Καθηγήτρια
Κλειώ Φανουράκη**

Η παρούσα μεταπτυχιακή διατριβή υποβλήθηκε προς μερική εκπλήρωση των
απαιτήσεων για απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών
στη Θεατρική Αγωγή
από τη Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών
του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Μάιος 2017

Αφιερώνεται στον σύζυγο μου Μάκη
και τις κόρες μου
Μαρία-Μυρτώ και Αγγέλικα.

Περίληψη

Η παρούσα μεταπτυχιακή διατριβή έχει στόχο να εξετάσει την εφαρμογή τεχνικών του θεάτρου/δράματος ως διδακτική μεθοδολογία για το μάθημα των Νέων Ελληνικών για κατανόηση γραπτού κειμένου σε παιδιά της Α΄ τάξης του δημοτικού στην κυπριακή εκπαίδευση. Η έρευνα δράσης αφορά παιδιά του Α΄1 τμήματος στο οποίο διδάσκω ως υπεύθυνη δασκάλα και διήρκησε από τον Οκτώβριο του 2016 μέχρι τον Απρίλιο του 2017. Παρατηρούνται και καταγράφονται η συμμετοχή, οι στάσεις και οι συμπεριφορές των παιδιών κατά την εφαρμογή των τεχνικών αυτών στο μάθημα των Νέων Ελληνικών σε σχέση με τη χώρα καταγωγής τους, τη μητρική τους γλώσσα και το μορφωτικό επίπεδο των γονέων τους. Επιπρόσθετα εξετάζεται το κατά πόσο επιτυγχάνεται το αποτέλεσμα ως προς τους δείκτες επιτυχίας και επάρκειας του κάθε μαθήματος και το εάν οι στόχοι του μαθήματος ολοκληρώνονται στον προκαθορισμένο χρόνο.

Εφαρμόστηκε η μέθοδος της έρευνας δράσης ακολουθώντας το σχήμα σχεδιασμός-δράση-παρατήρηση-αναστοχασμός. Η εφαρμογή της συγκεκριμένης ερευνητικής μεθόδου βοήθησε ώστε ο σχεδιασμός να ανταποκρίνεται καλύτερα στις ιδιαιτερότητες της έρευνας όσον αφορά στη μικρή ηλικία των παιδιών και επιπλέον εμένα ως ερευνήτρια για να βελτιώσω τον τρόπο εφαρμογής των εκπαιδευτικών μου πρακτικών.

Οι τεχνικές του θεάτρου/δράματος είναι ένα απαραίτητο εργαλείο για τη διδασκαλία του μαθήματος των Νέων Ελληνικών στην κατανόηση γραπτών κειμένων. Τα παιδιά εκλαμβάνουν τις τεχνικές αυτές ως παιχνίδι το οποίο εμπίπτει στα κύρια ενδιαφέροντά τους. Οι τεχνικές του θεάτρου/δράματος ενεργοποιούν τη φαντασία των παιδιών, δημιουργούν κίνητρα και ερεθίσματα στα παιδιά για δράση και αναπτύσσουν τη συνεργασία. Με τον τρόπο αυτό, αλληλεπιδρούν μεταξύ τους και χρησιμοποιούν τις εμπειρίες και τις προϋπάρχουσες γνώσεις τους για να εφαρμόσουν τις τεχνικές αυτές και να οδηγηθούν σε συμπεράσματα και στην επίτευξη του επιθυμητού στόχου.

Στην παρούσα έρευνα, διαφαίνεται επίσης πόσο σημαντικός είναι και ο ρόλος του μορφωτικού επιπέδου των γονέων, ώστε τα παιδιά να καλλιεργήσουν από το οικογενειακό περιβάλλον, τη φιλιαναγνωσία και να αναπτύξουν θετικές στάσεις απέναντι στο σχολείο και γενικά στη μάθηση.

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον κύριο Βάιο Λιαπή ως Ακαδημαϊκό Υπεύθυνο για τη βοήθεια και την καθοδήγηση που μου παρείχε καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Θεατρικής Αγωγής του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου. Θερμές ευχαριστίες θα ήθελα να δώσω στην κυρία Κλειώ Φανουράκη ως υπεύθυνη καθηγήτρια στο μάθημα της Θεατρικής Αγωγής αλλά και ως επιβλέπουσα της μεταπτυχιακής μου διατριβής. Η κυρία Κλειώ Φανουράκη ήταν πάντα πρόθυμη να επικοινωνήσει μαζί μου, να λύσει τις απορίες μου και να με καθοδηγήσει ενθαρρύνοντας με σε όλες μας τις επαφές με εξαιρετικά λόγια. Η παρουσία της δίπλα μου σε όλη τη διαδικασία σχεδιασμού της έρευνας αυτής με έκανε να νιώθω ασφάλεια σε κάθε μου βήμα. Τις ευχαριστίες μου δίνω και στα μέλη της εξεταστικής επιτροπής κυρίους Θεόδωρο Γραμματά Καθηγητή και Αστέριο Τσιάρα Αναπληρωτή Καθηγητή. Ευχαριστώ επίσης τη Διευθύντρια του σχολείου μου κυρία Φωτεινή Χριστοπούλου για τη στήριξη που μου παρείχε κατά τη διάρκεια της εφαρμογής των μαθημάτων μέσω των θεατρικών/τεχνικών στην τάξη μου. Όπως και για την προώθηση των δράσεων που επιτεύχθηκαν μέσα από τα μαθήματα των παιδιών του τμήματος στο οποίο διδάσκω ως υπεύθυνη δασκάλα, ώστε να τυπωθεί το παραμύθι και να δοθεί στα παιδιά ως αναμνηστικό αλλά και για την προβολή της μικρού μήκους ταινίας στα παιδιά της σχολικής μονάδας.

Περιεχόμενα

1	Κεφάλαιο	
	Εισαγωγή	1
1.1	Γενικό πλαίσιο προβληματισμού της έρευνας	2
1.2	Σκοπός της έρευνας	3
1.3	Ερευνητικά ερωτήματα	3
2	Κεφάλαιο	
	Θεωρητικό πλαίσιο	4
2.1	Το θέατρο στην εκπαίδευση	4
2.2	Αναλυτικά προγράμματα	6
2.3	Διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας, η κατανόηση και η παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου	10
2.4	Αναγνωστική δεξιότητα	13
2.5	Στάδια κοινωνικής και παιδαγωγικής ανάπτυξης του παιδιού στην Α΄ τάξη Δημοτικού	14
2.6	Τεχνικές του θεάτρου/δράματος για κατανόηση γραπτού κειμένου	18
2.6.1	Δάσκαλος ως εμπυχωτής	20
2.6.2	Δάσκαλος σε ρόλο	21
2.6.3	Θέατρο Φόρουμ	21
2.6.4	Εργαστήριο γραφής	22
2.6.5	Αυτοσχεδιασμός	23
2.6.6	Παγωμένη εικόνα	23
2.6.7	Διάδρομος της σκέψης	24
2.6.8	Καρέκλα των αποκαλύψεων	24
2.6.9	Μανδύας του ειδικού	25
2.6.10	Ο κύκλος της ζωής	25
2.6.11	Συλλογική εικόνα	26
2.6.12	Γλύπτης και γλυπτό	26

2.6.13	Παντομίμα	26
2.6.14	Τα προσωπικά αντικείμενα του χαρακτήρα	27
2.6.15	Το θεατρικό παιχνίδι	27
2.6.16	Ρόλος στον τοίχο	29
2.6.17	Ηχοποίηση	29
2.6.18	Με ρυθμό, με στίχο και με κίνηση	29
2.6.19	Θέατρο Σκιών	30
3	Κεφάλαιο	
	Μεθοδολογία της έρευνας	31
3.1	Εισαγωγή	31
3.2	Σκοπός και στόχοι της έρευνας	31
3.3	Ερευνητικό πρόβλημα και ερευνητικά ερωτήματα	32
3.4	Έρευνα δράσης	33
3.5	Διερευνητική δραματοποίηση	35
3.6	Ερευνητικά εργαλεία	36
3.7	Δειγματοληψία	38
3.8	Χρόνος απασχόλησης των παιδιών	39
3.9	Διαδικασία συλλογής δεδομένων	39
3.10	Προέρευνα	39
3.10.1	Αποτελέσματα προέρευνας	39
3.11	Εφαρμογή μαθημάτων των μαθημάτων	40
3.12	Σχεδιασμός της έρευνας δράσης	41
3.13	Σχεδιασμός των μαθημάτων	41
3.14	Αξιολόγηση μαθημάτων	81
3,15	Σύγκριση μαθήματος χωρίς την εφαρμογή τεχνικών του θεάτρου/δράματος	81
4	Κεφάλαιο	
4.1	Ανάλυση δεδομένων	83
4.2	Αποτελέσματα της έρευνας	83
4.3	Πίνακες αποτελεσμάτων	86
4.4	Οδηγός συνέντευξης Α΄ Φάσης	91

4.5	Οδηγός συνέντευξης Γ' Φάσης	96
5	Κεφάλαιο	
5.1	Συμπεράσματα της έρευνας	98
	Βιβλιογραφία	101

Κεφάλαιο 1

Εισαγωγή

Το θέατρο/δράμα στην εκπαίδευση ως μέσο για τη διδασκαλία της Νέας Ελληνικής γλώσσας στην Α΄ τάξη του Δημοτικού σχολείου προσφέρει στα παιδιά εργαλεία, τεχνικές και βιωματικές δραστηριότητες για να αποκτήσουν γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις που έχουν σχέση με τη γλώσσα και τη γλωσσική επικοινωνία (Αυδή και Χατζηγεωργίου 2007:29-32). Τόσο οι εμπειρίες των παιδιών όσο και γενικά το μορφωτικό κεφάλαιο που κουβαλούν τα παιδιά, το οποίο, σύμφωνα με τον κοινωνιολόγο Μπουρντιέ, είναι η καλλιέργεια θετικής στάσης, οι αξίες, οι γνώσεις και η γνωριμία με τις τέχνες που έχουν αποκτήσει από το οικογενειακό και κοινωνικό τους περιβάλλον συμβάλλουν στην ανάπτυξη του θετικού κλίματος για μάθηση (Ασκούνη 2007:25). Οι τεχνικές του θεάτρου/δράματος ενεργοποιούν την κριτική σκέψη των παιδιών, δημιουργούν εικονικές πραγματικότητες, διεγείρουν τη φαντασία, τη σκέψη και το συναίσθημά τους. Οι τεχνικές αυτές, συμβάλλουν τόσο στην απόκτηση αυτοπεποίθησης όσο και στην καλλιέργεια του προφορικού και γραπτού λόγου (Αυδή και Χατζηγεωργίου 2007:29-32).

Ο Joe Winston αναφέρει τη σημαντικότητα της σύνδεσης της θεωρίας και των όρων του θεάτρου/δράματος, ώστε οι εκπαιδευτικοί να μπορούν να χρησιμοποιούν τα εργαλεία του ως μέσα διδασκαλίας στο σχολείο. Μέσα από το θέατρο/δράμα στην εκπαίδευση τα παιδιά μπορούν να καλλιεργήσουν την ηθική μάθηση, να προβούν σε δημιουργικές δράσεις και να έχουν την ικανότητα να επανεξετάζουν κοινωνικές και ηθικές αξίες (Winston 1999:464-465).

Το θέατρο/δράμα στην εκπαίδευση προσφέρει τόσο στους εκπαιδευτικούς όσο και στα παιδιά τη δυνατότητα χρήσης ποικίλων δραστηριοτήτων με σκοπό την υλοποίηση των στόχων της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Εκτός από εργαλείο μάθησης, το θέατρο/δράμα στην εκπαίδευση παράγει και διαμορφώνει ένα κατάλληλο περιβάλλον μάθησης απαραίτητο στοιχείο της συνολικής εκπαιδευτικής διαδικασίας (Woolland 1999:364).

1.1. Γενικό πλαίσιο προβληματισμού της έρευνας

Τα πλεονεκτήματα των θεατρικών τεχνικών και συμβάσεων στην ελληνική εκπαιδευτική διαδικασία τεκμηριώνονται το 1990 με την ένταξη της Θεατρικής Αγωγής στο Αναλυτικό Πρόγραμμα (Παπαδόπουλος 2010:161). Το θέατρο παίρνει τη θέση που του αξίζει στην ελληνική και κυπριακή εκπαιδευτική διαδικασία ως εργαλείο μάθησης. Στο δημοτικό σχολείο η θεατρική αγωγή χρησιμοποιεί τεχνικές του θεάτρου/δράματος με στόχο την ανάπτυξη των ικανοτήτων επικοινωνίας των παιδιών, της κίνησης του σώματος τους, των εκφραστικών και γλωσσικών ικανοτήτων τους. Μέσω των τεχνικών του θεάτρου/δράματος εφαρμόζεται η δραματοποίηση, ο αυτοσχεδιασμός και το θεατρικό παιχνίδι (Παπαδόπουλος 2010:161). Μερικές από τις τεχνικές ή και τις μορφές του θεάτρου/δράματος είναι η μίμηση, η παγωμένη εικόνα, ο αυτοσχεδιασμός, το θεατρικό παιχνίδι, η δραματοποίηση κειμένου, ο ρόλος στον τοίχο, η ανακριτική καρτέλα, ο διάδρομος της συνείδησης, οι ομαδικοί ρόλοι, ο ρόλος στον τοίχο, τα αντικείμενα του χαρακτήρα, το κουτί εξερεύνησης κ.ά. (Neelands 2008). Οι θεατρικές τεχνικές δίνουν την ευκαιρία στους συμμετέχοντες μέσα από την εξέλιξη μιας ιστορίας να ταξιδέψουν στον χώρο και στον χρόνο, να συμμετέχουν στις σκηνές, να κατανοήσουν τη συμπεριφορά των χαρακτήρων της ιστορίας αλλά και τις σχέσεις που υπάρχουν ανάμεσα στους χαρακτήρες. Οι θεατρικές τεχνικές βοηθούν τους συμμετέχοντες, στην ιστορία που επεξεργάζονται, να μετακινούνται από το παρόν στο παρελθόν και στο μέλλον (Παπαδόπουλος 2010:245). Στην Κύπρο αρκετές θεατρικές τεχνικές εισάχθηκαν και εφαρμόζονται στη δημοτική εκπαίδευση. Παρόλη την αναγνώρισή τους σαν χρήσιμα εκπαιδευτικά εργαλεία εντούτοις συχνά χρησιμοποιούνται αποσπασματικά, χωρίς σαφή προσανατολισμό, περιορίζονται σε μερικές ενότητες μαθημάτων και βασίζονται στην κρίση και στις δυνατότητες του εκάστοτε εκπαιδευτικού. Η συστηματική και στοχευμένη χρήση των τεχνικών του θεάτρου/δράματος από τον εκπαιδευτικό οδηγούν στην αποτελεσματικότητα της επίτευξης των στόχων του κάθε μαθήματος. Καθώς ο εκπαιδευτικός σχεδιάζει τα μαθήματα τα οποία πρόκειται να διδάξει μέσω των θεατρικών τεχνικών πρέπει να επιλέγει τεχνικές για τις οποίες γνωρίζει τον σκοπό και τη χρησιμότητά τους και να τις κατηγοριοποιεί. Η επιλογή της κάθε τεχνικής πρέπει να προσανατολίζεται από τον εκπαιδευτικό προς τις ικανότητες των παιδιών που πρόκειται να αναπτύξει (Παπαδόπουλος 2010:245).

1.2 Σκοπός της έρευνας

Η χρήση της μεθόδου της συγκεκριμένης έρευνας δράσης επικεντρώνεται σε μια ιδιαίτερη ενότητα, την κατανόηση γραπτού κειμένου και σε μια ιδιαίτερη τάξη, την Α' Δημοτικού. Σε παιδιά αυτής της ηλικίας η εφαρμογή θεατρικών τεχνικών και συμβάσεων είναι ιδιαίτερα απαιτητική. Αφενός τα παιδιά βρίσκονται σε μεταβατικό στάδιο στην εκπαιδευτική τους διαδρομή και καλούνται να (συν-)εργαστούν ενεργητικά για να (συν-)διαμορφώσουν το εκπαιδευτικό αποτέλεσμα, αφετέρου είναι εξοικειωμένα από την προδημοτική τόσο με το παιχνίδι στην τάξη όσο και από τις θεατρικές τεχνικές. Η κατανόηση γραπτού κειμένου περιλαμβάνει τη γραπτή, γλωσσική, κοινωνική και κριτική διάσταση που εμπεριέχεται στα κείμενα.

Η παρούσα μελέτη επιχειρεί να εφαρμόσει θεατρικές τεχνικές και συμβάσεις σε παιδιά του τμήματος Α'1 στο μάθημα των Νέων Ελληνικών και να εξετάσει τον χρόνο και τον βαθμό στον οποίο επιτυγχάνονται οι διδακτικοί στόχοι-δείκτες επιτυχίας και επάρκειας όσο αφορά την κατανόηση γραπτού κειμένου. Αυτή η έρευνα δράσης καταγράφει και αξιολογεί τις στάσεις, τη συμμετοχή, το ενδιαφέρον των παιδιών όπως επίσης και τη συμβολή άλλων εξωγενών ή δημογραφικών παραγόντων όπως το φύλο, τη χώρα καταγωγής, τη μητρική γλώσσα των παιδιών και το μορφωτικό επίπεδο των γονέων τους.

1.3 Ερευνητικά ερωτήματα

Οι θεατρικές τεχνικές ως μέσο διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας συμβάλουν στην κατανόηση γραπτού κειμένου σε παιδιά της Α' τάξης του Δημοτικού Σχολείου;

Ποια είναι η στάση, η συμμετοχή και η συμπεριφορά των παιδιών της Α' τάξης του Δημοτικού απέναντι στις τεχνικές αυτές σε σχέση με τη γλώσσα καταγωγής τους, τη μητρική τους γλώσσα και το μορφωτικό επίπεδο των γονέων;

Με την εφαρμογή των τεχνικών του θεάτρου/δράματος ως μέσου διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας για κατανόηση γραπτού κειμένου επιτυγχάνονται οι στόχοι του μαθήματος στον καθορισμένο χρόνο οργάνωσης του μαθήματος;

Κεφάλαιο 2

Θεωρητικό Πλαίσιο

2.1 Το θέατρο στην εκπαίδευση

Από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα αρχίζουν να εφαρμόζονται στην Αμερική και στην Ευρώπη νέες τάσεις διδασκαλίας οι οποίες στοχεύουν στα ενδιαφέροντα των παιδιών, στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, στη συμμετοχή των παιδιών σε βιωματικές δραστηριότητες και σε περιβάλλοντα μάθησης με κεντρικό άξονα το παιχνίδι (Παπαδόπουλος 2010:29). Στην ανάπτυξη και την εφαρμογή των νέων αυτών αντιλήψεων στην εκπαίδευση συνέβαλαν πολλοί θεατροπαιδαγωγοί όπως η Finlay-Johnson στην Αγγλία η οποία εφάρμοσε τη μέθοδο της δραματοποίησης και ο Caldwell Cook που εφάρμοσε το δραματικό παιχνίδι. Στον ελληνικό χώρο το θέατρο στην εκπαίδευση στήριξε μεταξύ άλλων σημαντικά και ο Μίλτος Κουντουράς (Παπαδόπουλος 2010:32). Τα θεμέλια του θεάτρου στην εκπαίδευση στηρίζονται σε τεχνικές που εφάρμοσαν γνωστοί πατέρες του θεάτρου. Ο σκηνοθέτης και πρωτοπόρος της υποκριτικής του ρωσικού θεάτρου Konstantin Stanislavski έδωσε έμφαση στην άσκηση του σώματος και στην ανάπτυξη του συναισθήματος ώστε οι ηθοποιοί να ταυτίζονται με τον ρόλο (Αυδή και Χατζηγεωργίου 2007:23) . Ο πατέρας του επικού θεάτρου στη Γερμανία, Μπέρτολτ Μπρεχτ, σκηνοθέτης και δραματουργός το 1930 προώθησε τα «διδασκτικά έργα» με τα οποία είχε στόχο να διδάξει τα παιδιά στο σχολείο για τη διαλεκτική και πολιτική σκέψη. Ανέπτυξε την «αποστασιοποίηση» δηλαδή την συναισθηματική απόσταση των θεατών από τα βιώματα του δράματος. Έδινε έμφαση στην κριτική σκέψη (Αυδή και Χατζηγεωργίου 2007:26). Ο Πολωνός Jerzy Grotowski ο οποίος θεωρείται δημιουργός του σύγχρονου θεάτρου έδωσε έμφαση στον αυτοσχεδιασμό, τις δημιουργικές δεξιότητες και στα μέσα τα οποία χρησιμοποιεί ο ηθοποιός για έκφραση δηλαδή το σώμα, τη φωνή και τον λόγο. Ο Άγγλος Peter Brook ανέπτυξε τη θεατρική έρευνα μέσω της οποίας πιστεύει ότι καταργούνται οι αντιλήψεις που αντιστέκονται στη μετάδοση της νέας τέχνης (Παπαδόπουλος 2010:34). Ο Augusto Boal εφάρμοσε το θέατρο του καταπιεσμένου για αντιμετώπιση της καταπίεσης και την αλλαγή της κοινωνίας. Προσπάθησε να φέρει αντιμέτωπους τους καταπιεσμένους

πολίτες με τα προβλήματά τους και μέσω του διαλόγου να δώσουν λύσεις στα προβλήματά τους. Στόχος του Boal ήταν να φέρει στο κέντρο τον θεατή και με την εμπειρία και βίωμα να γίνει πρωταγωνιστής στη σκηνή αλλά και στη ζωή. Να γίνει ενεργητικός θεατής και ενεργός πολίτης (Ζώνιου 2003:1-2).

Ο Peter Slade υποστήριξε ότι τα παιδιά μέσα από το θεατρικό παιχνίδι αυτοσχεδιάζουν, μιμούνται και βιώνουν στιγμές από την πραγματική ζωή και μέσα από αυτές τις δραστηριότητες υπάρχει και μια θεραπευτική διάσταση (Παπαδόπουλος 2010:36). Ως πρωτοπόρος της ανάπτυξης του δράματος στην εκπαίδευση δίνει ένα καθαρά παιδαγωγικό χαρακτήρα στο σχολικό θέατρο. Θεωρεί ότι το παιδικό δράμα εκφράζεται μέσα από το αυθόρμητο παιχνίδι όπου θεατές και ηθοποιοί δεν διαφέρουν (Παπαδόπουλος 2010:36).

Ο Α. Τσιάρας αναφέρει ότι η Dorothy Heathcote είχε σκοπό να παρέχει στους εκπαιδευτικούς την ευκαιρία να εφαρμόσουν τεχνικές του θεάτρου/δράματος στην εκπαίδευση ως μέσο διαθεματικής προσέγγισης των γνώσεων που προσφέρονταν στην τάξη (Τσιάρας 2009:615). Η D. Heathcote ως δασκάλα του εκπαιδευτικού δράματος θεωρεί ότι οι τεχνικές του θεάτρου/δράματος πρέπει να προκαλούν τα παιδιά και να έχουν σχέση με τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες τους (Τσιάρας 2009:618). Μέλημά της D. Heathcote ήταν τα παιδιά μέσα από τα βιώματα και τις εμπειρίες της δραματικής διαδικασίας να νιώσουν ελεύθερα και να φανερώνουν τον πραγματικό τους εαυτό μέσα στην τάξη (Τσιάρας 2009:620).

Η Dorothy Heathcote προώθησε την εισαγωγή του θεάτρου στην εκπαίδευση μέσα στα Νέα Αναλυτικά Προγράμματα. Οι εισηγήσεις της στόχευαν στην κατανόηση μιας πράξης/δράσης στο δράμα αντί στην ερμηνεία της καθώς και στη μελέτη των συμπεριφορών των χαρακτήρων παρά στους ίδιους τους χαρακτήρες (Παπαδόπουλος 2010:37-38). Σύμφωνα με τη Heathcote τα παιδιά μέσα από την επεξεργασία του νοήματος μπορούν να εξετάσουν διαφορετικές οπτικές γωνίες μιας πράξης και να προχωρήσουν στη διαδικασία της αλλαγής (Αυδή και Χατζηγεωργίου 2007:27). Η Heathcote αναφέρει ότι μέσω της Δραματικής Τέχνης στην εκπαίδευση ο δάσκαλος δίνει τη δυνατότητα και δημιουργεί περιστάσεις μέσα από τις οποίες τα παιδιά αναπτύσσουν διάφορες συμπεριφορές, τάσεις, στάσεις, ιδέες και διαμορφώνουν αντιλήψεις και μπορούν να γίνουν υπεύθυνοι πολίτες (Αυδή και Χατζηγεωργίου 2007:

31). Τα παιδιά ψάχνουν, διερευνούν, αλλάζουν, συνδέουν καταστάσεις, αλληλεπιδρούν, αποδέχονται και φτάνουν ομαδικά με συνεργασία στο συμπέρασμα (Κοντογιάννη 2012: 112).

Μέσα από το θέατρο/δράμα στην εκπαίδευση τα παιδιά μελετούν τέχνη και επιστήμη. Αναπτύσσουν τη φαντασία, την κριτική σκέψη, τη δημιουργικότητα και κατανοούν τον κόσμο (Παπαδόπουλος 2010:53). Κατά τη δεκαετία του 70' δόθηκε έμφαση στη διδασκαλία της διερεύνησης ενός θέματος, στον ρόλο του δασκάλου ως μεσολαβητή, στη βιωματική, συνεργατική και κοινωνική υπευθυνότητα των παιδιών με την εφαρμογή του θεάτρου/δράματος κατά τη διδασκαλία (Αυδή και Χατζηγεωργίου 2007: 26).

Τα παιδιά μέσα από τη Δραματική Τέχνη αποκτούν κίνητρα για μάθηση και αναπτύσσουν τη συνεργασία μεταξύ τους. Η Δραματική Τέχνη λειτουργεί ως εργαλείο εξάσκησης του προφορικού και του γραπτού λόγου, βοηθά στη λειτουργία του μηχανισμού της ανάγνωσης και προωθεί τον μηχανισμό επικοινωνίας. Τα παιδιά αποκτούν αυτοπεποίθηση, συναισθηματική ασφάλεια, κοινωνικές δεξιότητες και καλλιεργούν την ενσυναίσθηση. Εκτός από τα πλεονεκτήματα που προσφέρει η Δραματική Τέχνη στα παιδιά, προσφέρονται και πολλά οφέλη στους εκπαιδευτικούς (Κοντογιάννη 2012:112). Έρευνα που έγινε από την L. McGregor για την κοινωνική αλλαγή που αναπτύσσεται μέσω της Δραματικής Τέχνης έδειξε ότι η Δραματική Τέχνη στην εκπαίδευση είναι μια πρωτότυπη τεχνική κατασκευή όπου η κοινωνική της επίδραση είναι πολύ ουσιαστική (Κοντογιάννη 2012:117).

2.2 Αναλυτικά προγράμματα

Ένα Αναλυτικό Πρόγραμμα προσφέρει στους εκπαιδευτικούς τη δυνατότητα να αναπτύξουν τις ικανότητές τους και να τις συνδέσουν με νέες ιδέες για το εκπαιδευτικό τους έργο (Κατσαρού και Τσάφος 2003:188).

Το εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου στηρίζεται στις αρχές του «Αναλυτικού Προγράμματος για τα Δημόσια Σχολεία της Κυπριακής Δημοκρατίας» (Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου (ΥΠΠΚ) 2010:24). Ο κώδικας ο οποίος αφορά την Α' τάξη του Δημοτικού Σχολείου που εφαρμόζεται στην Κύπρο θεωρείται συγχωνευμένος αφού τα περιεχόμενα των αντικειμένων που το απαρτίζουν είναι σε ανοικτή σχέση

μεταξύ τους και οι γνώσεις προσεγγίζονται διαθεματικά (Bernstein1991:64). Η ταξινόμηση εμφανίζεται αδύνατη και η περιχάραξη ανίσχυρη έτσι τόσο ο εκπαιδευτικός όσο και τα παιδιά έχουν στη διάθεσή τους πλήθος επιλογών για τις γνώσεις που πρόκειται να μεταδοθούν αλλά και να προσληφθούν αντίστοιχα (Bernstein1991:65).

Τα παιδιά εφαρμόζοντας τεχνικές και εργαλεία του θεάτρου/δράματος, κατανοούν ότι τα νοήματα που δημιουργούνται είναι αντικείμενο επικοινωνίας. Δοκιμάζοντας ένα ρόλο, σε ένα χώρο, σε καθορισμένο χρόνο, όταν υπάρχει δράση και ένταση, αναγκάζονται να χρησιμοποιούν τον λόγο, την κίνηση, την έκφραση για να ανακαλύψουν χαρακτήρες και γεγονότα. Σε βάθος χρόνου αποκτούν εμπειρίες και μαθαίνουν να χρησιμοποιούν τεχνικές και εργαλεία του θεάτρου/δράματος για να περιγράψουν γεγονότα και συναισθήματα, να αφηγηθούν ιστορίες, να εκφράσουν τις απόψεις και τις ιδέες τους, να διαφωνήσουν, να συζητήσουν, να διαμορφώσουν απόψεις και να καταλήξουν σε συμπεράσματα (ΥΠΠΚ 2010:382).

Σύμφωνα με τον Neelands το εκπαιδευτικό δράμα «εστιάζει στη δυναμική της θεατρικής δράσης ως διδακτικού και μαθησιακού εργαλείου» για να υλοποιηθούν οι στόχοι ενός αναλυτικού προγράμματος (Neelands 2008:58).

Όσον αφορά τα δημοτικά σχολεία της Κύπρου το θέατρο/δράμα στην εκπαίδευση δεν υπάρχει ως ξεχωριστό μάθημα στο ωρολόγιο πρόγραμμα αλλά εναπόκειται στον κάθε εκπαιδευτικό να χρησιμοποιήσει θεατρικές τεχνικές ως μέσο διδασκαλίας. Στην Α' τάξη του Δημοτικού οι τεχνικές του θεάτρου/δράματος και ιδιαίτερα το θεατρικό παιχνίδι λειτουργούν ως μέσα ομαλής ένταξης των παιδιών από την προδημοτική στη ζωή του δημοτικού. Τα μαθήματα αποκτούν παιγνιώδη χαρακτήρα, γίνονται ελκυστικά και διασκεδαστικά για τα παιδιά αυτής της ηλικίας. Κεντρίζουν το ενδιαφέρον και την προσοχή των παιδιών και έτσι συνεργάζονται και συγκεντρώνονται καλύτερα για να παίξουν τα νέα παιχνίδια του μαθήματος. Γίνονται ένα με τα ενδιαφέροντά τους αφού μαθαίνουν μέσα από το παιχνίδι (Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠΠΕ) 2011:26).

Οι δραστηριότητες μέσα από τις οποίες διδάσκεται μια γνώση πρέπει να εμπεριέχουν σύμφωνα με τον Bruner κίνητρα τα οποία κεντρίζουν το ενδιαφέρον των παιδιών για να θέλουν να μάθουν(Κολιάδης 2007:162). Όσο για την απαιτούμενη προσοχή από τα παιδιά ευθύνεται ο ενθουσιασμός που προκαλεί η δραστηριότητα αλλά και το

περιβάλλον μέσα στο οποίο παράγεται η δράση είναι και οι κατάλληλες για να προσφέρουν γνώσεις και τα παιδιά να έχουν από μέρους τους καλή απόδοση (Κολιάδης2007:162-163).

Ο Bruner θεωρεί ως σημαντικούς ατομικούς παράγοντες εκμάθησης «την ετοιμότητα, τα κίνητρα, τις γενικές νοητικές ικανότητες, την κατοχή γνωστικών στρατηγικών και επίλυση προβλημάτων» αλλά και «τον τρόπο που είναι οργανωμένες οι πληροφορίες στη γνωστική δομή του ατόμου». Ως εξωγενείς παράγοντες θεωρεί «το πολιτιστικό περιβάλλον» και «την οργάνωση της διδασκαλίας». Ένα άτομο για να είναι έτοιμο να επεξεργαστεί μια πληροφορία, μια νέα γνώση πρέπει να διαθέτει ενεργητική και παραγωγική διάθεση απέναντι στην πληροφορία και να την επεξεργαστεί στο πραξιακό, εικονιστικό και το συμβολικό επίπεδο (Κολιάδης2007:161-162).

Η Θεατρική Αγωγή θεωρείται η αγωγή μέσα από το θέατρο και το δράμα και έχει σαν στόχο την διερεύνηση της γνώσης. Η διδασκαλία στη Θεατρική Αγωγή παίρνει τη μορφή εργαστηρίου και τόσο τα παιδιά όσο και ο/η δάσκαλος/δασκάλα αλλάζουν ρόλους για να ανακαλύψουν τη γνώση και να την επεξεργαστούν. Για να υπάρξει δυνατότητα χρησιμοποίησης των θεατρικών τεχνικών και συμβάσεων θα πρέπει να διαμορφωθεί και η αίθουσα με τέτοιο τρόπο ώστε οι δραστηριότητες να δοκιμάζονται με ευέλικτο και ευχάριστο τρόπο (Πολυκάρπου 2012:7).

Η θεατρική αγωγή προσφέρεται ως μια εναλλακτική μέθοδος για τη διδασκαλία του μαθήματος της γλώσσας χρησιμοποιώντας τα εργαλεία του θεάτρου. Μέσα από τις θεατρικές τεχνικές τα παιδιά έχουν τη δυνατότητα να εκφράζονται και να επικοινωνούν μεταξύ τους με διαφορετικούς τρόπους και να καλλιεργούν τον κριτικό γραμματισμό. Εργάζονται συλλογικά, εξετάζουν αρχές, αξίες και γενικά τον πολιτισμό τους, αποκτούν αξίες, στάσεις, συμπεριφορές απέναντι σε θέματα που αφορούν την κοινωνία στην οποία ζουν και γίνονται ενεργοί πολίτες (Πολυκάρπου 2012:8-9). Η Dorothy Heathcote βασισμένη στη μέθοδο Stanislavski θεωρούσε τη βιωματική, τη συνεργατική και την ενεργητική μάθηση σημαντικά στοιχεία ώστε τα παιδιά μέσω του θεάτρου/δράματος να αναπτύσσουν κριτική σκέψη και αίσθημα κοινωνικής ευθύνης (Αυδή και Χατζηγεωργίου 2007:33-34).

Σύμφωνα με τον Κολιάδη για να μπορέσει ο εκπαιδευτικός να μεταδώσει τη γνώση ο οποίος είναι και ο φορέας της γνώσης πρέπει να τη γνωρίζει πολύ καλά. Να δημιουργεί το κατάλληλο περιβάλλον ανάπτυξης των δραστηριοτήτων και να προσφέρονται μέσα από αυτές τις δραστηριότητες τα κίνητρα για μάθηση (Κολιάδης 2007:171). Τα παιδιά πρέπει να διδαχθούν την εφαρμογή των εργαλείων του θεάτρου και να αναπτύξουν σταδιακά τις ικανότητες, δεξιότητες και στρατηγικές που απαιτούνται στη θεατρική αγωγή (Πολυκάρπου 2012:9).

Μέσω των συμβάσεων και τεχνικών του θεάτρου/δράματος μπορεί να δημιουργηθεί ένας φανταστικός κόσμος όταν τα παιδιά αλλάζουν ρόλους, όταν αλλάζει το σκηνικό και όταν ο χρόνος μεταφερθεί στη συγκεκριμένη σκηνική εικόνα. Δίνεται η δυνατότητα να παραχθούν νοήματα επικοινωνίας μεταξύ των συμμετεχόντων που μόνο μέσα από την παραστατική τέχνη του θεάτρου μπορεί να συμβεί (Πολυκάρπου 2012:10). Το παιχνίδι που αναπτύσσεται μέσα από την υπόδηση του ρόλου στην εκπαίδευση προκαλεί τα παιδιά να δημιουργήσουν διάλογο, να γίνουν ομάδα και να αλληλεπιδράσουν μεταξύ τους. Ενισχύεται η συλλογική ευθύνη απέναντι σε ένα πρόβλημα που συναντούν κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας. Προωθείται η διερεύνηση του προβλήματος και προσπαθούν συλλογικά να ανακαλύψουν τη λύση (Παπαδόπουλος 2010:274). Ο Andersen υποστηρίζει ότι λαμβάνοντας μέρος τα παιδιά στη λύση ενός προβλήματος μέσα από ένα ρόλο, βγαίνοντας μετά από τον ρόλο μπορούν να αναστοχαστούν τις σκέψεις τους και να τις διερευνήσουν κριτικά (Andersen 2004:282).

Αφού προηγηθεί μια σειρά δραστηριοτήτων του θεάτρου/δράματος τα παιδιά είναι σε θέση να επεξεργαστούν ή να αναλύσουν ένα γραπτό κείμενο. Δημιουργείται ένα πλαίσιο στο οποίο τα παιδιά προχωρούν σε παραγωγή γραπτού λόγου και η εργασία τους αποκτά νόημα. Το τελικό στάδιο είναι μια δράση με την οποία ολοκληρώνουν τον κύκλο της νέας γνώσης που έχουν διδαχθεί. Αν είναι εφικτό μπορεί να υπάρχουν φωτογραφίες από τις δραστηριότητες των παιδιών και να χρησιμοποιούνται ως κίνητρο για παραγωγή γραπτού λόγου σε μετέπειτα στάδια. Τα παιδιά μπορούν να γράψουν κάτω από τις φωτογραφίες λεζάντες, τίτλους, διαλόγους, επίθετα, περιγραφή, επέκταση της παγωμένης εικόνας, θεματικό λεξιλόγιο. Μπορούν να επεκταθούν στη δημιουργία αφισών, πινακίδων, να γράψουν εισηγήσεις, κανόνες, επιστολές που να απευθύνονται σε αρμόδιο πρόσωπο μιας υπηρεσίας κλπ (Πολυκάρπου 2012:10). Το εκπαιδευτικό

δράμα έχει την ικανότητα να δίνει τροφή στα παιδιά να δημιουργούν εικόνες στη φαντασία τους και μέσω αυτών των εικόνων να κατακρατούν πληροφορίες, να αναπτύσσουν τη λεκτική γλώσσα και να διατηρούν τη μνήμη σε εγρήγορση (Mages 2007: 333).

2.3 Διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας, η κατανόηση και η παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου

Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως μητρικής γλώσσας επιβάλλεται γιατί τα παιδιά χρειάζεται να αναπτύξουν την ικανότητα έκφρασης και επικοινωνίας. Μέσω της γλωσσικής διδασκαλίας τα παιδιά γίνονται καλοί ομιλητές, καλοί ακροατές, αναπτύσσουν τον μηχανισμό της ανάγνωσης και εξασκούνται στην παραγωγή γραπτού λόγου. Η ανάγκη να μάθουν τα παιδιά να επικοινωνούν με τον συνομιλητή τους σε διαφορετικές κοινωνικές περιπτώσεις επιβάλλει την εξάσκηση και τη χρήση του ορθού λεξιλογίου και του κατάλληλου ύφους (Παπαδόπουλος 2007:81).

Σύμφωνα με την Clay οι στόχοι για την κατάκτηση του γραμματισμού της γλώσσας για τις μικρές τάξεις του δημοτικού είναι η κατανόηση του κειμένου από τα παιδιά αλλά και η ικανότητά τους να δίνουν έμφαση στο νόημα όταν παράγουν ένα κείμενο, η σωστή χρήση της γλώσσας από τα παιδιά και στον προφορικό και στον γραπτό λόγο) η ανάπτυξη του γραπτού λόγου στη σύνθεση γραπτών κειμένων και η κατανόηση αφηγηματικών και μη αφηγηματικών κειμένων. Η επίτευξη των στόχων αυτών της γλώσσας εντάσσει το παιδί στο κοινωνικό σύνολο (Clay 1991:10). Σύμφωνα με τον γλωσσολόγο Michael Halliday η γλώσσα δεν μπορεί να διαχωριστεί από την κοινωνία. Η σχέση μεταξύ κοινωνικού ατόμου και γλώσσας είναι αλληλένδετη (Halliday 1978:12). Η κατανόηση και η παραγωγή λόγου είναι δύο αλληλένδετες έννοιες οι οποίες η μια συμπληρώνει την άλλη. Η σχέση που υπάρχει μεταξύ τους καλλιεργεί την κατανόηση κειμένου αλλά και την παραγωγή του (Χατζηλουκά-Μαυρή και Κοντοβούρκη 2016:4).

Οι Bransford και Johnson επισημαίνουν ότι η κατανόηση κρύβει τη λεπτομερή ανάλυση των αφηρημένων εννοιών και πληροφοριών ενός γραπτού κειμένου όπως και τις σχέσεις μεταξύ των πληροφοριών αυτών. Η κατανόηση είναι μια ενεργή δραστηριότητα και όχι παθητική. Ο αναγνώστης συνδέει τις νέες πληροφορίες του γραπτού κειμένου με τις δικές του προηγούμενες γνώσεις που έχει κατακτήσει και τον οδηγεί πέρα από το

γραπτό κείμενο. Υπάρχει μια τριγωνική σχέση μεταξύ συγγραφέα-αναγνώστη-κειμένου (Harrison 2007:19-21).

Στην Κύπρο η καθημερινή επικοινωνία των ανθρώπων επιτυγχάνεται μέσω της κυπριακής διαλέκτου. Διάλεκτος η οποία χρησιμοποιείται συχνά και στα σχολεία για καλύτερη επικοινωνία μεταξύ των εκπαιδευτικών και των παιδιών. Τα μαθήματα όμως επιβάλλεται να διδάσκονται στην επίσημη ελληνική γλώσσα. Τα βιβλία που χρησιμοποιούνται ως διδακτικά βοηθήματα είναι γραμμένα στην ελληνική γλώσσα όπως και το επιπρόσθετο υλικό το οποίο ενσωματώνεται στα σχέδια μαθήματος. Η παραγωγή γραπτού λόγου επίσης διδάσκεται στην ελληνική γλώσσα. Αυτή η παράλληλη χρήση της επίσημης νεοελληνικής γλώσσας και της τοπικής διαλέκτου είναι από τα κύρια αίτια των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν τα παιδιά στην Κύπρο όσον αφορά στην ανάγνωση και την κατανόηση γραπτού κειμένου αλλά και στην παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου. Στα γραπτά κείμενα υπάρχει μεγάλος αριθμός λέξεων οι οποίες είναι άγνωστες για τα παιδιά, αφού δεν συμπεριλαμβάνονται στον καθημερινό τους προφορικό λεξιλόγιο, δεν τις χρησιμοποιούν και δεν τις ακούνε ούτε από το στενό οικογενειακό τους περιβάλλον. Αυτό δυσκολεύει τα παιδιά να διαβάζουν με συνεχή ροή, δεν κατανοούν το νόημα αρκετών λέξεων και ως αποτέλεσμα δυσκολεύονται να κατανοήσουν και το νόημα του κειμένου. Όταν η προφορική έκφραση είναι φτωχή σε λεξιλόγιο τότε, συνεπακόλουθα, και η σύνθετη διαδικασία παραγωγής γραπτού λόγου επηρεάζεται αρνητικά.

Η εφαρμογή κάποιων τεχνικών του θεάτρου/δράματος αποτελούν προϋπόθεση για την κατανόηση ενός προφορικού ή γραπτού κειμένου. Μέσω αυτών των τεχνικών οι πληροφορίες που περιέχονται στο κείμενο προσλαμβάνονται, αποθηκεύονται και ανακαλούνται αφού συμβάλουν στην ανάπτυξη της ακουστικής μνήμης αλλά και της οπτικής μνήμης. Άλλα πλεονεκτήματα τα οποία προσφέρουν οι τεχνικές αυτές είναι ο εμπλουτισμός λεξιλογίου, η ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων, στάσεων επικοινωνίας και σεβασμού του συνομιλητή (Χατζηλουκά-Μαυρή και Κοντοβούρκη 2016:6).

Η σχέση που έχει η δραματοποίηση με τη φιλιαναγνωσία είναι αυτό που διαφοροποιεί τη δραματοποίηση από τις παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας. Κατά την επεξεργασία ενός κειμένου ο εκπαιδευτικός ως εμπυχωτής και ως καθοδηγητής, κατευθύνει τα παιδιά προς τη διαθεματική προσέγγιση του θέματος του κειμένου. Η μελέτη του

θέματος επεκτείνεται σε διαφορετικές πηγές αλλά και με διαφορετικούς τρόπους και η γνώση που αποκτάται είναι πλέον διασφαλισμένη. Για τη διασφάλιση της γνώσης συμβάλλουν σε μεγάλο βαθμό και τα προϊόντα της δραματοποίησης. Μέσα από πολλά άλλα προϊόντα της δραματοποίησης είναι και η συνεργασία στην ομάδα, η ενεργοποίηση των παιδιών κατά τη διάρκεια του μαθήματος, η συγκέντρωση της προσοχής, η διερεύνηση, η βιωματική συμμετοχή και το παιχνίδι που αναπτύσσεται. Η χρήση και η εφαρμογή των προϊόντων της δραματοποίησης από τα παιδιά οδηγεί και στην καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας για να μπορέσουν να εργαστούν και να κερδίσουν τη γνώση. Η νέα γνώση που απόκτησαν τα παιδιά θα εξελιχθεί σε ένα άλλο στάδιο της δραστηριότητας σε γραπτό κείμενο που αργότερα μπορούν να το δραματοποιήσουν. Θα πάρουν τους ρόλους που τα ίδια τα παιδιά δημιούργησαν και θα παρουσιάσουν την εικόνα τους μέσα στην αίθουσα διδασκαλίας που μπορούν να τη μετατρέψουν σε σκηνή θεάτρου (Γραμματάς 2007:81-82).

Τα παιδιά μπορούν να αποκτήσουν θετική στάση απέναντι στην φιλιαναγνωσία μέσα από τη δραματοποίηση λογοτεχνικών και αφηγηματικών κειμένων. Τα παιδιά παίρνουν ρόλους των ηρώων του κειμένου και μετά η περιέργεια του περιεχομένου του κειμένου και η γνωριμία με τον ήρωα που έχουν τον ρόλο οδηγεί ανώδυνα τα παιδιά στη φιλιαναγνωσία (Γραμματάς 2007:83). Η δραματοποίηση στην τάξη κατά τη διδασκαλία έχει στόχο τη μαθησιακή διαδικασία και την εύρεση νέων και αποτελεσματικών μεθόδων διδασκαλίας. Η δραματοποίηση χωρίς να ξεφεύγει από τα όρια της διδασκαλίας του μαθήματος χρησιμοποιεί τα στοιχεία του θεάτρου και με τα πλεονεκτήματα που προσφέρει το θεατρικό παιχνίδι γίνεται παραστατικό και εποπτικό εργαλείο για μάθηση (Γραμματάς 1999:86).

Ο Αστέριος Τσιάρας σε έρευνά του το έτος 2010-2011 με τίτλο «Το θεατρικό παιχνίδι ως μέσο διδακτικής της ποίησης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση» τα αποτελέσματα έδειξαν ότι αρκετοί εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν το θεατρικό παιχνίδι ως μέσο για να διδάξουν ποίηση με στόχο την κατανόηση και τη διερεύνηση των νοημάτων των ποιημάτων. Όσο για τα παιδιά, παρουσίαζαν θετική στάση στην εφαρμογή των τεχνικών του θεάτρου/δράματος (Τσιάρας 2012:328).

2.4 Αναγνωστική δεξιότητα

Σύμφωνα με τον Κωνσταντίνο Πόρποδα «Η ανάγνωση είναι μια γνωστική διαδικασία επεξεργασίας πληροφοριών που προσλαμβάνονται μέσω του κώδικα του γραπτού λόγου». Η ανάγνωση αποτελείται από δύο γνωστικές λειτουργίες την αποκωδικοποίηση και την κατανόηση (Πόρποδας 2003:41). Με την αποκωδικοποίηση εννοούμε την αναγνώριση των συμβόλων του γραπτού κώδικα και στην ανάγνωση λέξεων εννοούμε την κατανόηση της σημασίας των λέξεων. Αν ένα από τα δύο στοιχεία αδυνατεί τότε το αποτέλεσμα της ανάγνωσης δεν επιτυγχάνεται (Πόρποδας 2003:40 - 44). Βασικός σκοπός της διαδικασίας μάθησης της ανάγνωσης είναι η κατανόηση των νοημάτων τα οποία κρύβονται μέσα στα γραπτά κείμενα (Πόρποδας 2003:72).

Ένα άτομο θεωρείται ικανό να κατανοεί ένα κείμενο που διαβάζει όταν κατακτήσει τον μηχανισμό της ανάγνωσης. Η ανάγνωση είναι το στήριγμα της κατανόησης των κειμένων που περιλαμβάνονται σε όλα τα μαθήματα. Τα παιδιά δεν μπορούν να αποκτήσουν γνώση αν δεν κατανοήσουν. Η κατανόηση ενός κειμένου γίνεται ευκολότερη με τη χρήση στρατηγικών πριν από την ανάγνωση ενός γραπτού κειμένου, κατά τη διάρκεια και μετά την ανάγνωση (Κουάλη και Κουτσελίνη 2006:634). Οι Aarnoutse υποστηρίζουν ότι οι στρατηγικές ανάγνωσης βελτιώνουν σημαντικά την ανάγνωση (Aarnoutse και Schellings 2003:389).

Κατά τον Colin Harrison η ανάγνωση δεν αναπτύσσεται αυτόματα από μόνη της αλλά ο εκπαιδευτικός πρέπει μέσω στρατηγικών να την προκαλέσει στα παιδιά (Harrison 2007:19). Για την ανάπτυξη του μηχανισμού της ανάγνωσης και την κατανόηση γραπτών κειμένων στα παιδιά της Α΄ τάξης Δημοτικού είναι σημαντικός ο ρόλος των γονέων ως προς το πόσο νωρίς ήρθαν τα παιδιά σε επαφή με τα παιδικά βιβλία και η ποιότητα της επαφής που είχαν τα παιδιά με τα παιδικά βιβλία. Η καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας από το στενό οικογενειακό περιβάλλον των παιδιών αναπτύσσει την πρόωπη ανάγνωση και γραφή των παιδιών (Sonnenschein και Munsterman 2002:319). Η επιτυχία ανάπτυξης της ανάγνωσης και η κατανόηση του κειμένου είναι προϊόντα της ικανότητας του παιδιού να χειρίζεται τη γλώσσα. Αλλά σημαντικό ρόλο στην ανάγνωση και την κατανόηση κειμένου έχουν και οι προσωπικές εμπειρίες του παιδιού, το οικογενειακό, κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον στο οποίο ζει και αλληλεπιδρά, στην ενεργοποίηση των προϋπάρχουσων γνώσεων και στην εφαρμογή στρατηγικών ανάγνωσης και κατανόησης γραπτού κειμένου (Al-Iasa 2006:41-42).

Οι St. Storch θεωρούν αλληλένδετη τη σχέση μεταξύ των δεξιοτήτων που αναπτύσσονται στο σχολείο στις μικρές τάξεις για την καλλιέργεια την αναγνωστικής ικανότητας και της κατανόησης του κειμένου και της επίδοσης των παιδιών σε μετέπειτα στάδια της ζωής τους (Storch και Whitehurst 2001:54).

2.5 Στάδια ψυχοπνευματικής, κοινωνικής και παιδαγωγικής ανάπτυξης του παιδιού στην Α' τάξη Δημοτικού

Το θέατρο ως καλλιτεχνική φόρμα προσφέρει μέσω των τεχνικών του θεάτρου/δράματος αισθηματική ισορροπία και επιδιώκει ως εκπαιδευτικό εργαλείο την διανοητική, αισθητική και κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών. Τα παιδιά της Α' τάξης Δημοτικού εκτός από την αλλαγή του σχολικού χώρου, την αλλαγή στον τρόπο διδασκαλίας, την αλλαγή του τρόπου συμπεριφοράς που βιώνουν στο Δημοτικό έχουν και πολλές αλλαγές στην ψυχοπνευματική, συναισθηματική, κοινωνική και κινητική ανάπτυξη.

Στην ηλικία των έξι ετών τα παιδιά έχουν αύξηση των κινητικών δεξιοτήτων, μετακινούνται πιο εύκολα από τον ένα στον άλλο, συντονίζουν καλύτερα τις κινήσεις των μελών του σώματός τους και αποκτούν μεγαλύτερη σωματική δύναμη. Αποκτούν σύνθετες δεξιότητες και έχουν την ευκαιρία να ασχοληθούν με αθλήματα όπως η ποδηλασία, ο χορός, το κολύμπι, η κωπηλασία, αναρρίχηση κλπ (Cole and Cole 2001:347). Τα στάδια ανάπτυξης του εγκεφάλου στην ηλικία των 6-8 ετών παρουσιάζουν αλλαγές στην ανάπτυξη της σκέψης του παιδιού. Οι αλλαγές του εγκεφάλου δίνουν την ευκαιρία στα παιδιά να ελέγχουν την προσοχή τους, να βάζουν στόχους και να καταστρώνουν σχέδια (Cole and Cole 2001:349).

Η μετάβαση από το νηπιαγωγείο στην Α' τάξη του Δημοτικού αλλάζει και την αντίληψη των παιδιών. Τα παιδιά μπορούν τώρα να προβλέπουν καταστάσεις και αλλαγές που πιθανόν να υπάρξουν, η σκέψη τους παρουσιάζεται πιο οργανωμένη και μπορούν να δώσουν εναλλακτικές λύσεις σε ένα πρόβλημα. Ο Piaget πίστευε ότι η αλλαγή στη σκέψη των παιδιών οδηγεί στην αλλαγή της κοινωνικής τους συμπεριφοράς. Μπορούν σε αυτή την ηλικία να επαναλαμβάνουν ρουτίνες, να τηρούν κανόνες στο παιχνίδι και να προβλέπουν τις προθέσεις των άλλων (Cole and Cole 2001:353).

Με την εξέλιξη της ανάπτυξης του εγκεφάλου τα παιδιά στην Α΄ τάξη Δημοτικού είναι σε θέση να κατανοήσουν την σχέση που υπάρχει μεταξύ των συμβόλων των γραμμάτων που είναι τυπωμένα στο χαρτί και του ήχου που τα αντιπροσωπεύει στον προφορικό λόγο. Με τη γνώση του προφορικού λόγου μπορούν να κατανοήσουν το νόημα ενός κειμένου (Cole and Cole 2001:408). Με την έναρξη της εκπαίδευσης στο Δημοτικό σχολείο τα παιδιά κατακτούν τον μηχανισμό της ανάγνωσης και μπορούν να επεξεργαστούν πληροφορίες οι οποίες καλλιεργούν τη μνήμη. Τα παιδιά στο στάδιο αυτό δείχνουν να έχουν μεταγνώση των σκέψεών τους. Δηλαδή μπορούν να κάνουν συλλογισμούς και να εξηγήσουν τον τρόπο που σκέφτονται (Cole and Cole 2001:437-438).

Η κοινωνικοποίηση των παιδιών των 6-7 ετών παίρνει μίαν άλλη μορφή με τον ερχομό στην Α΄ τάξη του Δημοτικού. Φεύγει από το στενό οικογενειακό περιβάλλον και τον μικρό κύκλο του νηπιαγωγείου και αναγκάζεται να περάσει πολλές ώρες σε ένα μεγάλο χώρο, σε μίαν αίθουσα διδασκαλίας με θρανία και σχολικά βιβλία, με πολλά παιδιά της ίδιας ηλικίας. Μαθαίνει να συμβιώνει και να λύνει τις διαφορές του μόνο του και τις περισσότερες φορές με λογική συζήτηση. Οι γονείς πιστεύουν στην ικανότητα των παιδιών να σκέφτονται και να δρουν μόνα τους στην ηλικία αυτή (Cole and Cole 2001:480).

Το σχολείο βοηθά το παιδί ν'αγγίξει την κοινωνική ζωή. Είναι ο συνδετικός κρίκος οικογένειας και κοινωνίας. Μέσα στην τάξη το παιδί περνά αρκετές ώρες της σχολικής του ζωής και ζει την ισότητα με παιδιά της ίδιας ηλικίας, του ίδιου επιπέδου και όλα τα παιδιά έχουν τα ίδια καθήκοντα. Στο νηπιαγωγείο έχει το παιδί ως κύρια δραστηριότητα το παιχνίδι μέσα σε ένα χώρο διαμορφωμένο σε παιχνιδότοπο. Στο δημοτικό όμως η εικόνα αλλάζει. Το παιχνίδι τοποθετείται στο περιθώριο και παίρνει κύριο ρόλο η σχολική εργασία. Το παιδί αφήνει πίσω του ελευθερίες και υποτάσσεται σε πειθαρχία. Ο ρόλος του δασκάλου εδώ έχει την τιμητική του. Όταν ο δάσκαλος γνωρίζει τι κάνει, εμπυχώνει τα παιδιά και τα καθοδηγεί τότε και τα παιδιά δοκιμάζουν και αναλύτουν τη νέα γνώση (Αραμπατζόγλου, Γαϊσερλίδου και Τσίγγιστρα 2013: 63).

Η νέα ζωή στην Α΄ τάξη του Δημοτικού απαιτεί και τη ρύθμιση των συναισθημάτων των παιδιών, ώστε να μπορούν να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις που θα συναντήσουν. Προσαρμόζουν τη συμπεριφορά τους στα νέα δεδομένα. Οι αλλαγές της αναπτυξιακής

ηλικίας των 6 ετών επιτρέπει στα παιδιά να διαχειρίζονται τα συναισθήματά τους. Το φανταστικό παιχνίδι είναι ένα μέσο το οποίο χρησιμοποιούν για να εξωτερικεύσουν συναισθήματα και να αντιμετωπίσουν προβλήματα, συγκρούσεις, θυμό, φόβο, αλλαγές της καθημερινής ζωής. Μέσα από τη φαντασία και την υπόδηση ρόλων τα παιδιά γίνονται δημιουργικά, γνωρίζουν τον εαυτό τους και αναπτύσσουν τον συναισθηματικό τους κόσμο (Gottman 2011:242-245). Τα παιδιά της πρώτης παιδικής ηλικίας των 4-7 ετών χρησιμοποιούν το φανταστικό παιχνίδι για να εκφράσουν τα συναισθήματά τους αλλά και για να αλλάξουν αρνητικά συναισθήματα τα οποία του διαταράσσουν την ψυχική ηρεμία. Συναισθήματα όπως ο φόβος και η ανασφάλεια (Goleman 2008:462).

Το φανταστικό παιχνίδι το οποίο κυριαρχεί στην προσχολική ηλικία μεταφέρεται και στην μέση σχολική ηλικία αλλά με την πρόσθεση των κανόνων. Ενώ το φανταστικό παιχνίδι στηρίζεται στην υπόδηση του ρόλου και το παιχνίδι στηρίζεται σε κανόνες εντούτοις οι κανόνες δεν απουσιάζουν από το φανταστικό παιχνίδι αλλά ούτε και ο ρόλος από το παιχνίδι (Cole and Cole 2001:483). Το φανταστικό παιχνίδι στην προσχολική ηλικία διαρκεί για μικρά χρονικά διαστήματα και συμμετέχουν μικρές ομάδες παιδιών ενώ με τις αναπτυξιακές αλλαγές στην ηλικία των 6 ετών τα παιχνίδια διαρκούν για μεγάλα χρονικά διαστήματα και συμμετέχουν μεγάλες ομάδες παιδιών (Cole and Cole 2001:483).

Τα παιδιά αρχίζουν να δημιουργούν τρισδιάστατες απεικονίσεις των ανθρώπων και των πραγμάτων για να δημιουργήσουν την υπόθεση μιας ιστορίας ή μιας σκηνής στην ηλικία των έξι ετών. Σε αυτή την ηλικία τα παιδιά αναπτύσσουν την κοινωνική νοημοσύνη μέσα από την οποία αποκτούν ουσιαστική πολιτισμική γνώση και δεξιότητες, μπορούν να εργαστούν σε κάποιες δραστηριότητες, να υπακούνε σε κανόνες και να ακολουθούν ρουτίνες και να επιδεικνύουν τα πρώτα σημάδια ανέχειας και αρεσκείας προς του άλλους. Μπορούν να συνεργαστούν και να αλληλεπιδράσουν στην ομάδα. Σύμφωνα με τον Piaget τα παιδιά της ηλικίας των έξι ετών έχουν μεθοδική σκέψη η οποία ελίσσεται με ευκολία όταν βρεθούν αντιμέτωπα με ένα πρόβλημα και προσπαθούν να δώσουν διαφορετικές εξηγήσεις για να το λύσουν. Εύκολα στην ηλικία αυτή τα παιδιά μπορούν να προβλέψουν καταστάσεις και να βρουν στοιχεία για τις προθέσεις και τις πράξεις των άλλων. Όλα αυτά τα στοιχεία αναπτύσσουν τις κοινωνικές σχέσεις των παιδιών (Αραμπατζόγλου, Γαϊσερλίδου και Τσίγγιστρα 2013: 38-39).

Η Α΄ τάξη του Δημοτικού είναι ένα μεταβατικό στάδιο στη ζωή του παιδιού από τη σχολική ζωή στο Νηπιαγωγείο στη σχολική ζωή του Δημοτικού. Είναι το πέρασμα από ένα οικείο περιβάλλον σε ένα νέο και άγνωστο περιβάλλον. Έτσι το πέρασμα από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό θεωρείται κρίσιμο για την ψυχοπνευματική, κοινωνική και εξελικτική πορεία της ζωής του παιδιού. Οι αλλαγές σε γνωστικό αλλά και σε συναισθηματικό επίπεδο επηρεάζουν τόσο το παιδί όσο και την οικογένειά του (Κόπτης και Νάκου 2009:139).

Η ομαλή προσαρμογή των παιδιών στο νέο σχολικό πρόγραμμα, στον μεγαλύτερο χρόνο παραμονής στην τάξη και στον νέο τρόπο διδασκαλίας απαιτεί τη συνεργασία των εκπαιδευτικών που διδάσκουν στα παιδιά της προδημοτικής και των εκπαιδευτικών που διδάσκουν στην Α΄ τάξη Δημοτικού. Η συνεργασία αποσκοπεί στη συνέχεια και τη σταθερότητα του τρόπου διδασκαλίας με δραστηριότητες οι οποίες γεφυρώνουν το χάσμα Νηπιαγωγείου και Δημοτικού. Η ομαλή μετάβαση δημιουργεί αισθήματα ασφάλειας και καλλιεργείται η θετική στάση των παιδιών προς την εξελικτική πορεία της σχολικής τους ζωής (Κόπτης και Νάκου 2009:141-142).

Οι γνώσεις, οι οποίες μεταδίδονται στα παιδιά της Α΄ τάξης Δημοτικού πρέπει να καλλιεργούνται σε ένα πλαίσιο με θετική ατμόσφαιρα, με ελκυστικές δραστηριότητες ώστε τα παιδιά να έρχονται στο σχολείο χαρούμενα, να έχουν θετικά συναισθήματα για την αίθουσα διδασκαλίας και να συμμετέχουν ενεργά στην εκπαιδευτική διαδικασία. Τότε θα μπορέσουν να πετύχουν τους στόχους της νέας εκπαιδευτικής διαδικασίας και ο δάσκαλος να προσφέρει την παιδαγωγική, κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη στα παιδιά αυτής της ηλικίας. Να δημιουργείται δηλαδή ένα «παιδαγωγικό κλίμα» που να συνδέει τη ψυχοκοινωνική ατμόσφαιρα και το φυσικό περιβάλλον της τάξης (Χλωπτσιούδης 2013:1).

Η ανάπτυξη θετικού παιδαγωγικού κλίματος στην τάξη βοηθά τα παιδιά να αγαπήσουν το σχολείο, να συμμετέχουν ενεργά στις δραστηριότητες χωρίς να φοβούνται ότι θα κάνουν λάθος ή την απόρριψη των συμμαθητών τους (Χλωπτσιούδης 2013:3).

Ο τρόπος διδασκαλίας είναι ένας από τους κυριότερους παράγοντες που δημιουργούν θετικό παιδαγωγικό κλίμα στην τάξη (Χλωπτσιούδης 2013:5). Ο εκπαιδευτικός λαμβάνοντας υπόψη την κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών, την αναπτυξιακή εξέλιξη

τους πνευματικά και παιδαγωγικά προσφέρει τις γνώσεις με μορφές διδασκαλίας που έχουν ως κέντρο τα παιδιά. Εφαρμόζονται δραστηριότητες με συζήτηση, διάλογο, διερεύνηση και ανακάλυψη της γνώσης. Ο δάσκαλος λειτουργεί ως εμπνευστής για να προβληματίσει, να δώσει ερεθίσματα, να διαμορφώσει το χώρο, να εμπλουτίσει το χώρο με υλικά και να συντονίσει τις ομάδες (Χλωπτσιούδης 2013:8). Με τέτοιες συνθήκες τα παιδιά μπορούν να εκφραστούν ελεύθερα μέσα από τις τέχνες για να αποκτήσουν τις γνώσεις της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Μπορούν να ζωγραφίσουν, να τραγουδήσουν, να κινηθούν και να υποδηθούν ρόλους. Τα παιδιά μπορούν να εκφράσουν τα συναισθήματά τους και να βιώσουν καταστάσεις ανάλογα με τις δυνατότητές τους μέσα σε ένα παιδαγωγικό, ελεύθερο και δημοκρατικό κλίμα (Χλωπτσιούδης 2013:11).

Ο εκπαιδευτικός για να πετύχει τους διδακτικούς στόχους του μαθήματος και να προσφέρει τις γνώσεις σε παιδιά της Α' τάξης του Δημοτικού θα πρέπει να είναι επιστημονικά καταρτισμένος, να γνωρίζει παιδαγωγικά στοιχεία τα οποία θα χρησιμοποιήσει για την επίτευξη των στόχων, να γνωρίζει την ωριμότητα και την ψυχολογική πλευρά που επιδρούν στο ψυχοπνευματικό επίπεδο των παιδιών της ηλικίας των έξι χρονών. Ο σχεδιασμός των μαθημάτων και η οργάνωση των δραστηριοτήτων καθώς και η μορφή της διδασκαλίας πρέπει να ακολουθεί τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των παιδιών (Χλωπτσιούδης 2013:58). Τα παιδιά στην ηλικία των έξι ετών κατανοούν τη σημασία του περιεχομένου της γλώσσας αφού έχουν αποκτήσει πλούσιο λεξιλόγιο και συντακτικούς κανόνες. Το λεξιλόγιο που πρέπει να κατέχει το παιδί της Α' τάξης Δημοτικού περιλαμβάνει οχτώ έως δεκατέσσερις χιλιάδες λέξεις (Βορριά 2007:70).

2.6 Τεχνικές του θεάτρου/δράματος για κατανόηση γραπτού κειμένου οι οποίες μπορούν να προσαρμοστούν σε παιδιά της Α' τάξης Δημοτικού

Το Δράμα στην εκπαίδευση χρησιμοποιεί τεχνικές και εργαλεία του θεάτρου ως μέσα διδασκαλίας άλλων μαθημάτων. Δίνεται σημασία στη διαδικασία της μάθησης και όχι στο αποτέλεσμα που είναι η παράσταση. «Το δράμα αναφέρεται στη δράση που συμβαίνει στο εδώ και τώρα και όχι στον χρόνο προετοιμασίας κάποιου δρώμενου» (Κατσέλης 2010:1).

Οι τεχνικές του θεάτρου/δράματος στην εκπαίδευση δημιουργούν ένα κόσμο φανταστικό αλλά ταυτόχρονα δημιουργούν και ένα ασφαλές περιβάλλον για τα παιδιά.

Μέσα από τις τεχνικές του θεάτρου/δράματος δίνονται στα παιδιά εξηγήσεις σε δυσνόητες έννοιες και ενεργοποιούνται οι εμπειρίες των παιδιών μέσα από τα βιώματα. Τα παιδιά μαθαίνουν μέσα από την πράξη και τη διερεύνηση. Ακούγονται οι απόψεις όλων των παιδιών και ο εκπαιδευτικός δημιουργεί σχέσεις αλληλεπίδρασης με την ομάδα και συντονίζει τις δραστηριότητες (Κατσέλης 2010:1-2).

Για τα παιδιά της Α΄ τάξης Δημοτικού κρίνεται ως κατάλληλη για την ηλικία η εφαρμογή τέτοιων τεχνικών του θεάτρου/δράματος ως μέσου για τη διδασκαλία των μαθημάτων του Αναλυτικού Προγράμματος, γιατί εκτός από όλα τα πλεονεκτήματα τα οποία αναφέρονται πιο πάνω, αποκτούν άνεση στη χρήση του προφορικού και του γραπτού λόγου, μαθαίνουν να επικοινωνούν μεταξύ τους καλύτερα, χρησιμοποιούν τη γλώσσα του σώματος, προσθέτουν κίνηση, ήχο, μελωδία, χορό, έκφραση στο μάθημα και το προσαρμόζουν στα ενδιαφέροντά τους. Μετατρέπουν το μάθημα σε ένα ευχάριστο γεγονός που το απολαμβάνουν (ΥΠΠΚ – Θεατρική Αγωγή 2010:2).

Η καλλιέργεια της δημιουργικότητας στην Α΄ τάξη του Δημοτικού με τις τόσες αλλαγές που συμβαίνουν στον ψυχοπνευματικό, σωματικό, κοινωνικό και συναισθηματικό κόσμο των παιδιών είναι απαραίτητη πρόθεση του σχολείου. Η αλλαγή στον τρόπο διδασκαλίας και μετάδοσης της γνώσης θα πρέπει να κατοχυρωθεί στα νέα αναλυτικά προγράμματα. Η δημιουργικές δραστηριότητες μπορεί να έχουν καλλιτεχνική μορφή ή να είναι παιχνίδι. Η δημιουργικότητα προϋποθέτει ελευθερία σκέψης, έκφρασης και κίνησης, επαφή με διάφορα υλικά και χρήση της φαντασίας (Καψάλης 2005:177).

Οι τεχνικές του θεάτρου/δράματος είναι η αλλαγή στον νέο τρόπο διδασκαλίας. Μια διαδικασία η οποία μπορεί να υποδεχτεί τα παιδιά του νηπιαγωγείου και να τα μεταφέρει στην Α΄ τάξη του Δημοτικού ομαλά. Οι θεατρικές τεχνικές με τον δημιουργικό τους χαρακτήρα προσαρμόζονται ανάλογα με την ωριμότητα των παιδιών της δεδομένης στιγμής ανάλογα με το συγκεκριμένο μάθημα και τον τρόπο διδασκαλίας (Καψάλης 2005:71).

«Θέατρο μπορούν να κάνουν όλοι, ακόμα και οι ηθοποιοί» «Θέατρο μπορεί γίνει παντού, ακόμα και στο θέατρο» Augusto Boal.

Θέατρο μπορεί να κάνουν και τα παιδιά της Α΄ τάξης Δημοτικού μέσα στην αίθουσα διδασκαλίας φτάνει να έχουν δίπλα τους ένα δάσκαλο με γνώσεις και εμπειρίες στη θεατρική αγωγή και μέσω της εφαρμογής των τεχνικών του θεάτρου/δράματος να βοηθήσει τα παιδιά στα πρώτα τους βήματα της νέας σχολικής ζωής να αγαπήσουν το σχολείο, να νιώσουν ελεύθερα, να νιώθουν ασφάλεια, να παίζουν και να μαθαίνουν στο επιτρεπόμενο όριο της ευαίσθητης ηλικίας, της ωριμότητας και των ενδιαφερόντων τους.

2.6.1 Ο δάσκαλος ως εμπυχωτής

Ο δάσκαλος αποτελεί τον πυρήνα της ομάδας στην τάξη ο οποίος δημιουργεί το κατάλληλο περιβάλλον, τις κατάλληλες συνθήκες ανάπτυξης της διδακτικής διαδικασίας, έτσι ώστε το μάθημα των Νέων Ελληνικών να αναπτυχθεί σε ευχάριστο κλίμα και τα παιδιά να προσλαμβάνουν τη νέα γνώση μέσα από βιωματικές δραστηριότητες και όχι ως παθητικοί δέκτες. Κατά τη διάρκεια επεξεργασίας ενός γραπτού κειμένου στο μάθημα των Νέων Ελληνικών για την κατανόησή του ο δάσκαλος ως εμπυχωτής έχει την ευθύνη τόσο για τη διατήρηση του χρόνου όσο και για τη διαμόρφωση του χώρου (Φανουράκη 2015, Ο.Μ.14^ηεβδ. ΑΠΚΥ). Η διαμόρφωση του χώρου είναι πολύ σημαντική για να μπορούν τα παιδιά να κινούνται στο χώρο, να παρουσιάσουν μια δραματοποίηση ή να μετατρέψουν τον χώρο στο σκηνικό που απαιτεί το κείμενο (Κουρετζής, Παρζακώνη 2012:241). Οποιοδήποτε κείμενο μπορεί να δραματοποιηθεί χρησιμοποιώντας το διάλογο, τη δράση, τον ρόλο, την κίνηση και άλλες τεχνικές του δράματος και του θεάτρου. Το μάθημα μπορεί να γίνει χαρούμενο, να πάρει τη μορφή παιχνιδιού και να ικανοποιήσει τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των παιδιών. Οι πληροφορίες του κειμένου με τη δραματοποίηση ζωντανεύουν και τα παιδιά με τη βιωματική και ενεργητική συμμετοχή τους έχουν καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα (Γραμματάς 2001:47-48). Η δραματοποίηση ενός κειμένου κατά τη διάρκεια του μαθήματος απορρίπτει τη δασκαλοκεντρική διδασκαλία και προωθεί τη μαθητοκεντρική διδασκαλία. Με τη βιωματική προσέγγιση τα παιδιά συμμετέχουν ενεργά στο μάθημα και προσλαμβάνουν τη γνώση με θετική στάση. Τα παιδιά αναλαμβάνουν ρόλους, επικοινωνούν άμεσα μεταξύ τους, παίζουν, αυτοσχεδιάζουν και ζουν την ιστορία του κειμένου. Τα παιδιά μαθαίνουν μέσα από την ψυχαγωγία και το παιχνίδι (Μουδατσάκις 1994:88-89). Ο εμπυχωτής δάσκαλος οργανώνει ρουτίνες συγκεκριμένης συμπεριφοράς, ώστε να διευκολύνεται η ομαλή διεξαγωγή των δραστηριοτήτων. Ο δάσκαλος δίνει θάρρος στα παιδιά, μετατρέπει το δύσκολο σε

εύκολο, διαχειρίζεται συγκρούσεις, αξιοποιεί εργασίες είτε είναι ατομικές είτε είναι ομαδικές και δημιουργεί περιβάλλοντα ελκυστικά προς τα παιδιά (Κουρετζής, Παρζακώνη 2012:241). Επίσης ο δάσκαλος φροντίζει για τη συμμετοχή όλων των παιδιών της ομάδας και προκαλεί ευχάριστη διάθεση. Αποφεύγει τον διορθωτικό έλεγχο, μεταδίδει τον ρυθμό και την κίνηση όπου χρειάζεται για να βιώσουν κάποιες σκηνές οι οποίες αναφέρονται στο κείμενό τους και παρακινεί τα παιδιά να εκφράσουν τα εσωτερικά τους συναισθήματα. Ο δάσκαλος οδηγεί τα παιδιά στο παιχνίδι και τη διασκέδαση. Κάτω από αυτές τις συνθήκες τα παιδιά μικρής ηλικίας αποκτούν τις αξίες της μάθησης που είναι σημαντικό ζητούμενο της Εκπαίδευσης (Γραμματάς 2001:43). Ο εκπαιδευτικός ως εμπυχωτής της ομάδας συντονίζει τις διαφορετικές τεχνικές, χωρίς να κατευθύνει ή να στηρίζει απόψεις. Βοηθά στην αλληλεπίδραση των ομάδων και οδηγεί στην κριτική σκέψη (Γκόβας, Ζώνιου 2011:14).

2.6.2 Ο δάσκαλος σε ρόλο

Η τεχνική «δάσκαλος σε ρόλο» εισάγεται στη θεατρική αγωγή από την Dorothy Heathcote (Wagner 1976:128). Ο δάσκαλος παίρνει ένα ρόλο μέσα από το κείμενο τον οποίο υποδύεται και δίνει ανάλογους ρόλους στα παιδιά. Επιλέγει ανάλογα με το ρόλο τα εξωγλωσσικά και παραγλωσσικά στοιχεία τα οποία θα χρησιμοποιήσει. Με την τεχνική αυτή τα παιδιά ιδιαίτερα της Α' τάξης Δημοτικού αλληλεπιδρούν με τη δασκάλα και δημιουργούν ένα φανταστικό σκηνικό και μέσα από το βίωμα γνωρίζουν καλύτερα τον δικό τους ρόλο (Αυδή και Χατζηγεωργίου 2007:67). Η τεχνική «Δάσκαλος σε ρόλο» διεγείρει το ενδιαφέρον και ενισχύει τη συμμετοχή των μικρών παιδιών. Ο Woolland προτείνει στους εκπαιδευτικούς να παίρνουν διάφορους ρόλους κατά τη διάρκεια της εφαρμογής της τεχνικής για να μπορέσουν να επιτευχθούν καλύτερα οι στόχοι της (Woolland 1999:108-109).

2.6.3 Θέατρο Φόρουμ

Το Θέατρο Φόρουμ προέρχεται από το Θέατρο του Καταπιεσμένου του Boal και βασίζεται στη «σκηνή πρότυπο» (Γκόβας, Ζώνιου 2011:12-13). Δηλαδή μια σύντομη θεατρική σκηνή αυτοσχεδιασμού που παρουσιάζει έναν κοινωνικό προβληματισμό (Γκόβας, Ζώνιου 2011:11-13). Για την εφαρμογή της τεχνικής αυτής δίνεται ένας προβληματισμός ως αφορμή του μαθήματος και τα παιδιά προτείνεται να χωρίζονται σε τετράδες αν είναι εφικτό ώστε να δίνεται η ευκαιρία να εργάζονται σε δύο ζευγάρια. Τα παιδιά της ηλικίας των έξι χρονών λειτουργούν καλύτερα σε μικρές ομάδες στην

αρχή και μετά συμμετέχουν σε μεγαλύτερες ομάδες. Τα δύο παιδιά κάθονται σε δύο καρέκλες οι οποίες είναι αντικριστές και συζητούν τις απόψεις τους γύρω από τον προβληματισμό. Τα άλλα δύο παιδιά που ακούνε παίρνουν τις θέσεις τους και συνεχίζουν τη συζήτηση των προηγούμενων παιδιών σύμφωνα με τις δικές τους απόψεις (Χατζηλουκά-Μαυρή και Κοντοβούρκη 2016:8). Σύμφωνα με το θέατρο του καταπιεσμένου ο θεατής πρέπει να αλλάζει τις εικόνες που δεν του αρέσουν και να τις μετατρέψει σε ευχάριστες και αρεστές (Γκόβας, Ζώνιου 2011:13). Μέσα από το θέατρο Φόρουμ δίνονται ευκαιρίες στα παιδιά να διδαχθούν και άλλες τέχνες όπως του γλύπτη, του ζωγράφου, του μουσικού, του ποιητή (Boal 1979:112). Οι τεχνικές αυτές έχουν στόχο τους να ενεργοποιήσουν τις πέντε αισθήσεις των παιδιών ώστε να εκφράζονται με ευχάριστο και δημιουργικό τρόπο (MacDonald και Rashel 2001:43). Η τεχνική αυτή προσαρμόζεται στην ωριμότητα και το βαθμό κατανόησης του κοινωνικού προβλήματος που παρουσιάζεται από τα μικρά παιδιά της Α΄ τάξης Δημοτικού. Χρησιμοποιούν τον διάλογο για τη συζήτηση του κοινωνικού προβλήματος και διαφωνούν όταν κάτι δεν τους αρέσει εκφράζοντας τη δική τους άποψη όπως την αντιλαμβάνονται. Παράδειγμα εφαρμογής της τεχνικής του Θεάτρου Φόρουμ είναι στο κείμενο «Ψιχάλες» στο βιβλίο της Γλώσσας της Α΄ τάξης με την αρπαγή της Συννεφένιας από τον Άνεμο.

2.6.4 Εργαστήριο γραφής

Ο δάσκαλος οδηγεί τα παιδιά στη δημιουργία γραπτού λόγου χρησιμοποιώντας στοιχεία του θεάτρου και κυρίως τον διάλογο. Ο διάλογος είναι ένα ουσιώδες στοιχείο του θεάτρου το οποίο προκαλεί δράση, σύγκρουση, ζωντάνια, ένταση, δημιουργία καταστάσεων και ενδιαφέρον για την εξέλιξη. Τα παιδιά μέσα από ένα διάλογο βιώνουν ένα δικό τους προσωπικό βίωμα. Επιλέγουν για τις γραπτές τους εργασίες θέματα από την καθημερινή τους ζωή, από τα ενδιαφέροντά τους, από τα βιβλία και τα παραμύθια τους και τα εκφράζουν σε μορφή διαλόγου. Με τη χρήση των τεχνικών του θεάτρου/δράματος τα παιδιά προβαίνουν στην παραγωγή εμπλουτισμένου γραπτού λόγου με ένα διαφορετικό τρόπο επικοινωνίας (Γραμματάς 2001:46). Στις σελίδες των βιβλίων της γλώσσας της Α΄ τάξης του Δημοτικού τα γραπτά κείμενα είναι σχεδόν όλα γραμμένα σε διάλογο. Ο διάλογος αναπτύσσεται μεταξύ των ηρώων της ιστορίας του βιβλίου και τα θέματα που αναπτύσσονται σε κάθε μάθημα αφορούν τα ενδιαφέροντα των παιδιών. Τέτοια παραδείγματα είναι ο διάλογος των παιδιών όταν η γάτα της γειτονιάς κινδύνεψε να χτυπηθεί από διερχόμενο μηχανάκι (Καραντζόλα, Κύδρη,

Σπανέλλη και Τσιαγκάνη 2014:56). Στα κείμενα επίσης με την παράσταση του θεάτρου σκιών αναπτύσσεται διάλογος ανάμεσα στις φιγούρες του Καραγκιόζη και του Μορφονιού (Καραντζόλα, Κύδρη, Σπανέλλη και Τσιαγκάνη 2014:48 και 50).

2.6.5 Αυτοσχεδιασμός

Χαρακτηριστικό του αυτοσχεδιασμού είναι ο αυθορμητισμός. Τα παιδιά μπορούν να αυτοσχεδιάσουν μαθαίνοντας να σκέφτονται, να αισθάνονται και να ενεργούν σαν να είναι πραγματικοί δημιουργοί της αυτοσχέδιας δράσης τους. Με τον αυτοσχεδιασμό τους δίνεται η ευκαιρία να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση (Παπαδόπουλος 2010:271). Τα παιδιά μπορούν ελεύθερα να δημιουργήσουν με τις δικές τους ιδέες και σκέψεις κάτι νέο και να προσανατολίσουν τη δράση τους εκεί που την θέλουν (Παπαδόπουλος 2010:271). Τα παιδιά μέσα από τους αυτοσχεδιαστικούς ρόλους τους οποίους δοκιμάζουν, έχουν τη δυνατότητα να βγουν από το ρόλο τους και να αναστοχαστούν την αρχική τους σκέψη (Andersen 2004:281). Τα παιδιά για να αποδώσουν το ρόλο τους με τον θεατρικό αυτοσχεδιασμό χρειάζεται να συνδυάσουν τη μίμηση, με την έκφραση και την κίνηση. Τεχνικές οι οποίες βοηθούν τα παιδιά των μικρών τάξεων να εξοικειωθούν με το σώμα τους και να γνωρίσουν τους κώδικες του θεάτρου (Γραμματάς 2004:45-46).

2.6.6 Παγωμένη εικόνα

Η τεχνική της παγωμένης εικόνας είναι βασισμένη στο Θέατρο των Εικόνων του Boal. Τα παιδιά παρουσιάζουν μια σκηνή με τα σώματά τους και η παγωμένη εικόνα (tableau, stillimage) αποτυπώνει μια συγκεκριμένη στιγμή και εκφράζει τις απόψεις των χαρακτήρων. Παρόλο που η εικόνα πρέπει να είναι ακίνητη δίνει όλο το νόημα της δράσης (Woolland 1999:97). Η εικόνα «ξεπαγώνει» και τα παιδιά με κίνηση, έκφραση και αυτοσχεδιασμό παρουσιάζουν τα γεγονότα που προηγήθηκαν ή τα γεγονότα που θα εξελιχθούν στην ιστορία. Η παγωμένη εικόνα δύναται να ενισχυθεί με λόγια και τα παιδιά βιώνοντας ένα γεγονός στα στάδια του χρόνου μπορούν να κατανοήσουν την εξέλιξη, την αλλαγή ενός συμβάντος ή μιας κατάστασης και γενικά της ζωής (Παπαδόπουλος 2010:247-251). Με την εφαρμογή της τεχνικής αυτής τα παιδιά της Α΄ τάξης Δημοτικού μπορούν να κατανοήσουν την εξέλιξη της ιστορίας στη γραμμή του χρόνου. Μπορούν να αντιληφθούν τα γεγονότα που προηγήθηκαν της συγκεκριμένης στιγμής αλλά και να φανταστούν ποια μπορεί να είναι η εξέλιξη της ιστορίας ή ακόμα να

δημιουργήσουν εικόνες για το τέλος που θα ακολουθήσει. Με την παγωμένη εικόνα τα μικρά παιδιά καλλιεργούν τον προφορικό λόγο.

2.6.7 Διάδρομος της σκέψης

Τα παιδιά σχηματίζουν δύο παράλληλες σειρές και στη μέση μένει ο διάδρομος, μέσα από τον οποίο θα περάσει ένα παιδί. Στην κάθε σειρά τοποθετούνται τα παιδιά με την ίδια σκέψη γύρω από το θέμα που εξετάζουν. Ενώ το παιδί περνά μέσα από τον διάδρομο προσπαθούν με επιχειρήματα να τον πείσουν να περάσει στη δική τους ομάδα (Αυδή και Χατζηγεωργίου 2007:146). Επίσης, αν ένα παιδί από την μίαν ομάδα αλλάξει γνώμη και θέλει να περάσει στην άλλη ομάδα μπορεί αφού εξηγήσει την πορεία της αλλαγής του (Γκόβας 2003:132). Με τον διάδρομο της σκέψης τα παιδιά της Α΄ τάξης Δημοτικού καλούνται να πάρουν θέση ανάμεσα σε δύο απόψεις και να στηρίξουν την άποψή τους ανάλογα με τις εμπειρίες και τα βιώματά τους. Με την τεχνική αυτή προσπαθούν τα μικρά παιδιά να εμπλουτίσουν τον λόγο τους με εκφράσεις όπως πιστεύω ότι, η άποψή μου είναι, συμφωνώ με την άποψη ή διαφωνώ με την άποψη, η γνώμη μου είναι κλπ.

2.6.8 Η καρτέκλα των αποκαλύψεων

Σύμφωνα με τους Neelands και Goode ένα παιδί αναλαμβάνει το ρόλο ενός χαρακτήρα του κειμένου που είναι γνώστης ενός γεγονότος, μιας υπόθεσης (Neelands και Goode 2014:32). Ο μαθητής κάθεται σε μια καρτέκλα χαρακτηριστική ή κρατώντας ένα κόκκινο ύφασμα και δέχεται ερωτήσεις από τα υπόλοιπα παιδιά της τάξης ώστε να μπορέσουν να καταλήξουν σε ένα συμπέρασμα γύρω από τη συγκεκριμένη υπόθεση που τους απασχολεί. Τα παιδιά που κάνουν τις ερωτήσεις μπορεί να έχουν ρόλους δικαστή, δημοσιογράφου κλπ. Η ανάκριση του χαρακτήρα, μέσα από αυτή την τεχνική, είναι ένα είδος συνέντευξης που δίνει την ευκαιρία στα παιδιά να διατυπώσουν ερωτήσεις και ανάλογα με τα τις απαντήσεις που θα πάρουν, να αξιολογήσουν το αποτέλεσμα. Αποκαλύπτονται τα κίνητρα, η συμπεριφορά, οι αξίες, οι αντιλήψεις, οι προθέσεις και οι αντιλήψεις του χαρακτήρα. Τα παιδιά μπορούν να περάσουν σε σύνθετες σκέψεις συνδέοντας γεγονότα που συνέβησαν με τη συμπεριφορά και τις πράξεις του χαρακτήρα. Τους δίνεται η ευκαιρία να κατανοήσουν πώς και σε ποιο βαθμό επηρεάζεται η ανθρώπινη συμπεριφορά από εξωγενείς παράγοντες (Neelands και Goode 2014:32). Η τεχνική αυτή στα μικρά παιδιά εφαρμόζεται ανάλογα με την ωριμότητα και τις γνώσεις που έχουν γύρω από τα θέματα που παρουσιάζονται στα

κείμενα του βιβλίου τους. Ο στόχος της εφαρμογής αυτής της τεχνικής είναι η επέκταση της σκέψης τους πέρα από αυτό που ακούνε και διαβάζουν στη σελίδα του βιβλίου. Να μάθουν να κάνουν και σκέψεις για γεγονότα και καταστάσεις ή ακόμα και άλλα πρόσωπα μπορεί να συνδέονται με τους χαρακτήρες του κειμένου ή την εξέλιξη των γεγονότων.

2.6.9 Μανδύας του ειδικού

Ένα παιδί ή ομάδα παιδιών παίρνουν τον ρόλο του ειδικού και με μια χαρακτηριστική αμφίεση απαντούν σε ερωτήσεις οι οποίες είναι έχουν άμεση σχέση με το επάγγελμα του ειδικού ή την αρμοδιότητα που έχει το συγκεκριμένο πρόσωπο στον επαγγελματικό του χώρο. Για παράδειγμα ένα παιδί φορά στο κεφάλι του το καπέλο του μάγειρα ή την στολή του μάγειρα και δέχεται ερωτήσεις γύρω από το επάγγελμα του και την μαγειρική γενικότερα (Neelands και Goode 2014:34). Τα παιδιά της Α΄ τάξης Δημοτικού με την υπόδηση του ειδικού ρόλου προσπαθούν να απαντήσουν όλο και σε περισσότερες ερωτήσεις των συμμαθητών τους. Δημιουργούν θετική εικόνα στο μυαλό τους για το επάγγελμα και το στηρίζουν με όλες τις πληροφορίες που γνωρίζουν για το μικρό της ηλικίας τους. Μέσα από τη διαδικασία μαθαίνουν να δίνουν το λόγο στα παιδιά που κάνουν τις ερωτήσεις, μαθαίνουν να ακούνε τους συνομιλητές και να μην επαναλαμβάνουν τις ίδιες ερωτήσεις. Φτάνουν στην κατάκτηση της γνώσης μέσα από τη συζήτηση και τον διάλογο.

2.6.10 Ο κύκλος της ζωής

Αφού γίνει η επεξεργασία του κειμένου τα παιδιά παίρνουν τον κύριο χαρακτήρα του κειμένου και προσπαθούν να τον γνωρίσουν όσο καλύτερα γίνεται δίνοντας πληροφορίες γύρω από τη ζωή του. Με αυτόν τον τρόπο κατανοούν καλύτερα τις πράξεις και τις ενέργειές του χαρακτήρα που εξετάζουν όπως αυτές παρουσιάζονται μέσα στο κείμενο. Οι μαθητές δίνουν πληροφορίες για την τοποθεσία του σπιτιού του κεντρικού χαρακτήρα, για την οικογένεια του, τα οικεία του πρόσωπα, τα ενδιαφέροντά του ή και για το τι του αρέσει να παίζει, το πώς περνά μια καθημερινή μέρα της ζωής του κ.α.(Neelands και Goode 2014:11). Στα μικρά παιδιά δημιουργείται μια ολοκληρωμένη εικόνα γύρω από τη ζωή του χαρακτήρα του κειμένου. Ανακαλύπτουν τα παιχνίδια που του αρέσουν, τα φαγητά που του αρέσουν, τα πιθανά επαγγέλματα των γονέων του, τα πιθανά ενδιαφέροντά του και με τον τρόπο αυτό κατανοούν καλύτερα το νόημα του κειμένου που έχουν να επεξεργαστούν.

2.6.11 Συλλογική εικόνα

Σύμφωνα με τους Neelands και Goode ο εκπαιδευτικός δίνει στα παιδιά ένα φύλλο χαρτί με σχεδιασμένα κουτάκια γύρω από το κέντρο της σελίδας. Καλεί τα παιδιά να σχεδιάσουν στα γύρω κουτιά εικόνες που δημιουργούνται στο μυαλό τους διαβάζοντας την ιστορία του κειμένου και στο κέντρο της σελίδας να σχεδιάσουν το κεντρικό νόημα. Η εικόνα παραπέμπει στις ιδέες και τα νοήματα που συζητούνται στην ομάδα. (Neelands και Goode 2014:14). Στα παιδιά της Α΄ τάξης το φύλλο εργασίας έχει αίσθηση του κόμικς. Στο κέντρο ζωγραφίζουν τη «Χρυσή Στιγμή» που το κάθε παιδί θεωρεί το σημαντικότερο σημείο του κειμένου. Γύρω γύρω ζωγραφίζουν εικόνες που συνδέονται με τη δική τους «Χρυσή Στιγμή». Στη συνέχεια παρουσιάζουν τις εργασίες τους στην ολομέλεια της τάξης και στηρίζουν την άποψή τους.

2.6.12 Γλύπτης και γλυπτό

Τα παιδιά εργάζονται σε ζευγάρια σε ρόλους γλύπτη και γλυπτού. Ο γλύπτης προσπαθεί να αποδώσει τα συναισθήματα και τη στάση του χαρακτήρα του κειμένου στο γλυπτό σμιλεύοντας το πρόσωπο και το σώμα του. Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να αξιοποιηθεί ως αφορμή στο κείμενο, αφού τα παιδιά κοιτάζουν την εικόνα η οποία προηγείται του κειμένου. Βλέποντας την εικόνα συζητούν για τις στάσεις του σώματος των προσώπων αλλά και για τα συναισθήματα που εκφράζουν από τα πρόσωπά τους. Μια ομάδα παιδιών «γλύπτης και γλυπτό» παρουσιάζει την εικόνα σε γλυπτική. Τα υπόλοιπα παιδιά εκφράζουν τις απόψεις και τις σκέψεις τους για το περιεχόμενο του κειμένου και τι μπορεί να ακολουθήσει στο περιεχόμενο της ιστορίας του κειμένου (Χατζηλουκά-Μαυρή και Κοντοβούρκη 2016:16). Τα μικρά παιδιά με αυτή την τεχνική καλλιεργούν την ενσυναίσθηση. Μπορούν να κατανοήσουν τα συναισθήματα των χαρακτήρων του κειμένου και κατ' επέκταση τις πράξεις τους. Μπορούν αν γνωρίσουν τα θετικά και τα αρνητικά συναισθήματα και πως μπορεί κάποιος να αλλάξει τα αρνητικά συναισθήματα σε θετικά.

2.6.13 Παντομίμα

Στην παντομίμα δεν υπάρχει η έκφραση με λόγια αλλά με τη στάση του σώματος, την κίνηση και τη χειρονομία. Τα παιδιά ενεργοποιώντας τη φαντασία τους μεταμφιέζονται σε αντικείμενα, πρόσωπα, ζώα και μέσα από μιμικές κινήσεις εκφράζουν τα συναισθήματά τους. Με την παντομίμα τα παιδιά ενεργοποιούν τις

αισθήσεις τους και αυξάνουν την προσοχή και τη συγκέντρωσή τους για να παρουσιάσουν αυτό που θέλουν χωρίς λόγια (Παπαδόπουλος, 2010:285-286). Για τα μικρά παιδιά η παντομίμα είναι μια ευχάριστη δραστηριότητα για όλα τα παιδιά γιατί δεν χρειάζεται να εκφράσουν λόγο. Προκαλούν τα υπόλοιπα παιδιά να μαντέψουν τη σκέψη τους και αυτό τους αρέσει και το απολαμβάνουν. Είναι μια δραστηριότητα την οποία γνωρίζουν μέσα από το καθημερινό τους παιχνίδι. Όλα τα παιδιά γνωρίζουν τους κανόνες μέσα από το παιχνίδι τους και συμμετέχουν με πολλή προθυμία.

2.6.14 Τα προσωπικά αντικείμενα του χαρακτήρα

Μέσα σε φακέλους ή κουτιά η δασκάλα τοποθετεί αντικείμενα που έχουν σχέση με τον χαρακτήρα του κειμένου. Στη συνέχεια τοποθετεί ένα φάκελο σε κάθε ομάδα και ζητά από τα παιδιά, αφού τον ανοίξουν, να συζητήσουν στην ομάδα τη σχέση που μπορεί να έχουν τα αντικείμενα του φακέλου με τον χαρακτήρα του κειμένου που θα ακολουθήσει. Αφού η κάθε ομάδα ολοκληρώσει τη συζήτηση, τότε λέει τις απόψεις της στην ολομέλεια της τάξης και στη συνέχεια όλες οι ομάδες συνδέουν τα αντικείμενα μεταξύ τους αλλά και τις ιδέες τους και καταλήγουν σε ένα συμπέρασμα για το κείμενο που θα ακολουθήσει (Αυδή και Χατζηγεωργίου 2007, 90). Τα αντικείμενα πρέπει να είναι ποικίλα και να προκαλούν τα παιδιά να διατυπώσουν ερωτήσεις για τον χαρακτήρα σε ένα μαγικό, φανταστικό κόσμο (Neelands 2014, 20). Με βάση τα δικά τους βιώματα αντλούν μηνύματα, ιδανικά, πρότυπα και αξίες και αργότερα θα τα μεταφέρουν στην δική τους καθημερινή ζωή (Γραμματάς 2001:61-62). Στα παιδιά της Α' τάξης Δημοτικού δίνονται υλικά τα οποία συνδέονται με το περιεχόμενο του κειμένου ώστε μέσω της διερεύνησης να καταλήξουν στο συμπέρασμα. Στη συνέχεια γίνεται σύνδεση του συμπεράσματος με το περιεχόμενο του κειμένου και έτσι τα παιδιά κατανοούν με μεγαλύτερη ευκολία το κείμενο. Για παράδειγμα δίνονται στις ομάδες υλικά που συνδέονται με ζαχαροπλαστική (ζάχαρη, σοκολάτα, μεζούρα, σκεύη, ποδιά ζαχαροπλάστη κλπ). Αφού γίνει η σύνδεση των αντικειμένων και των υλικών καταλήγουν στο συμπέρασμα και στη σύνδεση με το κείμενο.

2.6.15 Το θεατρικό παιχνίδι

Το θεατρικό παιχνίδι θεωρείται ένα θαυμάσιο παιδαγωγικό μέσο αφού δίνει ευκαιρίες στα παιδιά να αναπτύξουν τις επικοινωνιακές τους ικανότητες διασκεδάζοντας, να

διεγείρουν τη φαντασία τους, να προβάλουν τον αυθορμητισμό τους, να εκφραστούν δημιουργικά ανάμεσα στην ομάδα και να περάσουν από το συμβολικό παιχνίδι στο αυτοσχέδιο θέατρο. Κύριο στοιχείο του θεατρικού παιχνιδιού είναι ο αυτοσχεδιασμός τον οποίο αναπτύσσουν μέσα από τους ρόλους που θέλουν να έχουν και δημιουργούν ένα φανταστικό κόσμο όπου και δρουν (Παπαδόπουλος 2007:24).

Σύμφωνα με τον Α. Τσιάρα το θεατρικό παιχνίδι θεωρείται μια βασική διδακτική τεχνική αφού με την καλλιέργεια της κίνησης του σώματος και την αλληλεπίδραση με τον χώρο αναπτύσσονται οι φυσικές δυνατότητες των παιδιών (Τσιάρας 2007: 11-12). Το θεατρικό παιχνίδι δρα στον συναισθηματικό κόσμο των παιδιών και τους δίνει την ευκαιρία να εξωτερικεύσουν τα συναισθήματα και τις ιδέες τους (Τσιάρας 2007:12).

Μέσα από το θεατρικό παιχνίδι τα παιδιά παύουν να είναι παθητικοί θεατές της διδασκαλίας ενός μαθήματος, μετατρέπονται σε ενεργούς θεατές με ευαισθησία και τόλμη να αντιμετωπίσουν μελλοντικές ευχάριστες ή δυσάρεστες καταστάσεις της καθημερινής ζωής (Κουρετζής, Παρζακώνη 2012:240). Το θεατρικό παιχνίδι καλλιεργεί τη συμβολική σκέψη, αναπτύσσει την παρατηρητικότητα και την ακρόαση. Βοηθά στην κατανόηση ενός σκηνικού συμβάντος αφού επιδιώκει να πλησιάσει το σκηνικό γεγονός με την αίσθηση παρά με τη γνώση (Κουρετζής, Παρζακώνη 2012:240).

Το θεατρικό παιχνίδι είναι ένας ευχάριστος τρόπος με τον οποίο τα παιδιά των μικρών τάξεων εξοικειώνονται με το σχολικό περιβάλλον, κοινωνικοποιούνται, γνωρίζουν το σώμα και τον εαυτό τους και δημιουργούνται συνθήκες ψυχοσυναισθηματικής καλλιέργειας (Γραμματάς 2001:41).

Το θεατρικό παιχνίδι είναι πολύ χρήσιμο και για την κατανόηση ενός κειμένου (Neelands και Goode 2014:17). Μέσα από το θεατρικό παιχνίδι τα παιδιά των μικρών τάξεων του Δημοτικού σχολείου αναπτύσσουν τις εκφραστικές και δημιουργικές τους ικανότητες, ενεργοποιούν το σώμα και το συναίσθημα τους (Τσιάρας 2007:11). Το θεατρικό παιχνίδι μεταφέρει το θέατρο στον φανταστικό κόσμο των παιδιών. Είναι μια μέθοδος που βοηθά τα παιδιά να προσαρμόσουν το παιχνίδι τους βασισμένα στις ανάγκες της μικρής παιδικής τους ηλικίας (Παπαδόπουλος 2010:91-92). Στην Κύπρο πολλά θεατρικά παιχνίδια τα οποία συνδυάζονται με τα κείμενα της διδακτέας ύλης του μαθήματος των Νέων Ελληνικών της Α΄ τάξης Δημοτικού χρησιμοποιούνται ως

εργαλεία για την καλύτερη κατανόηση των κειμένων. Είναι παιχνίδια που δίνουν την ευκαιρία στα παιδιά να αναλάβουν ρόλους, να κινηθούν στο χώρο με μουσική, να κάνουν χειρονομίες, να ενεργοποιήσουν τη φαντασία τους και να εκφράσουν τα συναισθήματά τους.

2.6.16 Ρόλος στον τοίχο

Η δασκάλα ζωγραφίζει το περίγραμμα μιας ανθρώπινης μορφής σε χαρτί Α3 και το τοποθετεί στον πίνακα. Τα παιδιά συζητούν στην ομάδα τους τα καλά και τα χαρακτηριστικά του χαρακτήρα που γνώρισαν στο κείμενό τους. Αφού είναι έτοιμη η κάθε ομάδα έρχεται στον πίνακα ένα παιδί από κάθε ομάδα και γράφει τα θετικά χαρακτηριστικά στο εσωτερικό του περιγράμματος και τα αρνητικά στο εξωτερικό. Συνεχίζει συζήτηση στην τάξη για τις σκέψεις τους (Neelands και Goode 2014:22). Η τεχνική αυτή προτρέπει να παιδιά να εκφράσουν ελεύθερα τα συναισθήματά τους απέναντι στον χαρακτήρα που τους απασχολεί και να εκδηλώσουν κάποιες χειρονομίες (Παπαδόπουλος 2010:249). Οι συγκεκριμένες χειρονομίες (gestus) οι οποίες προβάλλουν το τέχνασμα της δραματικής κατασκευής και ακυρώνουν τη θεατρική ψευδαίσθηση (Leach 2008:108-110). Τα μικρά παιδιά μέσω της τεχνικής αυτής εξωτερικεύουν τα συναισθήματά τους με κινήσεις ή χειρονομίες γιατί κάποιες φορές δυσκολεύονται να εκφραστούν με τον λόγο. Δίνεται η ευκαιρία σε περισσότερα παιδιά να εκφράσουν τα συναισθήματά τους.

2.6.17 Ηχοποίηση

Μετά την επεξεργασία του κειμένου τα παιδιά μιμούνται διάφορους ήχους τους οποίους φαντάζονται ότι θα άκουγαν αν βρίσκονταν στη σκηνή που διαδραματίζεται το κείμενο (Neelands και Goode 2014:24). Για τα παιδιά της Α΄ τάξης είναι ευχάριστο και διασκεδαστικό να παράγουν ήχους είτε με τη φωνή τους είτε με άλλα αντικείμενα. Είναι μέρος του καθημερινού παιχνιδιού τους να δημιουργούν φανταστικές εικόνες και να τις ζωντανεύουν με διάφορους ήχους.

2.6.18 Με ρυθμό, με στίχο και με κίνηση

Με το τέλος της επεξεργασίας ενός κειμένου τα παιδιά διαλέγουν κάποιες λέξεις και προσπαθούν με αυτές τις λέξεις να γράψουν ένα ποίημα. Εργάζονται σε ομάδες και αφού το ολοκληρώσουν παίρνουν μουσικά όργανα και προσπαθούν να του δώσουν ρυθμό. Ακολούθως προχωρούν να δώσουν και κίνηση. Όταν είναι έτοιμες όλες οι ομάδες

το παρουσιάζουν στην ολομέλεια της τάξης (Παπαδόπουλος 2010:546). Για τα μικρά παιδιά είναι μια μικρή διαδικασία για να παρουσιάσουν μια μικρή παράσταση. Δημιουργούν μόνα τους το κείμενο, του δίνουν ρυθμό και κίνηση και αφού υποδύονται ρόλους το παρουσιάζουν. Νιώθουν σαν κάνουν γιορτή.

2.6.19 Θέατρο Σκιών

Το Θέατρο Σκιών είναι προορισμένο θέατρο για παιδιά. Στηρίζεται στον προφορικό λόγο και τον αυτοσχεδιασμό, μπορεί να αλλάξει τα μηνύματα στην πορεία της παράστασης ανάλογα με τα ενδιαφέροντα των θεατών ώστε να διευκολύνει την παρακολούθηση από το κοινό. Οι ξύλινες φιγούρες του Καραγκιόζη και της οικογένειας του παραμένουν αναλλοίωτες στον χρόνο και τις αλλαγές της κοινωνίας (Γραμματάς 2001: 60). Στο βιβλίο της Α΄ τάξης δημοτικού υπάρχει ενότητα αφιερωμένη στο Θέατρο Σκιών. Τα κείμενα είναι αστείοι διάλογοι μεταξύ των φιγούρων του Θεάτρου Σκιών. Για να κατανοήσουν τα παιδιά τα κείμενα αυτά πρέπει να αποκτήσουν γνώσεις για το συγκεκριμένο είδος του θεάτρου και τις διαφορές του από το θέατρο που ήδη γνωρίζουν. Τα παιδιά παρακολουθούν παράσταση του Θεάτρου Σκιών και καλούνται να δοκιμάσουν να παίξουν σε προσομοίωση του Θεάτρου Σκιών με φιγούρες που τα ίδια κατασκευάζουν.

Κεφάλαιο 3

Μεθοδολογία της έρευνας

3.1 Εισαγωγή

Τη σχολική χρονιά 2016-2017 διεξάχθηκε στο συγκεκριμένο σχολείο σε πιλοτικό πρόγραμμα από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου έρευνα δράσης ως προς την παραγωγή προφορικού λόγου. Αφού επισκέφθηκε το σχολείο η σύμβουλος και συντονίστρια της ομάδας έγινε η κατάλληλη ενημέρωση στους εκπαιδευτικούς και πιλοτικά εφαρμόστηκε η μέθοδος της έρευνας δράσης. Ήταν για μένα μια πρόκληση η όλη διαδικασία καθώς ταυτόχρονα στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα της Θεατρικής Αγωγής μελετούσα τη θεωρία για τη μέθοδο της έρευνας δράσης και τοιουτοτρόπως μπόρεσα να συνδυάσω τη θεωρία με την εφαρμογή στην πράξη μέσα στην τάξη. Παράλληλα η συνεργασία μου με τους υπόλοιπους συναδέλφους, οι συζητήσεις με την διευθυντική ομάδα, η ανταλλαγή απόψεων, η αλληλοπαρακολούθηση μαθημάτων, οι συνδιδασκαλίες που ακολούθησαν μεταξύ των συναδέλφων, η καθοδήγηση, η ανατροφοδότηση και ο συντονισμός από την συντονίστρια του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, μου έδωσαν ακόμη μεγαλύτερη ώθηση για την υλοποίηση της παρούσας έρευνας. Όλα αυτά μου έδωσαν κίνητρα και με οδήγησαν να δοκιμάσω και την επόμενη χρονιά να εφαρμόσω τα όσα έμαθα, διάβασα και βίωσα στην πράξη και να διερευνήσω ένα πρόβλημα που με απασχολεί εδώ και αρκετά χρόνια που διδάσκω στην Α΄ τάξη Δημοτικού.

3.2 Σκοπός και στόχοι της έρευνας

Σκοπός της έρευνας αυτής είναι η εφαρμογή τεχνικών του θεάτρου/δράματος σε παιδιά της Α΄ τάξης Δημοτικού για την κατανόηση του γραπτού λόγου στο μάθημα των Νέων Ελληνικών.

Οι στόχοι που τέθηκαν για την επίτευξη του σκοπού είναι:

Η επιλογή των κατάλληλων τεχνικών του θεάτρου/δράματος για την κατανόηση του κάθε κειμένου.

Η επίτευξη του στόχου του κάθε μαθήματος στον προκαθορισμένο χρόνο.

Η θετική ανταπόκριση και το ενδιαφέρον των παιδιών προς τις θεατρικές τεχνικές.

Στη συγκεκριμένη έρευνα δεν επιλέγηκε η συγκριτολογική παράμετρος γιατί είναι μια μελέτη περίπτωσης η οποία φιλοδοξεί να αποτελέσει έναυσμα για μελλοντικές πιο εκτεταμένες συγκριτικές μελέτες.

3.3 Ερευνητικό πρόβλημα και ερευνητικά ερωτήματα

Η εφαρμογή των τεχνικών του θεάτρου/δράματος ως μέσων για τη διδασκαλία άλλων μαθημάτων στην κυπριακή εκπαίδευση έχει κάνει την εμφάνισή της με την αλλαγή και την εφαρμογή των νέων αναλυτικών προγραμμάτων το 2010 (ΥΥΠΠ 2010). Ως νέες προσεγγίσεις άρχισαν να εφαρμόζονται από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς στις τάξεις χωρίς οι ίδιοι να έχουν ιδιαίτερη εκπαίδευση ή κατάρτιση στη θεωρία αλλά και την εφαρμογή των νέων αυτών εργαλείων στην πράξη. Παρόλη την αποδοχή και την κατανόηση της χρησιμότητάς τους από τους εκπαιδευτικούς ως σημαντικά εκπαιδευτικά εργαλεία χρησιμοποιούνται αποσπασματικά και δεν εφαρμόζονται με το σωστό τρόπο. Η ημιμάθεια ή ακόμα και η αμάθεια της ορθής εφαρμογής των τεχνικών ή η επιλογή της ακατάλληλης τεχνικής για την επίτευξη μιας δραστηριότητας προς την υλοποίηση ενός διδακτικού στόχου μπορεί να προκαλέσει το αντίθετο αποτέλεσμα. Ο κάθε εκπαιδευτικός εφαρμόζει τις θεατρικές τεχνικές ανάλογα με τα δικά του πιστεύω και τις δικές του εμπειρίες λόγω μειωμένης εκπαιδευτικής κατάρτισης στο συγκεκριμένο θέμα. Ο Τ. Μουτσαδάκης επισημαίνει ότι υπάρχει ενθουσιασμός από τους εκπαιδευτικούς για τις νέες μεθόδους δραματοποίησης αλλά η μειωμένη γνώση είτε στη θεωρία είτε στη σκηνική πράξη δημιουργεί προβλήματα και δεν έχουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Καλό είναι οι εκπαιδευτικοί που ασχολούνται με την εφαρμογή των τεχνικών του θεάτρου/δράματος στην εκπαίδευση να έχουν γνώσεις και στη θεωρία για να καθοδηγούν τα παιδιά στη δράση της ιστορίας, το διάλογο των προσώπων κλπ και στη σκηνική πράξη για να καθοδηγούν επίσης τα παιδιά στο στήσιμο του δραματικού κειμένου στην τάξη (Μουδατσάκης 1994: 89). Υπάρχουν όμως και οι εκπαιδευτικοί που επιζητούν την επιμόρφωση στη θεατρική αγωγή είτε με εκπαιδευτικές ημερίδες ή σεμινάρια είτε με μεταπτυχιακά προγράμματα.

Το πρόβλημα που προκύπτει είναι η δυσκολία που παρουσιάζεται στην κατανόηση γραπτού κειμένου στο μάθημα της γλώσσας από τα παιδιά της ηλικίας των έξι χρονών.

Παιδιά τα οποία έρχονται από την προδημοτική με τις περισσότερες ώρες στο πρόγραμμα της προδημοτικής να είναι παιχνίδι, παιδιά που είναι γεμάτα ενέργεια και περιέργεια. Η απαίτηση λοιπόν του δημοτικού σχολείου στην ογδοντάλεπτη καθήλωση των παιδιών αυτής της ηλικίας στην καρέκλα και το θρανίο, της προσοχής και της συγκέντρωσης για μεγάλα χρονικά διαστήματα δημιουργεί εμπόδια στην κατανόηση των γραπτών κειμένων. Η εφαρμογή των τεχνικών του θεάτρου/δράματος θα προκαλέσουν τα παιδιά να συμμετέχουν στις δραστηριότητες για κατανόηση του γραπτού κειμένου; Ποια θα είναι η στάση και η συμπεριφορά των μαθητών απέναντι στην εφαρμογή των τεχνικών αυτών; Ποιοι άλλοι παράγοντες συμβάλλουν στη θετική εφαρμογή των τεχνικών αυτών; Οι εκπαιδευτικοί στόχοι του μαθήματος εκπληρώνονται στο σωστό χρόνο και σε ποιο βαθμό;

Η ανάγκη εφαρμογής των τεχνικών του θεάτρου δράματος στην εκπαίδευση σε παιδιά της Α΄ τάξης Δημοτικού, συστηματικά και στοχευμένα οδήγησε σε αυτή την έρευνα δράσης.

3.4 Έρευνα δράσης

Η ερευνητική μέθοδος της παρούσας εργασίας είναι η έρευνα δράσης. Με την έρευνα δράσης ο εκπαιδευτικός μέσα από την εφαρμογή πρακτικών και με τον αναστοχασμό μπορεί να βελτιώσει τις τεχνικές διδασκαλίας αλλά και το πλαίσιο μέσα στο οποίο δρα και εργάζεται (McNiff και Whitehead 2006:8). Μέσα από την έρευνα δημιουργείται η δράση που έχει σαν στόχο την βελτίωση των εκπαιδευτικών πρακτικών όσον αφορά την διδασκαλία του εκπαιδευτικού ερευνητή αλλά και των συναδέλφων και των μαθητών (McNiff και Whitehead και Laidlaw 1992:1). Ο εκπαιδευτικός ως ερευνητής ο οποίος συμμετέχει ενεργά σε όλη την ερευνητική διαδικασία και με κεντρικό συντονιστικό ρόλο εντοπίζει το θέμα που πιστεύει ότι νοσεί και προγραμματίζει την οργάνωση της έρευνας. Εφαρμόζει το σχέδιο και με συστηματική παρατήρηση οδηγείται μέσα από την έρευνα δράσης στο αποτέλεσμα (Κατσαρού και Τσάφος 2003:14). Είναι μια σπειροειδής δράση που αποτελείται από τον σχεδιασμό, τη δράση, την παρατήρηση και τον αναστοχασμό (Carr και Kemmis 1997:220). Σύμφωνα με τον Σίμο Παπαδόπουλο «η έρευνα δράσης δίνει τη δυνατότητα για διερεύνηση του προβλήματος με καινοτόμες διδακτικές προσεγγίσεις και για τη βελτίωση της διδακτικής πρακτικής στο γλωσσικό μάθημα». Η συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών είναι σημαντικό μέρος της έρευνας δράσης και οι εκπαιδευτικοί

αλληλεπιδρούν, ανταλλάζουν ιδέες, οδηγούνται σε κοινές δράσεις, οι τάξεις ανοίγουν, γίνονται συνδιδασκαλίες και συζητούν από κοινού τα μάθημα και αναστοχάζονται (Παπαδόπουλος 2007:85). Σύμφωνα με την Ελένη Κατσαρού και τον Βασίλη Τσάφο «Η έρευνα δράσης είναι ένας τρόπος να ορίσουμε και να εφαρμόσουμε τη σχετική επαγγελματική ανάπτυξη» (Κατσαρού και Τσάφος 2003:15).

Τη μέθοδο της έρευνας δράσης εφάρμοσε και ο Σίμος Παπαδόπουλος για την έρευνα που έκανε με τίτλο «Η διερευνητική δραματοποίηση στη διδασκαλία της γλώσσας» το 2007. Εφάρμοσε τεχνικές του θεάτρου και του δράματος στο μάθημα της Γλώσσας και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η διερευνητική δραματοποίηση δημιουργεί τα κατάλληλα περιβάλλοντα για μάθηση, καλλιεργεί τη διερευνητική σκέψη και μέσα από τους ρόλους που υποδύονται τα παιδιά αναπτύσσουν ικανότητες επικοινωνίας. Όσο για τους εκπαιδευτικούς βελτίωσαν τις διδακτικές πρακτικές τους και τους οδήγησε σε προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη (Παπαδόπουλος 2007:240).

Η Μάρθα Κατσαρίδου με τη μέθοδο της έρευνας δράσης ολοκλήρωσε τη διδακτορική διατριβή της με τίτλο «Η μέθοδος της δραματοποίησης στη διδασκαλία της λογοτεχνίας» το 2011. Οι τεχνικές του θεάτρου/δράματος εφαρμόστηκαν σε μια πολυπολιτισμική τάξη όπου εκτός από τα προβλήματα επικοινωνίας που υπήρχαν μεταξύ των παιδιών, τα περισσότερα παιδιά δεν έδειχναν ενδιαφέρον στην έκφραση προφορικού λόγου και δεν χρησιμοποιούσαν το σώμα με ευκολία για να εκφραστούν με κινήσεις. Τα παιδιά παρουσίαζαν αρνητική στάση να συνεργαστούν και να εφαρμόσουν τεχνικές του θεάτρου/δράματος και γενικά είχαν χαμηλή επίδοση. Μετά την εφαρμογή του προγράμματος τα παιδιά είχαν μεγάλη πρόοδο στην έκφραση του λόγου αλλά και της κίνησης του σώματος. Τα περισσότερα παιδιά απέκτησαν ένα κοινό κώδικα επικοινωνίας μεταξύ τους, συνεργάζονταν και ήταν πρόθυμα να εφαρμόσουν τεχνικές της δραματοποίησης. Αντάλλαζαν απόψεις και ιδέες και στήριζαν το ένα παιδί το άλλο. Σε παιχνίδια ρόλων έπαιρναν ρόλους και έκαναν διαλόγους. Ανάπτυξαν ενδιαφέρον για τη δημιουργία ενός κατάλληλου δραματικού περιβάλλοντος στην τάξη. Χρησιμοποιούσαν διάφορα υλικά όπως χαρτόνια, μικροαντικείμενα και υφάσματα. Η αλληλεπίδραση με τα στοιχεία του θεάτρου/δράματος και με την επεξεργασία κάποιων κειμένων από τη δασκάλα σε ρόλο εμπνευστή οδήγησε τα παιδιά στη διερεύνηση, την κριτική σκέψη και την κατανόηση σημαντικών νοημάτων (Κατσαρίδου 2011:174-179).

3.5 Διερευνητική δραματοποίηση

Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για τη διεξαγωγή της έρευνας δράσης είναι η διερευνητική δραματοποίηση. Σύμφωνα με τον Σίμο Παπαδόπουλο η διερευνητική δραματοποίηση δίνει τη δυνατότητα στα παιδιά να ενταχθούν στη διαθεματική προσέγγιση της μάθησης, σε ένα ολιστικό, ευέλικτο και μαθητοκεντρικό περιβάλλον και η ενοποιημένη γνώση διερευνάται στην ομάδα με αλληλεπίδραση και συνεργασία (Παπαδόπουλος 2010:148). Η διερευνητική δραματοποίηση είναι μέθοδος μέσα από την οποία εξελίσσεται η θεατρική διερεύνηση μιας ιστορίας βγαλμένης από τα ενδιαφέροντα και τα βιώματα της καθημερινής ζωής των παιδιών. Μέσα από τους ρόλους τα παιδιά διερευνούν το κοινωνικό και σχολικό τους περιβάλλον. Σαν βοηθήματα έχουν τα βιβλία τους, ταινίες, φωτογραφίες, πίνακες, θεατρικές παραστάσεις, το θέατρο σκιών κλπ. Στη συνέχεια τα παιδιά προβαίνουν στην παραγωγή γραπτού λόγου. Η συνεργασία στην ομάδα δίνει ευκαιρίες αλληλεπίδρασης μεταξύ των παιδιών, αλλάζουν στάσεις και συμπεριφορές αφού ακούσουν τις απόψεις των άλλων παιδιών της ομάδας, αξιολογούν τις διάφορες απόψεις και ιδέες που αναφέρθηκαν από τα παιδιά στην ομάδα και αναστοχάζονται πριν φτάσουν στο τελικό συμπέρασμα (Παπαδόπουλος 2010:121).

Η διερευνητική δραματοποίηση δίνει ευκαιρίες στον εκπαιδευτικό να δημιουργήσει το δικό του εκπαιδευτικό πρόγραμμα χρησιμοποιώντας τις ικανότητές του στον ψυχοκινητικό, γλωσσικό και συναισθηματικό τομέα για να επιτύχει τους διδακτικούς του στόχους. Ο εκπαιδευτικός σχεδιάζει, οργανώνει, δρα, αξιολογεί και αναστοχάζεται το διδακτικό του έργο. Συνεργάζεται και ανταλλάζει απόψεις τόσο με τα παιδιά όσο και με τους συναδέλφους για να φτάσουν μέσα από τη συνεργασία και την ομαδικότητα στον κοινό στόχο (Παπαδόπουλος 2010:149-155). Ο Bruner στηρίζει την άποψη ότι ο εκπαιδευτικός πρέπει να γνωρίζει πολύ καλά τις γνώσεις που πρόκειται να μεταδώσει στα παιδιά μέσω της διδακτικής διαδικασίας (Κολιάδης 2007:172). Πρέπει να δίνει κίνητρα στα παιδιά και να δημιουργεί το κατάλληλο περιβάλλον, ώστε τα παιδιά να προσλαμβάνουν τις γνώσεις με επιτυχία. Κατά τη διαδικασία της μάθησης ο εκπαιδευτικός πρέπει να αναπτύσσει τη δημιουργική φαντασία και την παραγωγική σκέψη (Κολιάδης 2007:172).

Τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της διερευνητικής δραματοποίησης είναι η αναγνώριση του εαυτού μέσα από ένα ρόλο. Τα παιδιά μπορούν να κρύβονται μέσα στο

ρόλο και μπορούν να δράσουν και να αντιδράσουν σαν να είναι κάποιιοι άλλοι. Η έκφραση και η κίνηση ζωντανεύει τον ρόλο και τον τοποθετεί σε ένα φανταστικό κόσμο που αρχίζει με ένα δημιουργικό παιχνίδι. Η διερευνητική δραματοποίηση με τον αυθορμητισμό και τον αυτοσχεδιασμό οδηγεί τα παιδιά σε ένα ταξίδι διερεύνησης και δημιουργίας της πλοκής της ιστορίας. Πυξίδα στο ταξίδι τους είναι οι δικές τους εμπειρίες και τα δικά τους βιώματα. Οι νέες γνώσεις που δέχονται σμίγουν με τις δικές τους εμπειρίες και ως αποτέλεσμα προκύπτει η ανακάλυψη νέων σημασιών και νοημάτων σε καταστάσεις και γεγονότα. Η διερευνητική δραματοποίηση δίνει έμφαση στη διερεύνηση της κοινωνικής πραγματικότητας, καλλιεργεί την επικοινωνία, τον διάλογο, αναπτύσσει τη διαπολιτισμική συνείδηση, δίνει ιδιαίτερη σημασία στις εμπειρίες των παιδιών, δημιουργεί περιβάλλοντα ανάπτυξης της φαντασίας και της δημιουργικότητας, καλλιεργεί τη γλώσσα και δίνει μεγάλη σημασία στη μαθησιακή διαδικασία (Παπαδόπουλος 2007:30-34).

3.6 Ερευνητικά εργαλεία:

Για τη συλλογή των δεδομένων αξιοποιήθηκε η διαδικασία της παρατήρησης, τηρήθηκε ημερολόγιο, συμπληρώθηκε το προφίλ του κάθε παιδιού και έγινε συλλογή φωτογραφικού υλικού από εργασίες και δραστηριότητες των παιδιών. Έγιναν προσωπικές συνεντεύξεις των παιδιών στην Α' και Β' φάση της έρευνας, συμπλήρωση ερωτηματολογίου από τα παιδιά στη Γ' φάση και συμπλήρωση ερωτηματολογίου από τους γονείς των παιδιών για τα δημογραφικά στοιχεία.

Έχει ετοιμαστεί ένα προφίλ για κάθε παιδί που συμμετείχε στην έρευνα. Στο κάθε προφίλ καταγράφονταν σε μορφή ημερολογίου οι συστηματικές παρατηρήσεις για τη συμμετοχή, τη στάση και τη συμπεριφορά του κάθε παιδιού στα μαθήματα που ετοιμάστηκαν για την έρευνα. Επίσης συμπληρώθηκαν τα δημογραφικά στοιχεία κάθε παιδιού, τα αποτελέσματα από κάθε συνέντευξη και κάποιες επιπλέον πληροφορίες τις οποίες έκρινα απαραίτητες. Οι επιπλέον πληροφορίες προέκυπταν είτε από γραπτές εργασίες των παιδιών είτε από τις ομαδικές δραστηριότητες του θεάτρου/δράματος είτε από το φωτογραφικό υλικό. Το ημερολόγιο για τις εκπαιδευτικές έρευνες θεωρείται ένα πολύ σημαντικό εργαλείο το οποίο συνοδεύει όλη την ερευνητική διαδικασία. Με το ημερολόγιο ο ερευνητής εκπαιδευτικός μπορεί να συγκεντρώνει τα δεδομένα με μικρές σημειώσεις σε χρονικά διαστήματα που τον βολεύουν. Με την

τήρηση ημερολογίου η ανάλυση των δεδομένων γίνεται πιο εύκολη και η συγκεντρωμένη συλλογή τους μπορεί να χρησιμοποιηθεί για περαιτέρω ανάπτυξη της έρευνας (Altrichter, Posch, Somekh 2001:31-34).

Κατά τη διάρκεια της έρευνας γινόταν εκπαιδευτική παρέμβαση, δηλαδή διευκρινήσεις, εμπύχωση και καθοδήγηση των παιδιών ώστε να διευκολυνθεί η διαδικασία και να επιτευχθούν οι εκπαιδευτικοί στόχοι στον απαιτούμενο εκπαιδευτικό χρόνο και υπήρχε η δυνατότητα αλλαγής στα κίνητρα ή στους ρόλους ώστε σε κάθε παιδί να αυξηθεί το ενδιαφέρον, να αναπτύξει θετική στάση και να βελτιώσει τη συμμετοχή του.

Έγιναν συνεντεύξεις από τα παιδιά στο τέλος της Α' φάσης. Με τη συνέντευξη ο ερευνητής μπορεί να πάρει πληροφορίες για τις σκέψεις και τις απόψεις του ερωτώμενου και να κατανοήσει τι κρύβεται πίσω από τη συμπεριφορά του. Η επιτυχία μιας συνέντευξης στηρίζεται στην καλή εξήγηση προς τον ερωτώμενο του σκοπού της συνέντευξης και στο ότι οι απόψεις του για το συγκεκριμένο θέμα είναι σημαντικές (Altrichter, Posch, Somekh 2001:155-156).

Συμπληρώθηκε απλό ερωτηματολόγιο από τα παιδιά στο τέλος της Γ' φάσης της εργασίας. Το γραπτό ερωτηματολόγιο είναι μια μέθοδος συλλογής δεδομένων σχετικά γρήγορη, εύκολη και χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα (Altrichter, Posch, Somekh 2001:168). Το συγκεκριμένο γραπτό ερωτηματολόγιο περιείχε ερωτήσεις προσαρμοσμένες στην ηλικία των παιδιών της Α' τάξης δημοτικού και οι απαντήσεις των παιδιών δίνονταν με την επιλογή χαμογελαστών ή λυπημένων προσώπων.

Συμπληρώθηκε ερωτηματολόγιο από τους γονείς για τα δημογραφικά στοιχεία των παιδιών.

Γινόταν παρατήρηση του βαθμού συμμετοχής, των στάσεων και συμπεριφορών των παιδιών. Η συστηματική, άμεση παρατήρηση είναι ένα απλό εργαλείο συλλογής δεδομένων, χωρίς να απαιτεί τεχνικό εξοπλισμό, ωστόσο θεωρείται ότι έχει αρκετά πλεονεκτήματα που την συνδέουν με τη διδασκαλία και τη μάθηση (Altrichter, Posch, Somekh 2001:130-132).

Έγινε συλλογή φωτογραφικού υλικού από τις γραπτές εργασίες των παιδιών. Οι γραπτές εργασίες των παιδιών οι οποίες πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια των μαθημάτων και εμπίπτουν στην έρευνα είναι σημαντικό δεδομένο, αφού η έρευνα έχει άμεση σχέση με το μάθημα της γλώσσας των Νέων Ελληνικών (Altrichter, Posch, Somekh 2001:112).

Φωτογραφικό υλικό από τις δραστηριότητες των παιδιών εφαρμόζοντας τις τεχνικές του θεάτρου/δράματος. Οι φωτογραφίες σε συνδυασμό με άλλα ερευνητικά εργαλεία μπορούν να βοηθήσουν τους εκπαιδευτικούς ερευνητές να συμπληρώσουν τις παρατηρήσεις τους και να κατανοήσουν καλύτερα μια κατάσταση (Altrichter, Posch, Somekh 2001:151-152).

Με την ολοκλήρωση του Γ' μέρους της εργασίας, έγινε σύντομη παράσταση από τα παιδιά παρουσιάζοντας το αλφαβητάρι του νερού μέσα από θεατρικές τεχνικές. Το τραγούδι συνέθεσαν τα ίδια τα παιδιά, το μελοποίησαν και το χορογράφησαν με τη συνοδεία μουσικών κρουστών οργάνων. Έγινε μικρού μήκους ταινία και το παρουσίασαν σε συγκέντρωση σε όλα τα παιδιά του σχολείου.

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού αποτελέσματος έγινε σε σχέση με α) τον βαθμό επίτευξης των στόχων β) τον χρόνο υλοποίησης τους γ) το προφίλ των παιδιών.

3.7 Δειγματοληψία

Το δείγμα της έρευνας αποτελείται από 21 παιδιά της Α' τάξης του τμήματος Α'1 στο οποίο διδάσκει ως υπεύθυνη δασκάλα στο Δημοτικό Σχολείο Δασούπολης τη σχολική χρονιά 2016-2017. Στην έρευνα συμμετείχαν αγόρια και κορίτσια της ηλικίας των έξι ετών της δημόσιας κυπριακής ελληνόφωνης εκπαίδευσης, προερχόμενα από προδημοτικές τάξεις ιδιωτικών και δημόσιων ελληνόφωνων νηπιαγωγείων. Η διαδικασία ανταποκρίνεται στην ερευνητική δεοντολογία. Δεν αξιολογείται και δεν βαθμολογείται κανένα παιδί αλλά μόνο το εκπαιδευτικό αποτέλεσμα σε σχέση με τα διαφορετικά προφίλ των μαθητών/τριών. Οι γονείς ενημερώθηκαν και ζητήθηκε η ενυπόγραφη συγκατάθεσή τους με σχετικό έντυπο.

3.8 Χρόνος απασχόλησης των παιδιών

Η παρατήρηση της συμμετοχής, των στάσεων και των συμπεριφορών των παιδιών έγινε σε όλο το χρονικό διάστημα της εργασίας, κατά την εφαρμογή των τεχνικών του θεάτρου/δράματος στο μάθημα των Νέων Ελληνικών και η καταγραφή των παρατηρήσεων στο τέλος κάθε μαθήματος. Οι συνεντεύξεις των παιδιών γίνονταν σε μη εργάσιμο εκπαιδευτικό χρόνο. Κάποια παιδιά έρχονταν νωρίς στο σχολείο και έτσι υπήρχε ένα μεγάλο χρονικό διάστημα μέχρι να αρχίσει το πρόγραμμα του σχολείου. Αρκετές συνεντεύξεις ολοκληρώθηκαν στο διάστημα αυτό. Κάποια άλλα παιδιά μετά το σχολάσμα είχαν κενό χρόνο περιμένοντας τους γονείς τους να τα πάρουν από το σχολείο και έγινε χρήση αυτού του χρονικού διαστήματος για τις συνεντεύξεις.

3.9 Διαδικασία συλλογής δεδομένων

Η διαδικασία διήρκησε από τον Οκτώβριο 2016 μέχρι τέλος Μαρτίου 2017 και αφιερώνονταν 4 διδακτικοί περίοδοι ανά μάθημα. Αφορούσε το μάθημα της γλώσσας των Νέων Ελληνικών και ειδικά την κατανόηση γραπτού λόγου. Κατά τη διάρκεια της έρευνας ενημερώνονταν τα προφίλ των παιδιών. Οι συνεντεύξεις έγιναν σε τρεις φάσεις, τον Δεκέμβριο, τον Φεβρουάριο και τον Μάρτιο, όπου τα παιδιά στην Γ' φάση συμπλήρωσαν από μόνα τους ένα απλό γραπτό ερωτηματολόγιο. Ανάλογα με τις δραστηριότητες που εφαρμόστηκαν στα μαθήματα, οι ερωτήσεις των συνεντεύξεων που έγιναν στα παιδιά αφορούσαν τις απόψεις τους για τις τεχνικές που τους άρεσαν και γιατί και πώς τους βοηθούν στο μάθημα των Νέων Ελληνικών.

3.10 Προέρευνα

Με την έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς ενημερώθηκε η διευθύντρια του σχολείου για την έρευνα δράσης που σκόπευα να διεξάγω στην τάξη που δίδασκα ως υπεύθυνη δασκάλα. Αφού είχα δοκιμάσει να εφαρμόσω θεατρικό παιχνίδι τις πρώτες μέρες για την ομαλή ένταξη των παιδιών της προδημοτικής στο δημοτικό προχώρησα και σε ένα απλό προφορικό τύπο ερωτήσεων στην ολομέλεια της τάξης, ώστε να πάρω από τα παιδιά τις απόψεις τους για τον νέο τρόπο διδασκαλίας που γνώριζαν ερχόμενα στο δημοτικό.

3.10.1 Αποτελέσματα της προέρευνας

Στην προέρευνα η συνέντευξη ήταν προφορική στην ολομέλεια της τάξης. Οι απαντήσεις των παιδιών καταγράφονταν απευθείας από εμένα με σύντομες λέξεις και

αργότερα συμπλήρωσα ολοκληρωμένα τις απαντήσεις των παιδιών. Στο πρώτο μέρος τα παιδιά ερωτήθηκαν αν κατανοούν με ευκολία ή δυσκολία τα κείμενα του βιβλίου που διδάσκονται και τι είναι αυτό που τα δυσκολεύει περισσότερο η έκταση του κειμένου ή το λεξιλόγιο; Τα παιδιά απάντησαν ότι τα πρώτα κείμενα του βιβλίου ήταν εύκολα γιατί ήταν σύντομα και τα διάβαζε η δασκάλα, αφού ακόμα δεν ξέρουν να διαβάζουν. Κατανοούσαν τα κείμενα γιατί το λεξιλόγιο ήταν απλό. Στο δεύτερο μέρος της προέρευνας τα παιδιά ερωτήθηκαν, αν τα κείμενα έχουν σχέση με τα δικά τους ενδιαφέροντα και αν το μάθημα των Ελληνικών έχει κάτι διαφορετικό από τα άλλα μαθήματα. Τα παιδιά απάντησαν ότι τα κείμενα έχουν συνοχή μεταξύ τους και ότι εξελίσσεται μια ιστορία που θέλουν κάθε μέρα να συνεχίζει για να μαθαίνουν τι θα ακολουθήσει. Οι χαρακτήρες των κειμένων είναι παιδιά που έχουν την ίδια ηλικία με τους συμμετέχοντες και τους αρέσει. Συμφωνούσαν ότι το μάθημα των Ελληνικών ήταν η αιτία για να παίζουν κάποια νέα παιχνίδια που δεν τα παίζουν σε άλλα μαθήματα και ότι τους αρέσει που κάνουν θέατρο. Στο τρίτο μέρος τα παιδιά ρωτήθηκαν κατά πόσον η δασκάλα τα βοηθά για να κατανοήσουν ένα κείμενο και με ποιο τρόπο; Η απάντησή τους ήταν ότι η δασκάλα γίνεται σαν παιδί και παίζει μαζί τους. Όταν παίζουν με τη δασκάλα τέτοια παιχνίδια μαθαίνουν, γιατί το παιχνίδι τα ξεκουράζει. Η δασκάλα τα βοηθά να κατανοήσουν τις άγνωστες λέξεις με παραδείγματα και τους αρέσει.

3.11 Σχεδιασμός της έρευνας δράσης

Συμπλήρωσα το αναλυτικό έντυπο διεξαγωγής έρευνας και έπειτα στάλθηκε στο Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης. Μετά από κάποιες διορθωτικές παρεμβάσεις στάλθηκε στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού για έγκριση και υπογραφή από τον Διευθυντή Δημοτικής Εκπαίδευσης. Αφού ενημερώθηκα γραπτώς για την έγκριση προχώρησα στην ενημέρωση των γονέων και την ενυπόγραφη συγκατάθεσή τους και τη συλλογή των δημογραφικών στοιχείων που συμπλήρωσαν οι ίδιοι οι γονείς. Ενημέρωσα τα παιδιά για τη μορφή που θα είχαν κάποια από τα μαθήματά τους στη γλώσσα και προχώρησα στον σχεδιασμό των μαθημάτων. Στα μαθήματα που επέλεξα να διδάξω στη γλώσσα για κατανόηση γραπτού κειμένου προσπάθησα να εφαρμόσω τις κατάλληλες θεατρικές τεχνικές, ώστε οι δραστηριότητες να βοηθήσουν στην επίτευξη των στόχων του κάθε μαθήματος στον καθορισμένο χρόνο.

3.12 Σχεδιασμός των μαθημάτων

Κατά τη διάρκεια του σχεδιασμού των μαθημάτων προσπάθησα:

Οι θεατρικές τεχνικές να είναι ποικίλες και να εναλλάσσονται με σωστή ακολουθία ώστε να διατηρούν το ενδιαφέρον των παιδιών αμείωτο. Τα παιδιά να διατηρούν την προσοχή τους, να συμμετέχουν όσο το δυνατόν περισσότερο, να είναι ενεργητικά, να είναι ευχαριστημένα με τον τρόπο που διδάσκονται την νέα γνώση. Να απολαμβάνουν το μάθημα, να διασκεδάζουν και να είναι ευτυχημένα. Να παίζουν και να μαθαίνουν.

Οι τεχνικές να είναι προσαρμοσμένες στα ενδιαφέροντά τους, στις εμπειρίες τους και κοντά στις δυνατότητές τους.

Να διαμορφώνεται ο χώρος ανάλογα με τις τεχνικές που θα εφαρμόζονταν σε κάθε μάθημα και το περιβάλλον να τα εμπνέει.

Οι ομάδες να είναι χωρισμένες με τον κατάλληλο αριθμό παιδιών, ώστε να πραγματοποιούνται εύκολα αλλά και γρήγορα οι εναλλαγές των δραστηριοτήτων αλλά και να μπορούν να συνεργάζονται.

Να υπάρχουν τα κατάλληλα αντικείμενα που είχαν καθοριστικό ρόλο για την εφαρμογή των θεατρικών τεχνικών (Παπαδόπουλος 2007:94-95).

3.13 Εφαρμογή των μαθημάτων

Τα μαθήματα εφαρμόζονταν με τη μέθοδο της διερευνητικής δραματοποίησης. Τα παιδιά εμπυχώνονταν, ένιωθαν ασφάλεια και εμπιστοσύνη κατά την εφαρμογή των τεχνικών, ενθαρρύνονταν για την ενεργή συμμετοχή τους στο μάθημα και εργάζονταν σε ομάδες. Συνεργάζονταν και αλληλεπιδρούσαν μεταξύ τους αλλά και με τη δασκάλα. Αξιοποιούσαν τα δικά τους βιώματα και εμπειρίες, καλλιεργούσαν τις ικανότητές τους στην ανάληψη ρόλων, στην παραγωγή προφορικού και παραγωγή γραπτού λόγου και κυρίως την κατανόηση κειμένου που ήταν και ο βασικός μας στόχος (Παπαδόπουλος 2007:95-96).

Δείκτες επιτυχίας και επάρκειας κατανόησης γραπτού λόγου

Τα παιδιά να:

Τοποθετούν ένα κείμενο σε πλαίσιο (θεματικό, επικοινωνιακό, κοινωνιοπολιτισμικό).

Αναγνωρίζουν τον σκοπό του συγγραφέα.

Φράσεις – προτάσεις με τις οποίες δηλώνεται ρητά ο σκοπός ενός κειμένου.

Αξιοποιούν στρατηγικές κατανόησης για τη δόμηση νοημάτων

Προβλέψεις και ερωτήματα για το περιεχόμενο του κειμένου, με βάση την εικόνα, τον τίτλο ή / και άλλα στοιχεία (γλωσσικά και μη, ανάλογα με το κειμενικό είδος) (πριν την ανάγνωση).

Οπτική απόδοση πληροφοριών (π.χ. από το κείμενο σε ζωγραφιά, κολάζ).

Συνδέουν νοήματα κειμένων με συγκεκριμένο συγκεκριμένο

Σχέση κειμένου με συγκεκριμένη θεματολογία που αφορά την καθημερινή ζωή.

Αναγνωρίζουν τον τρόπο που οργανώνεται και λειτουργεί ο λόγος σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης.

Διαβάζουν κείμενα αυτόνομα, έχοντας κατακτήσει τον μηχανισμό της ανάγνωσης.

Μονάδες λόγου: κείμενο, λέξη, φώνημα (και αντίστροφα)

Ολική ανάγνωση λέξεων και φράσεων

Βασικά σημεία στίξης (τελεία, κόμμα, ερωτηματικό, θαυμαστικό)

Αναγνωρίζουν το είδος ενός κειμένου με βάση τις σχετικά σταθερές συμβάσεις του (μορφή, δομή, λειτουργία).

Θεατρικό κείμενο, κωμωδία.

Αποκτούν γνώσεις για γραμματικοσυντακτικές δομές.

Κεφαλαίο μετά από τελεία, κεφαλαίο το πρώτο γράμμα κύριων ονομάτων (ανθρώπων, πόλεων, χωριών, ημερών, μηνών), άρθρα ο, η, το.

Αξιολογούν και κρίνουν ένα κείμενο ως προς τη λειτουργία και το περιεχόμενό του.

Κρίνουν τα νοήματα ενός κειμένου, σε σχέση με τον εαυτό τους.

Συμφωνία ή μη με προσωπικές εμπειρίες, προϋπάρχουσες γνώσεις, γνωστά κείμενα.

Τα μαθήματα αφορούσαν τα Νέα Ελληνικά από το βιβλίο «Γλώσσα, Γράμματα, Λέξεις, Ιστορίες, Α' τεύχος» Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων Ελλάδας. Ο χρόνος διάρκειας των μαθημάτων ήταν 4 διδακτικοί περίοδοι, σε ομάδα 22 παιδιών του τμήματος Α' 1. Τα παιδιά είναι χωρισμένα σε τέσσερις ομάδες των τεσσάρων παιδιών και μίαν ομάδα των έξι παιδιών.

Θεματική Ενότητα: Μια παράσταση στην πλατεία

Κείμενο: Μύθη σαν σαλάμι

Ως μέσα διδασκαλίας χρησιμοποιήθηκαν φιγούρες καραγκιόζη, θέατρο σκιών φτιαγμένο από σκληρό χαρτόνι, ξύλινες φιγούρες του θεάτρου σκιών, προβολέας, υπολογιστής, μουσική, καπέλα ταχυδακτυλουργού και ταχυδρόμου, κουτί ταχυδακτυλουργού, πράσινες και κόκκινες κάρτες, πλαστικοποιημένη φιγούρα του Πινακίου και τσάντα ταχυδρόμου.

Στόχοι μαθήματος:

Αναγνώριση και γραφή του γράμματος «Μμ» μέσα από γραπτά κείμενα.

Ένωση του γράμματος «Μμ» με φωνήεντα και σχηματισμός συλλαβών, σύνθεση λέξεων και ανάγνωσή τους.

Δραστηριότητες:

Τα τρία Π.Π.Π (ποιος, πού, πότε): Η εικόνα προβάλλεται στον πίνακα μέσω προβολέα. Παρουσιάζεται μόνο η εικόνα χωρίς τίτλο και χωρίς το κείμενο. Τα παιδιά ερωτώνται ποια πρόσωπα βλέπουν, πού βρίσκονται και πότε συμβαίνει αυτή η σκηνή;

Συμμετοχή: Τα παιδιά συμμετέχουν γιατί εύκολα μπορούν να καταλάβουν ποιοι είναι οι χαρακτήρες του κειμένου. Είναι γνωστά τους τα πρόσωπα από τα προηγούμενα μαθήματα αφού είναι η συνέχεια της ιστορίας. Επίσης μπορούν να κατανοήσουν το χώρο αν είναι εσωτερικός ή εξωτερικός. Το θέατρο σκιών αλλά και το περιβάλλον οδήγησε τα παιδιά στο χώρο. Επίσης το βαθύ μπλε χρώμα στο πίσω μέρος της εικόνας τα έκανε να προσανατολιστούν στον χρόνο (αργά το απόγευμα). Επίσης τα παιδιά που είχαν παρακολουθήσει θέατρο σκιών παλαιότερα γνώριζαν ότι ήταν απαραίτητο να υπάρχει συσκότιση ώστε να φαίνονται οι σκιές των φιγούρων καλύτερα.

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής:

Τα παιδιά παρουσίασαν θετική στάση και είχαν ευχάριστη συμπεριφορά. Την θεωρούν παιγνιώδη. Οι εικόνες που συνοδεύουν τα κείμενα είναι πολύ ελκυστικές και πολύ κατατοπιστικές. Με αποτέλεσμα τα παιδιά να νιώθουν ότι έχουν τις δυνατότητες να ανταποκριθούν.

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Μεγάλο ενδιαφέρον από την ολομέλεια της τάξης γιατί οι εικόνες είναι πολύ όμορφες, ζωντανές, με ωραία

χρώματα. Μένουν συγκεντρωμένοι και προσπαθούν να αποδώσουν στο μέγιστο δυνατό βαθμό.

Σύνδεση εικόνας με το προηγούμενο μάθημα – Αφήγηση: Τα παιδιά καλούνται να αναφέρουν τι συνέβηκε στο προηγούμενο κείμενο και να το συνδέσουν με το σημερινό.

Συμμετοχή: Τα παιδιά συμμετέχουν με δυσκολία στην αφήγηση γιατί αρκετά παιδιά δυσκολεύονται στην έκφραση προφορικού λόγου. Έχουν φτωχό λεξιλόγιο και όταν πρόκειται να ανακαλέσουν προηγούμενες εικόνες ή κείμενα και να τα περιγράψουν δυσκολεύονται.

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής:

Θέλουν να μιλήσουν και δείχνουν θετική στάση αλλά τα δυσκολεύει η έκφραση του λόγου και προτιμούν να μην μιλήσουν αρκετά παιδιά.

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Όσα παιδιά τους αρέσει να αφηγούνται ιστορίες το κάνουν ευχάριστα.

Παρέμβαση: Καθημερινά δέκα λεπτά πριν από το σχόλασμα να διαβάζουμε μια σελίδα από ένα παραμύθι. Την επόμενη μέρα να αφιερώνονται μερικά λεπτά για την αφήγηση του περιεχομένου της προηγούμενης σελίδας και να συνεχίζουμε με την επόμενη.

Σύνδεση του θέματος της εικόνας με τις δικές τους εμπειρίες: Αφού αναφέρουν το θέατρο σκιών ως το θέμα της εικόνας τότε καλούνται να αναφέρουν δικές τους εμπειρίες και τι γνωρίζουν γύρω από το θέατρο σκιών.

Συμμετοχή: Λιγοστή η συμμετοχή στο να αναφέρουν δικές τους εμπειρίες ή γνώσεις γύρω από το θέατρο σκιών, γιατί τα περισσότερα παιδιά δεν έχουν παρακολουθήσει παραστάσεις του θεάτρου σκιών.

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής:

Έδειξαν ενθουσιασμό και ήθελαν όλα τα παιδιά να παρουσιάσουν τον διάλόγό τους. Τους άρεσε πάρα πολύ. Ακόμα και στα διαλείμματα ήθελαν να τα αφιερώνουν το χρόνο τους στο παιχνίδι του θεάτρου σκιών.

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Μεγάλο ενδιαφέρον για τον τρόπο που κινούνται οι φιγούρες και για το φως πίσω από το πανί. Τους έκανε μεγάλη εντύπωση η σκιά των φιγούρων.

Παρέμβαση: Διευθέτηση μέσω της διεύθυνσης του σχολείου για παρακολούθηση θεάτρου σκιών.

Προβολή σύντομης παράστασης θεάτρου σκιών μέσω προβολέα.

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής:

Παρακολούθησαν με μεγάλο ενδιαφέρον την παράσταση, διασκέδασαν και γέλασαν με τα αστεία των χαρακτήρων.

Σύγκριση του θεάτρου σκιών με τη θεατρική παράσταση που παρακολούθησαν στο

σχολείο: Τα παιδιά παρακολούθησαν τη θεατρική παράσταση «Σοκολατοπεριπέτειες» στο Σατιρικό Θέατρο. Το έργο έγραψαν οι Μαρίνα Βρόντη και ο Βαλεντίνος Κόκκινος και η σκηνοθεσία του Μάριου Κακουλλή. Το θέμα είχε σχέση με τον διαγωνισμό που ανακοίνωσε μια εταιρεία που έφτιαχνε σοκολάτες. Όποιο παιδί έβρισκε το χρυσό εισιτήριο στο εσωτερικό του περιτυλίγματος της σοκολάτας θα μπορούσε να επισκεφτεί το ξακουστό εργοστάσιο της σοκολάτας. Οι ηθοποιοί είχαν ρόλους παιδιών, γονέων των παιδιών, του εργοστασιάρχη και των τηλεπαρουσιαστών που ανακοίνωναν τον διαγωνισμό.

Τα παιδιά αναφέρουν τις διαφορές και τις παρατηρήσεις τους ανάμεσα στα δύο είδη θεάτρου. Καταγράφονται στον πίνακα από την δασκάλα.

Παρουσίαση ξύλινων φιγούρων καραγκιόζη: Επεξήγηση του τρόπου λειτουργίας τους.

Αναφορά σε ονόματα φιγούρων.

Δραστηριότητα των δύο Τ.Τ. (τι κάνουν, τι λένε): Παρατηρώντας την εικόνα καλούνται τα παιδιά να εκφράσουν τις ιδέες τους για τις κινήσεις των φιγούρων αλλά και τα λόγια μεταξύ τους.

Τίτλος: Τα παιδιά καλούνται να δώσουν τίτλο στο μάθημα με βάση την εικόνα.

Ανάγνωση: Το κείμενο παρουσιάζεται στον πίνακα και διαβάζεται από τη δασκάλα μεγαλόφωνα.

Αναγνώριση κειμενικού είδους και αν είναι κωμωδία ή τραγωδία: Αναμένεται τα παιδιά ν'αναγνωρίσουν ότι είναι διάλογος μεταξύ των φιγούρων και ότι είναι κωμωδία γιατί είναι αστείο.

Εντοπισμός αστείων στοιχείων στο κείμενο και τα υπογραμμίζουν: Συνεργάζονται στην ομάδα και αφού είναι έτοιμα τα παρουσιάζουν στην ομάδα.

Αναγνώριση των φιγούρων που λαμβάνουν μέρος στην παράσταση: Καλούνται να εντοπίσουν το όνομα που αναφέρεται στο κείμενο και να το κυκλώσουν. Αφού το εντοπίσουν τους προτείνεται να σκεφτούν γιατί να ονομάζεται έτσι.

Ανάγνωση του κειμένου μαζί με τα παιδιά μεγαλόφωνα: Τα παιδιά καλούνται να συζητήσουν στην ομάδα για τους χαρακτήρες των δύο φιγούρων όπως παρουσιάζονται στο κείμενο και να δικαιολογήσουν τις απόψεις τους με φράσεις από το κείμενο.

Τίθεται το ερώτημα γιατί ο Καραγκιόζης αγγίζει τον Μορφονιό στη μύτη; Πώς έμοιαζε; Ποιος ήταν ο σκοπός του Καραγκιόζη με αυτή του την πράξη;

Ανάγνωση και πάλι από όλα τα παιδιά της τάξης μεγαλόφωνα.

Σύνδεση του τίτλου με το κείμενο.

Καλούνται να παρατηρήσουν το θέμα του μαθήματος που είναι γραμμένο στο κάτω μέρος της σελίδας του κειμένου. Αφού εντοπίσουν το γράμμα «Μμ» καλούνται με ένα ελαφρύ χρώμα να το εντοπίσουν στο κείμενο και να το ζωγραφίσουν.

Συμπληρώνεται η εργασία στη σελίδα 49 και βλέπουν την μικρού μήκους ταινία με τη συνοδεία του τραγουδιού που παρουσιάζεται σε γραπτό κείμενο επίσης στη σελίδα 49.

Συνεχίζουμε με την ολοκλήρωση των γραπτών εργασιών που αναφέρονται στο συγκεκριμένο κείμενο του στο Τετράδιο Εργασιών σελίδες 40-41. Στόχος των ασκήσεων είναι η γραπτή εξάσκηση του γράμματος «Μμ» με το σωστό τρόπο. Η σύνδεση με φωνήεντα και ο σχηματισμός λέξεων. Η αναγνώρισή του μέσα από τα γραπτά κείμενα.

Διάλογος: Τα παιδιά καλούνται μέσα από τον διάλογο των δύο φιγούρων να διαβάσουν την ανάγνωσή τους.

Αλήθεια ή ψέματα με τον Πινόκιο: Παρουσιάζεται στα παιδιά η φιγούρα του Πινόκιο πλαστικοποιημένη. Δίνονται στα παιδιά δύο κάρτες μια πράσινη την οποία θα σηκώνουν ψηλά, αν ο Πινόκιο λέει αλήθεια και μια κόκκινη την οποία θα σηκώνουν ψηλά, όταν ο Πινόκιο λέει ψέματα. Αν ο Πινόκιο λέει ψέματα, τότε θα αναφέρουν τη σωστή λέξη ή έκφραση του κειμένου.

Η δασκάλα διαβάζει το κείμενο και αλλάζει σε κάποια σημεία του κειμένου κάποιες λέξεις ή φράσεις.

Συμμετοχή: Μεγάλη συμμετοχή από όλα τα παιδιά. Τους αρέσει πολύ και συγκεντρώνονται για να σηκώσουν τη σωστή κάρτα.

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Θετική στάση στη συγκεκριμένη τεχνική γιατί παίζουν και συμπεριφέροντε ώριμα και ήσυχα για να μπορούν να ακούνε τι θα πει η δασκάλα.

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Μεγάλο ενδιαφέρον γιατί κινούνται, διαλέγουν ανάμεσα στις δύο κάρτες και προσπαθούν να έχουν ταχύτητα, μαθαίνουν ευχάριστα και διασκεδάζουν.

Παρουσιάζεται ένα δείγμα θεάτρου σκιών: Καλούνται τα παιδιά να εντοπίσουν τα χαρακτηριστικά του και στη συνέχεια όσα παιδιά θέλουν να πάρουν τον ρόλο του καραγκιοζοπαίχτη και να παρουσιάσουν στην ολομέλεια της τάξης ένα διάλογο.

Συμμετοχή: Όλα τα παιδιά θέλουν να λάβουν μέρος. Είναι κάτι νέο για τα παιδιά και θέλουν να δοκιμάσουν.

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Θετική στάση και δεν ντρέπονται να εκφραστούν γιατί νιώθουν ότι είναι κρυμμένα πίσω από το μικρό θέατρο σκιών και δεν τα βλέπουν οι άλλοι. Έτσι εκφράζονται ελεύθερα και χρησιμοποιούν αστειό λεξιλόγιο και έχουν χιουμοριστικό ύφος.

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Μεγάλο ενδιαφέρον και ως καραγκιοζοπαίχτες αλλά και ως θεατές που παρακολουθούν τους διαλόγους των άλλων παιδιών.

Ταχυδακτυλουργός: Ένα παιδί καλείται να πάρει τον ρόλο του ταχυδακτυλουργού βάζοντας το καπέλο του και κλείνοντας του τα μάτια με ένα μαντίλι. Προσπαθεί μέσα από ένα κουτί με τη βοήθεια της αφής των χεριών του να εμφανίσει το γράμμα «Μ» (κεφαλαίο) που είναι πλαστικοποιημένο και κομμένο στο σχήμα του. Ένα άλλο παιδί με την ίδια διαδικασία θα εντοπίσει το γράμμα μ (μικρό). Αφού τα βρουν τα στέφουν βασίλισσα και βασιλιά στον πίνακα. Τα τοποθετούν με μαγνήτη στον πίνακα και τους βάζουν κορόνες.

Συμμετοχή: Όλα τα παιδιά θέλουν να συμμετέχουν γιατί τους αρέσει να βάζουν το καπέλο και να νιώθουν ότι κάνουν μαγικά κόλπα για να βρουν το γράμμα.

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Έχουν θετική στάση και συμπεριφέροντε ως υπεύθυνα άτομα που έχουν να παρουσιάσουν κάτι πολύ σημαντικό μπροστά στο κοινό που τα παρακολουθεί και να τα καταφέρουν.

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Μεγάλο ενδιαφέρον και ενθουσιασμό για να φτάσουν στο στόχο.

Ταχυδρόμος: Ένα παιδί παίρνει τον ρόλο του ταχυδρόμου με το καπελάκι και την τσάντα του. Μοιράζει επιστολές ανά δύο παιδιά. Καλούνται να ανοίξουν τους φακέλους και να προσπαθήσουν να συνθέσουν τις δύο λέξεις που είναι τα γράμματά τους μπερδεμένα και αφού τις συνθέσουν να τις βάλουν στη σωστή σειρά. Σχηματίζεται η πρόταση «Μια μάσκα» η οποία και θα είναι η ορθογραφία τους. Είναι εργασία του τετραδίου εργασιών. Με αφορμή την πρόταση που έχουν σχηματίσει καλούνται να αναφέρουν πού και πότε χρησιμοποιούνται μάσκες και γιατί;

Συμμετοχή: Όλα τα παιδιά θέλουν να συμμετέχουν γιατί τους αρέσει ο ρόλος του ταχυδρόμου.

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Έχουν θετική στάση και συμπεριφέροντε ως υπεύθυνα άτομα γιατί έχουν να εκτελέσουν την εργασία ενός αγαπημένου προσώπου. Τα υπόλοιπα παιδιά περιμένουν με αγωνία τους φακέλους για να παίξουν και να βρουν το ζητούμενο.

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Συνεργάζονται πολύ καλά μεταξύ τους και εργάζονται με γρήγορο ρυθμό γιατί θέλουν να ολοκληρώσουν πρώτα.

Γραπτή εργασία σε φυλλάδιο: Δίνεται φύλλο εργασίας στα παιδιά με εργασίες οι οποίες στηρίζονται στο κείμενο και στον στόχο του μαθήματος. Δίνονται εξηγήσεις για τις εργασίες και διαβάζονται οι οδηγίες, ώστε να μπορέσουν τα παιδιά να εργαστούν ατομικά.

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση γίνεται κατά τη διάρκεια του μαθήματος με τη συμμετοχή των παιδιών στις δραστηριότητες, την ανταπόκριση και τη στάση τους. Καταγραφή των παρατηρήσεων στα προφίλ των παιδιών. Αναστοχασμός του μαθήματος πριν κλείσει το μάθημα.

Κείμενο: Μήλα και καμήλα

Μέσα διδασκαλίας χρησιμοποιήθηκαν το θέατρο σκιών φτιαγμένο από σκληρό χαρτόνι, ξύλινες φιγούρες του θεάτρου σκιών, προβολέας, υπολογιστής, μουσική, εικόνες πλαστικοποιημένες, χρώματα, φιγούρες από χαρτόνι, μεταλλικές πεταλούδες.

Στόχοι μαθήματος:

Αναγνώριση και γραφή του γράμματος «Ηη» μέσα από γραπτά κείμενα.

Ένωση του γράμματος «Ηη» με σύμφωνα και σχηματισμός συλλαβών, σύνθεση λέξεων και ανάγνωσή τους.

Δραστηριότητες:

Αφήγηση: Καλούνται τα παιδιά να θυμηθούν το προηγούμενο μάθημα και να το συνδέσουν με το σημερινό. Βλέποντας την εικόνα που προβάλλεται στον πίνακα μέσω προβολέα εντοπίζουν τις διαφορές.

Ανάγνωση: Η δασκάλα διαβάζει μεγαλόφωνα την ανάγνωση.

Εντοπισμός προβλήματος: Τα παιδιά μέσα από τον αστείο διάλογο εντοπίζουν το πρόβλημα της ακοής του Καραγκιόζη. Είναι και η αιτία του αστείου. Τα παιδιά καλούνται να συζητήσουν στην ομάδα τους ποια προβλήματα μπορεί να προκαλέσει η παρουσία του παπαγάλου και της γάτας πίσω από το πανί. Αφού είναι έτοιμα σε συγκεκριμένο χρόνο τα παρουσιάζουν στην ολομέλεια της τάξης.

Εικονογράφηση κειμένου: Προηγουμένως η δασκάλα έκρυψε πλαστικοποιημένες εικόνες σε διάφορα σημεία της τάξης. Μια ομάδα παιδιών καλείται να ψάξει και να τις βρει. Όποιο παιδί βρει μια από τις εικόνες την τοποθετεί στο κείμενο που προβάλλεται στον πίνακα. Εντοπίζει τη λέξη που εκφράζει η εικόνα.

Συμμετοχή: Τα παιδιά θέλουν να συμμετέχουν γιατί μοιάζει πολύ με το κρυφτό.

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής:

Τα παιδιά παρουσίασαν θετική στάση και είχαν ευχάριστη συμπεριφορά. Είναι παιχνίδι για αυτά να ψάχνουν κάτι που είναι κρυμμένο. Κινούνται στο χώρο οπότε με την ενέργεια που έχουν σε αυτή την ηλικία εκτονώνονται.

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Μεγάλο ενδιαφέρον λόγω του συναγωνισμού που υπάρχει μεταξύ των παιδιών να ανακαλύψουν γρήγορα τις εικόνες του κειμένου.

Δοσμένες απαντήσεις: Η δασκάλα δίνει στα παιδιά μια πρόταση του κειμένου όπως «Σήμερα ήρθε ο πασάς από το νησί.» και τα καλεί να δώσουν τη σωστή ερώτηση σε αυτή την απάντηση. Η εργασία συνεχίζει με την απάντηση «Με κέρασε και τρία μήλα.»

Συμμετοχή: Στην τεχνική αυτή μειώνεται η συμμετοχή των παιδιών.

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής:

Κάποια παιδιά δυσκολεύονται λιγάκι να συντάξουν την ερώτηση και να την εκφράσουν. Δυσκολεύονται να λειτουργούν αντίστροφα.

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Μειωμένο ενδιαφέρον.

Παρέμβαση: Να γίνει εξάσκηση της συγκεκριμένης πρακτικής σε μικρές προτάσεις παρά σε κείμενο. Ίσως όταν είναι μικρή πρόταση και οι πληροφορίες λίγες να μπορούν πιο εύκολα να διατυπώσουν την ερώτηση. Μετά σε δύο προτάσεις και σταδιακά να εφαρμοστεί σε κείμενο.

Λογοπαίγνιο: Τα παιδιά καλούνται να διαβάσουν σιωπηλά το κείμενο και να εντοπίσουν δύο λέξεις που η μια κρύβεται μέσα στην άλλη. Τις κυκλώνουν (μήλα-καμήλα).

Γλύπτης και γλυπτό: Καλούνται τέσσερα παιδιά να παρουσιάσουν το γλυπτό Η. Αποφασίζουν ποιος θα είναι ο γλύπτης και τοποθετεί τα παιδιά στο πάτωμα (σε χαλί) ώστε να σχηματίσουν το γράμμα.

Συμμετοχή: Μεγάλη συμμετοχή από τα παιδιά.

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Θετική στάση και πολύ καλή συμπεριφορά στο να ακούνε τις οδηγίες του γλύπτη για να παρουσιάσουν πολύ ωραία το γράμμα στα υπόλοιπα παιδιά που παρακολουθούν.

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Τους αρέσει πολύ γιατί χρησιμοποιούν το σώμα τους για να παρουσιάσουν το γράμμα που έχουν μάθει. Είναι σαν απόδειξη ότι έχουν μάθει.

Παρέμβαση: Σε επόμενο στάδιο θα κληθούν να σχηματίσουν λέξη και να συμμετέχουν περισσότερα παιδιά.

Καλούνται να παρατηρήσουν το θέμα του μαθήματος που είναι γραμμένο στο κάτω μέρος της σελίδας του κειμένου. Αφού εντοπίσουν το γράμμα «Ηη» καλούνται με ένα ελαφρύ χρώμα να το εντοπίσουν στο κείμενο και να το ζωγραφίσουν.

Συμπληρώνεται η εργασία στη σελίδα 51 και βλέπουν την μικρού μήκους ταινία με τη συνοδεία του τραγουδιού που παρουσιάζεται σε γραπτό κείμενο επίσης στη σελίδα 51.

Συνεχίζουμε με την ολοκλήρωση των γραπτών εργασιών που αναφέρονται στο συγκεκριμένο κείμενο του στο Τετράδιο Εργασιών σελίδες 42-43. Στόχος των ασκήσεων είναι η γραπτή εξάσκηση του γράμματος Ηη με το σωστό τρόπο. Η σύνδεση με φωνήεντα και ο σχηματισμός λέξεων. Η αναγνώρισή του μέσα από τα γραπτά κείμενα.

Διάλογος: Τα παιδιά καλούνται μέσα από τον διάλογο των φιγούρων να διαβάσουν την ανάγνωσή τους.

Ιστορία: Η δασκάλα παρουσιάζει στον πίνακα φιγούρες του θεάτρου σκιών και λέει την ιστορία του. Επίσης παρουσιάζει τον Ευγένιο Σπαθάρη και λέει λίγα λόγια.

Κατασκευή: Δίνονται στα παιδιά φιγούρες του θεάτρου σκιών τυπωμένες σε χαρτόνι. Καλούνται να τις ζωγραφίσουν, να τις κόψουν και να συνδέσουν τα κομμάτια τους με μεταλλικές πεταλούδες. Αφού ολοκληρώσουν τις φιγούρες ανά δύο παίζουν με τις φιγούρες και κάνουν δικούς τους διαλόγους. Όσα παιδιά θέλουν τα παρουσιάζουν στην τάξη.

Συμμετοχή: Μεγάλη συμμετοχή από τα παιδιά.

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Θετική στάση και συμπεριφέροντε άψογα στην κατασκευή γιατί δημιουργούν τις δικές τους φιγούρες και θα τις χρησιμοποιούν όποτε θέλουν.

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Τους αρέσει η ιδέα ότι θα μπορούν να παρουσιάσουν και στους γονείς τους τις φιγούρες και να κάνουν θέατρο σκιών και στο σπίτι.

Μουσική: Κατά τη διάρκεια της κατασκευής των φιγούρων ακούνε το τραγούδι του Διονύση Σαββόπουλου «Ο Καραγκιόζης». Το τραγουδούν.

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση γίνεται κατά τη διάρκεια του μαθήματος με τη συμμετοχή των παιδιών στις δραστηριότητες, την ανταπόκριση και τη στάση τους. Καταγραφή των παρατηρήσεων στα προφίλ των παιδιών. Αναστοχασμός του μαθήματος πριν κλείσει το μάθημα.

Κείμενο: Ένα λεμόνι με φτερά

Μέσα διδασκαλίας χρησιμοποιήθηκαν ο προβολέας, υπολογιστής και μουσική.

Στόχοι μαθήματος:

Αναγνώριση και γραφή του γράμματος «Ξξ» μέσα από γραπτά κείμενα.

Ένωση του γράμματος «Ξ» με φωνήεντα και σχηματισμός συλλαβών, σύνθεση λέξεων και ανάγνωσή τους.

Δραστηριότητες:

Αφήγηση: Τα παιδιά καλούνται να θυμηθούν τι έγινε στο προηγούμενο μάθημα και να το συνδέσουν με το σημερινό.

Πρόβλεψη ιστορίας: Βλέποντας την εικόνα προσπαθούν να μαντέψουν την ιστορία. Αρχίζει ένα παιδί με μια πρόταση σχετική με την εικόνα και μετά ένα άλλο παιδί συνεχίζει βασισμένο στην προηγούμενη πρόταση μέχρι να μιλήσουν όλα τα παιδιά. Έτσι δημιουργούν την δική τους ιστορία. Ολοκληρώνεται η δραστηριότητα βάζοντας και τον τίτλο.

Συμμετοχή: Όλα τα παιδιά ήθελαν να κάνουν τις υποθέσεις τους. Τους αρέσει να φτιάχνουν φανταστικές ιστορίες και να οδηγούν τα γεγονότα εκεί που αυτά θέλουν.

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής:

Τα παιδιά παρουσίασαν θετική στάση και είχαν ευχάριστη συμπεριφορά. Νιώθουν ότι παίρνουν τον ρόλο του συγγραφέα και με τη δική τους φαντασία συνθέτουν την ιστορία.

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον.

Προβολή τίτλου: Τα παιδιά βλέπουν τον τίτλο και συγκρίνουν με τον δικό τους τίτλο.

Ανάγνωση: Το κείμενο παρουσιάζεται στον πίνακα και διαβάζεται από τη δασκάλα μεγαλόφωνα. Στη συνέχεια διαβάζουν και τα παιδιά μαζί.

Κοινός κώδικας: Η δασκάλα εξηγεί στα παιδιά ότι μπορούν από κοινού να χρησιμοποιούν κάποια σημαδάκια που θα συμφωνήσουν ώστε να σημαίνουν το ίδιο πράγμα όταν το χρησιμοποιούν. Δηλαδή όταν διαβάσουν το κείμενο και συναντήσουν μια λέξη που δεν γνωρίζουν τη σημασία της θα βάλουν από πάνω της ένα «;», αν συναντήσουν μια φράση ή λέξη που τους έκανε εντύπωση μπορούν να βάλουν ένα «*»,

αν κάτι δεν τους άρεσε μπορούν να βάλουν μια «_». Δίνεται χρόνος στα παιδιά να διαβάσουν σιωπηλά το κείμενο και να χρησιμοποιήσουν τα σημαδάκια.

Συμμετοχή: Όλα τα παιδιά προσπάθησαν αλλά τα παιδιά που ακόμα δεν μπορούν να διαβάσουν με συνεχή ροή την ανάγνωση δυσκολεύτηκαν. Οπότε τα παιδιά αυτά δυσκολεύονται να κατανοήσουν και το νόημα των λέξεων ή προτάσεων.

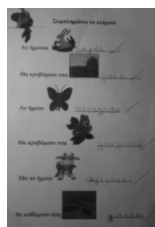
Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής:

Τα παιδιά παρουσίασαν θετική στάση παρόλο που λιγάκι δυσκολεύτηκαν.

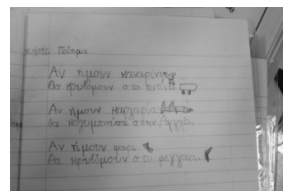
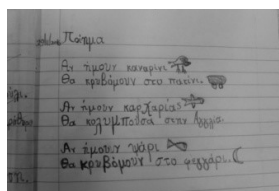
Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον και το προσπάθησαν όσο μπορούσαν.

Παρέμβαση: Πρέπει να γίνεται πιο συχνά ώστε να εξοικειωθούν με την τεχνική και να μπορούν μέσα από το γραπτό λόγο να εντοπίζουν τις λέξεις ή τις φράσεις που τους αρέσουν ή δεν τους αρέσουν ή δεν τις κατανοούν το νόημα.

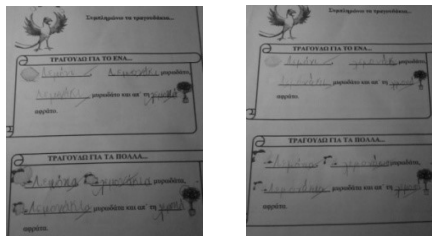
Συμπληρώνεται η εργασία στη σελίδα 55 και βλέπουν την μικρού μήκους ταινία με τη συνοδεία του τραγουδιού που παρουσιάζεται σε γραπτό κείμενο επίσης στη σελίδα 55. Το τραγουδάκι του βιβλίου σε φύλλο εργασίας και συμπληρώνουν λεξούλες που αρχίζουν από το γράμμα λ ή περιέχουν το γράμμα λ. Ενώ συμπλήρωναν το φύλλο εργασίας άκουγαν το τραγούδι και τραγουδούσαν μαζί.

Στο τετράδιο έγινε διασκευή του τραγουδιού και τα παιδιά άλλαξαν τα λόγια και προσπάθησαν το ποιηματάκι τους να έχει και ομοιοκαταληξία.

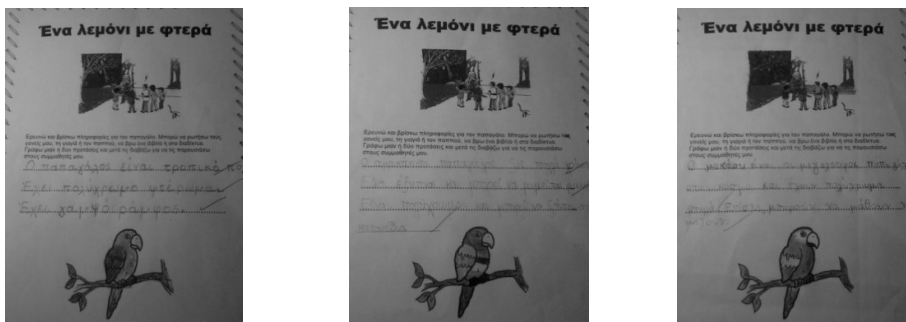
Συνεχίζουμε με την ολοκλήρωση των γραπτών εργασιών που αναφέρονται στο συγκεκριμένο κείμενο του στο Τετράδιο Εργασιών σελίδες 46-47. Στόχος των ασκήσεων είναι η γραπτή εξάσκηση του γράμματος Λλ με τον σωστό τρόπο. Η σύνδεση του με φωνήεντα και ο σχηματισμός λέξεων. Η αναγνώρισή του μέσα από τα γραπτά κείμενα. Το τραγουδάκι που περιλαμβάνεται στο τετράδιο εργασιών το ακούνε και συμπληρώνουν το φύλλο εργασίας.

Έρευνα: Τα παιδιά πήραν ένα φύλλο εργασίας για τον παπαγάλο. Ζητήθηκε από τα παιδιά να ψάξουν στο σπίτι, να ερευνήσουν μέσα από παραμύθια, βιβλία, με πληροφορίες που μπορούν να πάρουν από τον παππού, τη γιαγιά, τους γονείς ή και από το διαδίκτυο αν μπορούν. Επίσης τα παιδιά καλούνται να γράψουν δύο με τρεις προτάσεις για τον παπαγάλο με λέξεις που γνωρίζουν και να μπορούν την επόμενη μέρα να παρουσιάσουν την εργασία τους στην ολομέλεια της τάξης.

Ανάγνωση: Τα παιδιά καλούνται να πάρουν τον ρόλο του αφηγητή Σαμπέρ και να διαβάσουν την ανάγνωση.

Παρουσίαση της Έρευνας για τον παπαγάλο

Υποθέσεις για τον παπαγάλο

Η δασκάλα έκρυψε έναν υφασμάτινο παπαγάλο στην τάξη και ζητά από τα παιδιά να κάνουν υποθέσεις χρησιμοποιώντας τη λέξη «Λες» όπως στο κείμενο και αρχίζει με το γράμμα του μαθήματος Λλ. Τα παιδιά μπορούν να βγουν μπροστά στα υπόλοιπα παιδιά και να παρουσιάσουν την υπόθεσή τους με κίνηση και τραγουδιστά.

Συμμετοχή: Αρκετά παιδιά τόλμησαν και το παρουσίασαν μπροστά στα άλλα παιδιά, τα υπόλοιπα έκαναν τις υποθέσεις τους από τη θέση τους σε πρόταση. Τα παιδιά που έχουν το θάρρος να παρουσιάζουν στην ολομέλεια της τάξης είναι τα παιδιά που έχουν γνωρίσει θεατρικές τεχνικές είτε από τους γονείς τους είτε έχουν εμπειρίες μέσω θεατρικών εργαστηρίων.

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής:

Τα παιδιά παρουσίασαν θετική στάση και όσα παιδιά δεν ήθελαν να βγουν μπροστά παρακολουθούσαν τα υπόλοιπα με ευχαρίστηση.

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον γιατί είναι μια τεχνική που την εφαρμόζουν στο παιχνίδι τους σχεδόν καθημερινά.

Παρέμβαση: Μέσα από μικρά παραμύθια στο μάθημα της Αγωγής Ζωής να γίνει περισσότερη εξάσκηση ώστε να γνωρίσουν καλύτερα την τεχνική και να ξεθαρρέψουν.

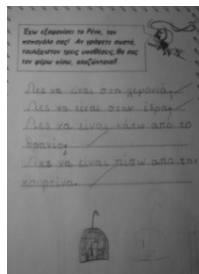
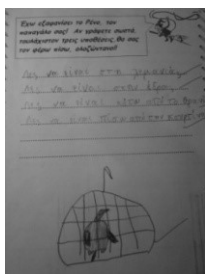
Εργαστήρι γραφής: Οι υποθέσεις των παιδιών καταγράφονται στον πίνακα και με το τέλος της προηγούμενης δραστηριότητας της αντιγράφουν σε φύλλο εργασίας .

Συμμετοχή: Επειδή έχουν μάθει τη χρήση του τετραδίου και πως λειτουργεί συμμετέχουν ευχάριστα. Στον πίνακα οι προτάσεις είναι γραμμένες από τη δασκάλα με διαφορετικά χρώματα μαρκαδόρων και έτσι το κάνει την αντιγραφή πιο ευχάριστη.

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής:

Έχουν θετική στάση γιατί είναι οι εργασίες που παρουσιάζουν στους γονείς τους και τους αρέσει να γράφουν.

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Παίρνουν τον ρόλο του συγγραφέα και δείχνουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον να γράφουν.

Χρήση πλαστελίνης: Με τη χρήση πλαστελίνης παίζουν και γράφουν λέξεις που αρχίζουν από το συγκεκριμένο γράμμα.

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση γίνεται κατά τη διάρκεια του μαθήματος με τη συμμετοχή των παιδιών στις δραστηριότητες, την ανταπόκριση και τη στάση τους. Καταγραφή των παρατηρήσεων στα προφίλ των παιδιών. Αναστοχασμός του μαθήματος πριν κλείσει το μάθημα.

Κείμενο: Χάσαμε τη γάτα

Μέσα διδασκαλίας χρησιμοποιήθηκαν ένα ένθετο βιβλιαράκι εργασιών ως λεξικό, μικρόφωνο παιχνίδι, φυλλάδιο.

Στόχοι μαθήματος:

Αναγνώριση και γραφή του γράμματος Χχ μέσα από γραπτά κείμενα.

Ένωση του γράμματος Χχ με φωνήεντα και σχηματισμός συλλαβών, σύνθεση λέξεων και ανάγνωσή τους.

Δραστηριότητες:

Αφήγηση: Καλούνται τα παιδιά να θυμηθούν το προηγούμενο μάθημα και να το συνδέσουν με το σημερινό.

Προβολή του τίτλου στον πίνακα: Καλούνται τα παιδιά με βάση τον τίτλο να μαντέψουν την ιστορία που θα ακολουθήσει.

Γλύπτης και γλυπτό: Καλούνται τα παιδιά να παρατηρήσουν τη στάση του σώματος των παιδιών και την έκφραση του προσώπου τους. Ένα ζευγάρι από κάθε ομάδα έρχεται μπροστά στην τάξη και παίρνει τους ρόλους του γλύπτη και του γλυπτού. Προσπαθεί ο γλύπτης να σμιλέψει το πρόσωπο του ζευγαριού του ώστε να φαίνονται τα αισθήματα που ανάφεραν προηγουμένως.

Συμμετοχή: Συμμετέχουν πολύ ευχάριστα.

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Τα παιδιά υπακούνε στις οδηγίες της δασκάλας και προσπαθούν να παρουσιάσουν όσο καλύτερα μπορούν τα γλυπτά τους.

Ένα ζευγάρι νιώθει αμήχανα και δεν προσπαθεί καθόλου να εφαρμόσει την τεχνική. Και το παιδί που έχει το ρόλο του γλύπτη αλλά και το παιδί που έχει το ρόλο του γλυπτού δεν ήθελαν να προσπαθήσουν να δοκιμάσουν κανένα από τους δύο ρόλους.

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Μεγάλο ενδιαφέρον από τα περισσότερα παιδιά.

Παρέμβαση: Η τεχνική αυτή σε επόμενη ευκαιρία που θα εφαρμοστεί να γίνει σε ζευγάρια στη θέση που κάθονται ώστε να μην νιώθουν ότι το παρουσιάζουν στην ολομέλεια. Να δοκιμάσουν μεταξύ τους και να αλλάξουν ρόλους. Θα τα βοηθήσει να κατανοήσουν την τεχνική και τον τρόπο που πρέπει να εργάζονται και στους δύο ρόλους.

Αναγνώριση κινδύνου: Τα παιδιά καλούνται να εντοπίσουν τον κίνδυνο που έχει προκαλέσει αυτά τα συναισθήματα και ποιος κινδύνεψε.

Πρόβλημα: Ποιο πρόβλημα δημιουργήθηκε από αυτή την κίνηση της γάτας. Ποιος επηρεάστηκε και γιατί;

Ανάγνωση: Το κείμενο παρουσιάζεται στον πίνακα και διαβάζεται από τη δασκάλα μεγάλωφωνα. Στη συνέχεια διαβάζουν και τα παιδιά μαζί.

Επίθετα στη γάτα: Τα παιδιά καλούνται να δώσουν επίθετα στη γάτα με βάση τη συμπεριφορά της.

Επεξήγηση φράσης: Τα παιδιά καλούνται να εξηγήσουν γιατί ο Σαμπέρ λέει τη φράση «Πάλι θάλασσα τα έκανε!» Σε ποιον απευθύνεται και γιατί λέει πάλι. Εδώ αναμένεται ότι θα ανακαλέσουν προηγούμενα μαθήματα όπου η γάτα έσκισε το πανί στην παράσταση του θεάτρου σκιών. Η σύνδεση αυτή θα βοηθήσει και τη συνέχεια της ιστορίας στο επόμενο μάθημα.

Καλούνται να παρατηρήσουν το θέμα του μαθήματος που είναι γραμμένο στο κάτω μέρος της σελίδας του κειμένου. Αφού εντοπίσουν το γράμμα Γγ καλούνται με ένα ελαφρύ χρώμα να το εντοπίσουν στο κείμενο και να το ζωγραφίσουν.

Συμπληρώνεται η εργασία στη σελίδα 57 και βλέπουν την μικρού μήκους ταινία με τη συνοδεία του τραγουδιού που παρουσιάζεται σε γραπτό κείμενο επίσης στη σελίδα 57. Συνεχίζουμε με την ολοκλήρωση των γραπτών εργασιών που αναφέρονται στο συγκεκριμένο κείμενο του στο Τετράδιο Εργασιών σελίδες 42-43. Στόχος των ασκήσεων είναι η γραπτή εξάσκηση του γράμματος Χχ με το σωστό τρόπο. Η σύνδεση με φωνήεντα και ο σχηματισμός λέξεων. Η αναγνώρισή του μέσα από τα γραπτά κείμενα.

Διάλογος: Τα παιδιά καλούνται μέσα από τον διάλογο των παιδιών να διαβάσουν την ανάγνωσή τους.

Μικροί εκφωνητές: Με τη βοήθεια μικροφώνου σκέφτονται λέξεις από «Χχ» και με τη σειρά τις λένε. Οι λέξεις γράφονται στον πίνακα με διάφορα χρώματα μαρκαδόρων. Είναι και παιχνίδι μνήμης αφού πρέπει να θυμούνται τις λέξεις που ειπώθηκαν από τα προηγούμενα παιδιά για να μην τις επαναλάβουν.

Συμμετοχή: Συμμετέχουν πολύ ευχάριστα.

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής:

Έχουν θετική στάση γιατί νιώθουν ότι έχουν το ρόλο τους εκφωνητή και πρέπει να εκφραστούν μεγαλόφωνα και ωραία αλλά και γιατί μοιάζει με παιχνίδι μνήμης. Συγκεντρώνονται για να ακούσουν τις λέξεις που θα πουν τα παιδιά και να μην τις ξεχάσουν ή αν κάποιο παιδί τη λέξη που σκέφτηκαν την αλλάζουν.

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Μεγάλο ενδιαφέρον από όλα τα παιδιά.

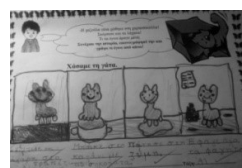
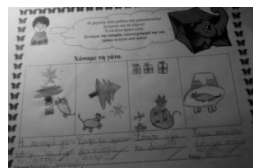
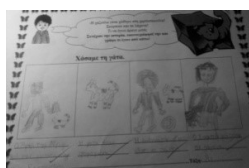
Λεξικό γραμμάτων: Τα παιδιά αντιγράφουν εννέα λέξεις στο λεξικό τους, με ένα χρώμα που τους αρέσει ξαναγράφουν από πάνω το γράμμα «Χχ» όπου το συναντούν στις λέξεις. Στη συνέχεια προχωρούν στην εργασία 2 και ζωγραφίζουν μια εικόνα που να αρχίζει από το γράμμα Χχ και προσπαθούν να γράψουν από κάτω μια μικρή πρόταση με λέξεις που γνωρίζουν.

Κανόνες οδικής ασφάλειας: Με αφορμή το περιστατικό στο δρόμο της γειτονιάς που αναφέρει το κείμενο τα παιδιά καλούνται να αναφέρουν κανόνες οδικής ασφάλειας που γνωρίζουν.

Γραπτή εργασία σε φυλλάδιο: Δίνεται φύλλο εργασίας στα παιδιά με εργασίες οι οποίες στηρίζονται στο κείμενο και στον στόχο του μαθήματος. Δίνονται εξηγήσεις για τις εργασίες και διαβάζονται οι οδηγίες ώστε να μπορέσουν τα παιδιά να εργαστούν ατομικά.

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση γίνεται κατά τη διάρκεια του μαθήματος με τη συμμετοχή των παιδιών στις δραστηριότητες, την ανταπόκριση και τη στάση τους. Καταγραφή των παρατηρήσεων στα προφίλ των παιδιών. Αναστοχασμός του μαθήματος πριν κλείσει το μάθημα.

Κείμενο: Ένα ζιζάνιο στη ζύμη

Μέσα διδασκαλίας χρησιμοποιήθηκαν ο προβολέας, υπολογιστής, μουσική. Στολή μάγειρα, κατσαρόλα με κουτάλα, αλεύρι, σοκολάτα, ζάχαρη, υφασμάτινα κομμάτια που μοιάζουν με γλυκό, κουτί τοποθέτησης των αντικειμένων, χαρτογραφημένη γειτονιά, πρόταση γραμμένη σε χαρτόνι και κομμένη σε κάθε λέξη, άσπρο μανδύα, φυλλάδιο.

Στόχοι μαθήματος

Αναγνώριση και γραφή των γραμμάτων «Ζζ» και «Υυ» μέσα από γραπτά κείμενα.

Ένωση του γράμματος «Ζζ» με φωνήεντα και του «Υυ» με σύμφωνα και σχηματισμός συλλαβών, σύνθεση λέξεων και ανάγνωσή τους.

Δραστηριότητες:

Αφήγηση: Καλούνται τα παιδιά να θυμηθούν το προηγούμενο μάθημα και να το συνδέσουν με το σημερινό.

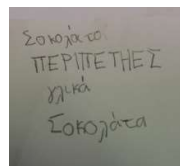
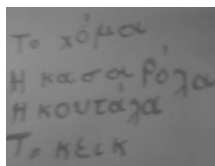
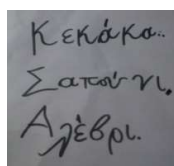
Κουτί αντικειμένων: Μοιράζονται στις ομάδες κουτιά κλειστά τα οποία περιέχουν αντικείμενα τα οποία έχουν σχέση με το μάθημα. Στολή μάγειρα, κατσαρόλα με κουτάλα, αλεύρι, σοκολάτα, ζάχαρη, υφασμάτινα κομμάτια που μοιάζουν με γλυκό. Αφού ανοίξουν το κουτί τους προσπαθούν να προβλέψουν τη σχέση μπορεί να έχει με το μάθημα. Λένε η κάθε ομάδα τις ιδέες της και μετά προσπαθούν να ενώσουν τις σκέψεις τους και να καταλήξουν σε ένα συμπέρασμα.

Συμμετοχή: Συμμετείχαν με μεγάλο ενδιαφέρον. Τους άρεσε που ο φάκελος τους έκρυβε εκπλήξεις.

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής:

Τα παιδιά παρουσίασαν θετική στάση και είχαν ευχάριστη συμπεριφορά. Συνεργάστηκαν μεταξύ τους για να οδηγηθούν σε ένα συμπέρασμα.

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Μεγάλο ενδιαφέρον και πολλές από τις σκέψεις τους ήταν πολύ σωστές.

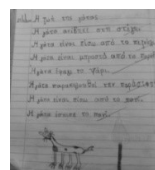
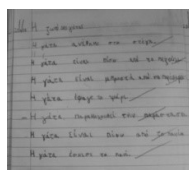
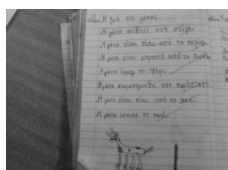
Προβολή της εικόνας: Καλούνται τα παιδιά να αναγνωρίσουν το χώρο της σκηνής και ποια αντικείμενα το επιβεβαιώνουν. Ποιο είναι το επάγγελμα του κυρίου στην εικόνα;

Γεωγραφία: Τα παιδιά καλούνται να σκεφτούν πώς μπορούν οι χαρακτήρες της ιστορίας να μετακινούνται τόσο εύκολα στους διάφορους χώρους που εξελίσσεται η ιστορία. Η σκέψη των παιδιών κατευθύνεται στο ότι οι διάφοροι χώροι βρίσκονται στην ίδια γειτονιά αφού οι χαρακτήρες της ιστορίας είναι γείτονες. Προσπαθούν να θυμηθούν τους χώρους που γνώρισαν μέσα από την εξέλιξη της ιστορίας. Την πλατεία όπου γίνονται εκδηλώσεις, την φρουταρία, το σχολείο και σήμερα επισκέφθηκαν το ζαχαροπλαστέιο. Τα παιδιά της ιστορίας μας ξεναγούν στη γειτονιά τους. Σε πινακίδα της τάξης υπάρχει χαρτογραφημένη η γειτονιά των παιδιών του βιβλίου στην οποία προστίθεται σε κάθε μάθημα το νέο στοιχείο. Ποια άλλα καταστήματα, υπηρεσίες νομίζουν ότι υπάρχουν κοντά; Καλούνται να συγκρίνουν με τη δική τους γειτονιά. Συζήτηση στην ολομέλεια της τάξης.

Πρόβλημα: Ποιος έχει δημιουργήσει το πρόβλημα στο σημερινό μάθημα; Καλούνται να θυμηθούν από τα προηγούμενα μαθήματα ποιες άλλες ζημιές έκανε η γάτα.

Ανάγνωση: Το κείμενο παρουσιάζεται στον πίνακα και διαβάζεται από τη δασκάλα μεγαλόφωνα. Στη συνέχεια διαβάζουν και τα παιδιά μαζί.

Εντοπισμός σημαντικών σημείων στο κείμενο: Τα παιδιά καλούνται να διαβάσουν σιωπηλά το κείμενο και να αριθμήσουν τις ζημιές που έκανε η γάτα.

Χαρακτηρισμός προσώπου: Τα παιδιά καλούνται να χαρακτηρίσουν τον ζαχαροπλάστη παρατηρώντας τον στην εικόνα αλλά και από τα λόγια του στο κείμενο.

Καλούνται να παρατηρήσουν το θέμα του μαθήματος που είναι γραμμένο στο κάτω μέρος της σελίδας του κειμένου. Αφού εντοπίσουν το γράμμα Ζζ και Υυ καλούνται με ένα ελαφρύ χρώμα να τα εντοπίσουν στο κείμενο και να τα ζωγραφίσουν.

Συμπληρώνεται η εργασία στη σελίδα 59 και βλέπουν την μικρού μήκους ταινία με τη συνοδεία του τραγουδιού που παρουσιάζεται σε γραπτό κείμενο επίσης στη σελίδα 59. Συνεχίζουμε με την ολοκλήρωση των γραπτών εργασιών που αναφέρονται στο συγκεκριμένο κείμενο του στο Τετράδιο Εργασιών σελίδες 50-51. Στόχος των ασκήσεων είναι η γραπτή εξάσκηση του γράμματος Μμ με το σωστό τρόπο. Η σύνδεση με φωνήεντα και ο σχηματισμός λέξεων. Η αναγνώρισή του μέσα από τα γραπτά κείμενα.

Διάλογος: Τα παιδιά καλούνται μέσα από τον διάλογο των παιδιών να διαβάσουν την ανάγνωσή τους.

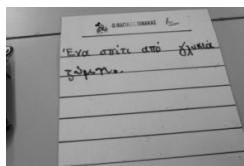
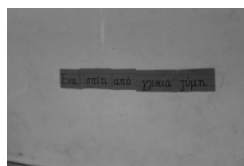
Πρόταση σε κύκλο: Η πρόταση του τετραδίου εργασιών η οποία προτείνεται για ορθογραφία είναι γραμμένη σε καρτέλες οι οποίες είναι τοποθετημένες αναποδογυρισμένες μέσα σε στεφάνι στο πάτωμα. Τέσσερα παιδιά καλούνται να τοποθετηθούν γύρω από το στεφάνι και με τη μουσική χορεύουν γύρω από το στεφάνι. Όταν η μουσική σταματήσει τότε παίρνουν την κάρτα που είναι μπροστά τους. Προσπαθούν να τη διαβάσουν και να τοποθετηθούν στη σωστή σειρά ώστε να σχηματιστεί η πρόταση. Ένα άλλο παιδί που δεν συμμετείχε στη δραστηριότητα διαβάζει την πρόταση. Αν έχει νόημα τότε την τοποθετούν στον πίνακα και την διαβάζουν όλα τα παιδιά μεγαλόφωνα.

Συμμετοχή: Τα παιδιά θέλουν να συμμετέχουν γιατί υπάρχει κίνηση.

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής:

Τα παιδιά παρουσίασαν θετική στάση και είχαν ευχάριστη συμπεριφορά. Είναι η ώρα να χορέψουν ή και να περπατήσουν και να δείξουν ταυτόχρονα αυτά που έμαθαν.

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Μεγάλο ενδιαφέρον γιατί έμαθαν να συνεργάζονται και φτάνουν σε ένα κοινό αποτέλεσμα.

Υποθέσεις: Τα παιδιά καλούνται να σκεφτούν τους λόγους που οδήγησαν τη γάτα στο ζαχαροπλαστείο. Συζητούν στην ομάδα και ανακοινώνουν τις σκέψεις τους στην ολομέλεια της τάξης.

Μανδύας του ειδικού: Ένα παιδί βάζει τον μανδύα του ειδικού και παίρνει τον ρόλο του ζαχαροπλάστη. Τα παιδιά μπορούν να τον ρωτήσουν ότι θέλουν να μάθουν για το επάγγελμά του. Αν κάτι δεν μπορεί να απαντήσει τότε δικαιούται να ζητήσει τη βοήθεια της δασκάλας.

Γραπτή εργασία: Δίνεται στα παιδιά φυλλάδιο σε σχήμα κέικ. Γράφεται στον πίνακα η συνταγή για κέικ αφού λένε τα παιδιά τα υλικά που νομίζουν. Στη συνέχεια γράφεται η εκτέλεση. Τα παιδιά αντιγράφουν τη συνταγή και την εκτέλεση και διακοσμούν τη συνταγή τους. Με ένα χρώμα εντοπίζουν το γράμμα ΖΖ και Υυ και τα ξαναγράφουν από πάνω.

Γραπτή εργασία σε φυλλάδιο: Δίνεται φύλλο εργασίας στα παιδιά με εργασίες οι οποίες στηρίζονται στο κείμενο και στον στόχο του μαθήματος. Δίνονται εξηγήσεις για τις εργασίες και διαβάζονται οι οδηγίες ώστε να μπορέσουν τα παιδιά να εργαστούν ατομικά.

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση γίνεται κατά τη διάρκεια του μαθήματος με τη συμμετοχή των παιδιών στις δραστηριότητες, την ανταπόκριση και τη στάση τους. Καταγραφή των παρατηρήσεων στα προφίλ των παιδιών. Αναστοχασμός του μαθήματος πριν κλείσει το μάθημα.

Δράση

Θεματική Ενότητα: Χριστούγεννα

Κείμενο: Η περιπέτεια του Άη Βασίλη.

Μέσα διδασκαλίας: Αγαπημένα αντικείμενα των παιδιών που τους θυμίζουν Χριστούγεννα.

Στόχοι μαθήματος:

Δημιουργία μιας φανταστικής Χριστουγεννιάτικης ιστορίας ζωντανεύοντας μέσα στην ιστορία τα διαφορετικά αντικείμενα του κάθε παιδιού.

Η παραγωγή προφορικού λόγου μετατρέπεται σε γραπτό λόγο και δημιουργείται ένα βιβλίο με τις δικές τους ιδέες.

Δραστηριότητες:

Παρουσίαση των αντικειμένων: Τα παιδιά περιγράψανε και παρουσίασαν τα αντικείμενά τους στην τάξη και δικαιολόγησαν τη σχέση του αντικειμένου με τα Χριστούγεννα.

Συμμετοχή: Όλα τα παιδιά παρουσίασαν το αντικείμενό τους με επιτυχία και ενθουσιασμό.

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής:

Τα παιδιά παρουσίασαν θετική στάση και είχαν ευχάριστη συμπεριφορά. Τους άρεσε πολύ γιατί ήθελαν να πείσουν τα υπόλοιπα παιδιά για τη σχέση που είχαν με το συγκεκριμένο αντικείμενο.

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον γιατί ήταν μια νέα δραστηριότητα με ένα δικό τους στοιχείο να συνδέεται με το κείμενο.

Ομάδες: Τα παιδιά καλούνται να σκεφτούν σύμφωνα με τα αντικείμενα που παρουσίασαν σε ποιες ομάδες θα μπορούσαν να χωριστούν. Αφού το σκέφτηκαν καταλήξαμε σε τέσσερις ομάδες. Τους χιονάνθρωπους, τα στολίδια, τα παιχνίδια και τη μουσική. Τα παιδιά μετακινήθηκαν από τη θέση τους και κάθισαν στις ομάδες που ανήκανε τα αντικείμενά τους.

Παρουσίαση βιβλίου: Ένα από τα παιδιά έφερε ένα βιβλίο με θέμα τις περιπέτειες του Άη Βασίλη. Οπότε με αφορμή αυτό το βιβλίο πήραν τα παιδιά μια γεύση για το που θα οδηγούσαμε το σημερινό μάθημα.

Θέμα ιστορίας: Εμπνευσμένα από το βιβλίο που μόλις είχαν δει όλα τα παιδιά συμφωνούσαν να δημιουργήσουν μια φανταστική ιστορία με κύριο χαρακτήρα τον Άη Βασίλη και θέμα μια περιπέτεια που είχε την παραμονή πρωτοχρονιάς.

Σκυταλοδρομία: Για σκυτάλη είχαν ένα μεγάλο ξύλινο μολύβι και όποιο παιδί θα συνέχιζε την ιστορία θα κρατούσε τη σκυτάλη. Τα παιδιά άρχισαν το ένα μετά το άλλο σύμφωνα με το αντικείμενό τους να λένε μια με δύο προτάσεις το κάθε ένα και να συνθέτουν τη δική τους ιστορία. Η δασκάλα συντόνιζε την όλη διαδικασία και βοηθούσε αν δυσκολεύονταν με τη σύνδεση των αντικειμένων.

Καταγραφή της ιστορίας: Ενώ τα παιδιά έλεγαν τις προτάσεις τους η δασκάλα έγραφε στον υπολογιστή ταυτόχρονα τις προτάσεις και προβάλλονταν στον πίνακα μέσω προβολέα. Οπότε μπορούσαν να διαβάζουν την προηγούμενη πρόταση και να συνδέουν την επόμενη. Σε τακτά χρονικά διαστήματα σταματούσαμε, διαβάζαμε όλα όσα είχαν πει και συνεχίζαμε.

Τίτλος: Αφού η ιστορία ολοκληρώθηκε και διαβάστηκε τα παιδιά άρχισαν να σκέφτονται ιδέες για τον τίτλο. Γράφτηκαν στον πίνακα τρεις τίτλοι και ο τίτλος με την πλειοψηφία των παιδιών γράφτηκε για την ιστορία τους.

Συμμετοχή: Τα παιδιά συμμετείχαν σε όλη τη διαδικασία παραγωγής της ιστορίας

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής:

Τα παιδιά παρουσίασαν θετική στάση και είχαν ευχάριστη συμπεριφορά.

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Μεγάλο ενδιαφέρον γιατί δημιουργούσαν μια δική τους ιστορία που θα είχε ως αποτέλεσμα ένα δικό τους βιβλίο.

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση γίνεται κατά τη διάρκεια του μαθήματος με τη συμμετοχή των παιδιών στις δραστηριότητες, την ανταπόκριση και τη στάση τους. Καταγραφή των παρατηρήσεων στα προφίλ των παιδιών. Αναστοχασμός του μαθήματος πριν κλείσει το μάθημα.

Θεματική Ενότητα: Το σύννεφο έφερε βροχή

Κείμενο: Μου χαρίζεις την ουρά σου;

Μέσα διδασκαλίας χρησιμοποιήθηκε ο προβολέας, υπολογιστής, μουσική, καπέλο ποντικού, υφασμάτινη μαύρη ουρά, παραμύθι «Μου χαρίζεις την ουρά σου;», τετράδιο, καπέλο μάγισσας, κατσαρόλα με κουτάλι, φυλλάδιο, ταινία μικρού μήκους «Η ιστορία του ου».

Στόχοι μαθήματος:

Αναγνώριση και γραφή του φωνήματος Ου μέσα από γραπτά κείμενα.

Ένωση του φωνήματος Ου με σύμφωνα και σχηματισμός συλλαβών, σύνθεση λέξεων και ανάγνωσή τους.

Δραστηριότητες:

Δασκάλα σε ρόλο: Η δασκάλα παρουσιάζεται στα παιδιά με ένα καπέλο ποντικού και μια ουρά μαύρη ποντικού. Τα παιδιά κάνουν τις υποθέσεις τους για τον ρόλο της δασκάλας.

Συμμετοχή: Όλα τα παιδιά ήθελαν να κάνουν τις υποθέσεις τους.

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής:

Τα παιδιά παρουσίασαν θετική στάση και είχαν ευχάριστη συμπεριφορά. Τους άρεσε πολύ που η δασκάλα ήταν μεταμφιεσμένη και ήταν πιο κοντά τους. Κάποια παιδιά είπαν: «Είσαι πιο παιδική».

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον γιατί η δασκάλα ήταν διαφορετική άλλαξε ρόλο.

Παρέμβαση: Όπου είναι εφικτό θα βάζω κάτι πάνω μου που έχει σχέση με έναν χαρακτήρα του μαθήματος. Ένα καπέλο, ένα μανδύα κλπ.

Αφήγηση παραμυθιού: Η δασκάλα διαβάζει το παραμύθι «Μου χαρίζεις την ουρά σου;» Γίνεται συζήτηση.

Προβολή τίτλου: Τα παιδιά βλέπουν τον τίτλο και τον συνδέουν με τον τίτλο του παραμυθιού που έχουν ακούσει.

Προβολή της εικόνας: Τα παιδιά συνδέουν το παραμύθι, τον τίτλο και την εικόνα. Τοποθετούν τον παππού στη θέση της δασκάλας και τους εαυτούς τους στη θέση των παιδιών του βιβλίου. Έχουν βιώσει δηλαδή την ίδια σκηνή.

Ανάγνωση: Το κείμενο παρουσιάζεται στον πίνακα και διαβάζεται από τη δασκάλα μεγαλόφωνα. Στη συνέχεια διαβάζουν και τα παιδιά μαζί. Καταλαβαίνουν ότι είναι απόσπασμα από το παραμύθι που άκουσαν. Επεξήγηση της λέξης απόσπασμα.

Αλλαγή καιρού: Τα παιδιά καλούνται να εντοπίσουν τη λέξη στο κείμενο που μας τοποθετεί στην αλλαγή της εποχής. Αφού εντοπίσουν τη λέξη «βρέχει» τότε λένε την εποχή και τις αλλαγές που έχουμε γενικά στη ζωή μας. Αναφέρουν αλλαγή στην ενδυμασία, στο φαγητό, στον τρόπο συμπεριφοράς μας.

Παιχνίδι ζώων: Τα παιδιά καλούνται να σκεφτούν ότι είναι ένα ζώο και πρέπει να περιγράψουν την ουρά τους. Αφού όλα τα παιδιά μιλήσουν τότε προσπαθούν να θυμηθούν ποιο ζώο είναι ένα άλλο παιδί και το ρωτά αν του χαρίζει την ουρά του με τον χαρακτηρισμό της.

Συμμετοχή: Τα παιδιά θέλουν να συμμετέχουν γιατί τα ζώα είναι πολύ αγαπητά από τα παιδιά. Θέλουν να τα μιμούνται.

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής:

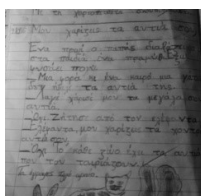
Τα παιδιά παρουσίασαν θετική στάση και είχαν ευχάριστη συμπεριφορά. Είναι παιχνίδι με θέμα από τα ενδιαφέροντά τους.

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Μεγάλο ενδιαφέρον γιατί το να μιμούνται τα ζώα είναι ένα από τα αγαπημένα τους παιχνίδια.

Τα παιδιά συνεργάζονται σε ζευγάρια και σκέφτονται επίθετα που μπορούν να δώσουν στην ουρά τους. Τα παιδιά παίρνουν ένα χαρτί σε σχήμα ουράς και καλούνται να το διακοσμήσουν και να γράψουν με μαρκαδόρο ένα επίθετο.

Γραπτή εργασία: Διασκευή του κειμένου. Τα παιδιά σκέφτονται άλλα ζώα που θα ήθελαν να αλλάξουν κάτι στον εαυτό τους και οι ιδέες τους γράφονται στον πίνακα. Αντιγραφή στο τετράδιο.

Τα παιδιά καλούνται να παρατηρήσουν το θέμα του μαθήματος που είναι γραμμένο στο κάτω μέρος της σελίδας του κειμένου. Αφού εντοπίσουν το φώνημα Ου καλούνται με ένα ελαφρύ χρώμα να τα εντοπίσουν στο κείμενο και να τα ζωγραφίσουν.

Συμπληρώνεται η εργασία στη σελίδα 63 και βλέπουν την μικρού μήκους ταινία με τη συνοδεία του τραγουδιού που παρουσιάζεται σε γραπτό κείμενο επίσης στη σελίδα 63. Συνεχίζουμε με την ολοκλήρωση των γραπτών εργασιών που αναφέρονται στο συγκεκριμένο κείμενο του στο Τετράδιο Εργασιών σελίδες 56-57. Στόχος των ασκήσεων είναι η γραπτή εξάσκηση του φωνήματος Ου με το σωστό τρόπο. Η σύνδεση με σύμφωνα και ο σχηματισμός λέξεων. Η αναγνώρισή του μέσα από τα γραπτά κείμενα.

Διάλογος: Τα παιδιά καλούνται μέσα από τον διάλογο των παιδιών να διαβάσουν την ανάγνωσή τους.

Δίδαγμα του κειμένου: Τα παιδιά καλούνται να συζητήσουν στην ομάδα και να ανακοινώσουν το δίδαγμα του κειμένου. Πώς μπορούν να συνδέσουν με τη δική τους ζωή.

Μαγισσούλα Μίου-Μίου: Ένα παιδί καλείται να πάρει τον ρόλο της μάγισσας φορώντας το καπέλο της. Έχει μια κατσαρόλα με κουτάλα και ανακατεύει λέξεις και της μπερδεύει. Όταν τις μαγειρέψει τις βγάζει και προσπαθεί να τις βάλει στη σειρά για να σχηματίσει την πρόταση. Τα παιδιά διαβάζουν την πρόταση και αναλόγως διορθώνουν ή συμφωνούν.

Τα παιδιά καλούνται να σκεφτούν τους λόγους που οδήγησαν τη γάτα στο ζαχαροπλαστέιο. Συζητούν στην ομάδα και ανακοινώνουν τις σκέψεις τους στην ολομέλεια της τάξης.

Συμμετοχή: Τα παιδιά θέλουν να συμμετέχουν γιατί ο ρόλος της μάγισσας είναι γνωστός και παραμυθένιος.

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής:

Τα παιδιά παρουσίασαν θετική στάση και είχαν ευχάριστη συμπεριφορά. Μέσα από ένα ρόλο γνωστό τους από τα παραμύθια θα παίξουν και θα μάθουν.

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Μεγάλο ενδιαφέρον λόγω της αμφίεσης με το καπέλο αλλά και την κατσαρόλα και την κουτάλα της μάγισσας.

Γραπτή εργασία: Τα παιδιά συνεργάζονται στην ομάδα τους και σε συγκεκριμένο χρόνο γράφουν όσο πιο πολλές λέξεις μπορούν με τις αλλαγές του χειμώνα. Όποια ομάδα γράψει τις περισσότερες κερδίζει.

Ταινία «Η ιστορία του ου: Παρακολούθηση της σύντομης ταινίας της ιστορίας του ου.

Τα παιδιά παίρνουν από ένα πέταλο λουλουδιού σε χαρτόνι και εργάζονται σε ζευγάρια για να το διακοσμήσουν και να γράψουν μια λέξη που έχει μέσα τη φωνούλα ου.

Γραπτή εργασία σε φυλλάδιο: Δίνεται φύλλο εργασίας στα παιδιά με εργασίες οι οποίες στηρίζονται στο κείμενο και στον στόχο του μαθήματος. Δίνονται εξηγήσεις για τις εργασίες και διαβάζονται οι οδηγίες ώστε να μπορέσουν τα παιδιά να εργαστούν ατομικά.

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση γίνεται κατά τη διάρκεια του μαθήματος με τη συμμετοχή των παιδιών στις δραστηριότητες, την ανταπόκριση και τη στάση τους. Καταγραφή των παρατηρήσεων στα προφίλ των παιδιών. Αναστοχασμός του μαθήματος πριν κλείσει το μάθημα.

Κείμενο: Το παράξενο ταξίδι της Συννεφένιας

Μέσα διδασκαλίας χρησιμοποιήθηκαν ο προβολέας, υπολογιστής, μουσική, προτάσεις γραμμένες σε χαρτόνι, καρτέκια διαφορετική από αυτές που έχουν τα παιδιά καθημερινά στην τάξη (δερμάτινη παιδική σε πορτοκαλί χρώμα), τετράδιο.

Στόχοι μαθήματος:

Αναγνώριση και γραφή του γράμματος Ξ μέσα από γραπτά κείμενα.

Ένωση του γράμματος Ξ με φωνήεντα και σχηματισμός συλλαβών, σύνθεση λέξεων και ανάγνωσή τους.

Δραστηριότητες:

Προβολή εικόνας: Τα παιδιά καλούνται να παρατηρήσουν την εικόνα και να κάνουν τις υποθέσεις τους. Να ξεχωρίσουν αν αυτό που βλέπουν είναι φωτογραφία ή ζωγραφιά. Τι τους θυμίζει;

Πρόβλεψη ιστορίας: Βλέποντας την εικόνα προσπαθούν να μαντέψουν την ιστορία. Αρχίζει ένα παιδί με μια πρόταση σχετική με την εικόνα και μετά ένα άλλο παιδί συνεχίζει βασισμένο στην προηγούμενη πρόταση μέχρι να μιλήσουν όλα τα παιδιά. Έτσι δημιουργούν την δική τους ιστορία. Ολοκληρώνεται η δραστηριότητα βάζοντας και τον τίτλο.

Προβολή τίτλου

Τα παιδιά βλέπουν τον τίτλο και συγκρίνουν με τον δικό τους τίτλο.

Ανάγνωση: Το κείμενο παρουσιάζεται στον πίνακα και διαβάζεται από τη δασκάλα μεγαλόφωνα. Στη συνέχεια διαβάζουν και τα παιδιά μαζί. Εδώ εξηγείται και ο ρόλος του Σαμπέρ ως αφηγητής.

Παιχνίδι ρόλων: Τα παιδιά παίρνουν τους ρόλους των ηρώων του παραμυθιού και παρουσιάζουν την ιστορία. Αναλαμβάνουν τους ρόλους του βασιλιά Φωτιά, της Συννεφένιας, της Χιονένιας και του Ανέμου.

Συμμετοχή: Τα παιδιά θέλουν να συμμετέχουν γιατί τους αρέσει να αλλάζουν ρόλους και από μαθητές να γίνονται για λίγο κάτι άλλο και να συμπεριφέρονται αλλιώς. Είναι κομμάτι από το παιχνίδι τους.

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής:

Τα παιδιά παρουσίασαν θετική στάση και είχαν ευχάριστη συμπεριφορά. Με την παρουσίαση ενός ρόλου νιώθουν ότι έχουν τη σημασία όλων των υπόλοιπων παιδιών.

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Μεγάλο ενδιαφέρον γιατί η υπόδοση ρόλου είναι από τα αγαπημένες τους τεχνικές.

Προτάσεις σε σωστή χρονολογική σειρά: Δίνεται μια πρόταση του κειμένου γραμμένη σε μεγάλη καρτέλα σε κάθε ομάδα. Καλούνται τα παιδιά να τη διαβάσουν και όποια ομάδα νομίζει ότι η καρτέλα της έχει τον αριθμό 1 την τοποθετεί στον πίνακα. Συνεχίζει η ομάδα με την καρτέλα που πιστεύει ότι έχει τον αριθμό 2 και ακολουθούν όλες οι ομάδες μέχρι να τοποθετήσουν τις προτάσεις με τη σωστή χρονολογική σειρά.

Εικονογράφηση κειμένου Γράμμα με το σώμα: Συμπληρώνεται η εργασία στη σελίδα 71 και βλέπουν την μικρού μήκους ταινία με τη συνοδεία του τραγουδιού που παρουσιάζεται σε γραπτό κείμενο επίσης στη σελίδα 71.

Συνεχίζουμε με την ολοκλήρωση των γραπτών εργασιών που αναφέρονται στο συγκεκριμένο κείμενο του στο Τετράδιο Εργασιών σελίδες 64-65. Στόχος των ασκήσεων είναι η γραπτή εξάσκηση του γράμματος Ξ με τον σωστό τρόπο. Η σύνδεση

του με φωνήεντα και ο σχηματισμός λέξεων. Η αναγνώρισή του μέσα από τα γραπτά κείμενα.

Ανάγνωση: Τα παιδιά καλούνται να πάρουν τον ρόλο του αφηγητή Σαμπέρ και να διαβάσουν την ανάγνωση.

Καυτή καρτέκλα

Ένα παιδί παίρνει τον ρόλο του Ανέμου. Κάθεται στην καυτή καρτέκλα και τα υπόλοιπα παιδιά του κάνουν ερωτήσεις ώστε να καταλάβουν ποιοι μπορεί να είναι οι λόγοι της αρπαγής της Συννεφένιας και πού την έχει πάρει. Η δασκάλα είναι σε ρόλο συντονιστή και εμπυχωτή της δραστηριότητας.

Συμμετοχή: Τα παιδιά θέλουν να συμμετέχουν γιατί τους αρέσει να αναλαμβάνουν ένα σημαντικό ρόλο ο οποίος ρόλος θα δίνει σημαντικές απαντήσεις.

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής:

Τα παιδιά παρουσίασαν θετική στάση και είχαν ευχάριστη συμπεριφορά. Με την παρουσίαση ενός ρόλου νιώθουν ότι έχουν τη σημασία όλων των υπόλοιπων παιδιών.

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Μεγάλο ενδιαφέρον γιατί η υπόδοση ρόλου είναι από τα αγαπημένες τους τεχνικές.

Διάδρομος της σκέψης: Τα παιδιά καλούνται να τοποθετηθούν σε δύο ομάδες. Στην μια ομάδα θα τοποθετηθούν τα παιδιά που πιστεύουν ότι η Συννεφένια δεν θα ξαναγυρίσει και η άλλη ομάδα θα είναι τα παιδιά που πιστεύουν ότι θα ξαναγυρίσει. Δικαιολογούν την απόφασή τους.

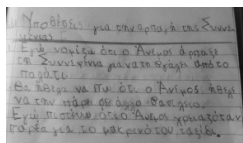
Συμμετοχή: Τα παιδιά στην αρχή ήταν λίγο δειλά γιατί ήταν η πρώτη φορά που εφαρμόζαμε την τεχνική αυτή. Τοποθετήθηκαν στις δύο σειρές αλλά ένιωσαν ασφάλεια όταν κάποια παιδιά άρχισαν να εκφράζουν τις απόψεις τους. Δηλαδή ηρέμησαν όταν κατάλαβαν στην πράξη πώς έπρεπε να εκφραστούν.

Στάση και συμπεριφορά: Τα παιδιά παρουσίασαν θετική στάση και είχαν ευχάριστη συμπεριφορά.

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Υπήρχε ενδιαφέρον από τα παιδιά γιατί ένιωθαν ότι έπρεπε να υποστηρίξουν την ομάδα τους. Ήθελαν να πείσουν και τα παιδιά της αντίθετης άποψης να αλλάξουν γνώμη και να έρθουν στην ομάδα τους.

Παραγωγή προφορικού λόγου προφορικού λόγου: Τα παιδιά καλούνται να σκεφτούν τι μπορεί να είδε η Συννεφένια στο παράξενο ταξίδι της με τον Άνεμο ή ποιους μπορεί να συνάντησε.

Γραπτή εργασία στο τετράδιο: Τα παιδιά λένε προτάσεις για τους λόγους που ο βασιλιάς Φωτιάς δεν άφηνε τη γυναίκα και τη σύζυγό του να βγουν ποτέ έξω. Γράφονται στον πίνακα και τα παιδιά στη συνέχεια της αντιγράφουν.

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση γίνεται κατά τη διάρκεια του μαθήματος με τη συμμετοχή των παιδιών στις δραστηριότητες, την ανταπόκριση και τη στάση τους. Καταγραφή των παρατηρήσεων στα προφίλ των παιδιών. Αναστοχασμός του μαθήματος πριν κλείσει το μάθημα.

Κείμενο: Ψιχάλες

Μέσα διδασκαλίας ο προβολέας, υπολογιστής, μουσική, περίγραμμα χαρακτήρα σχηματισμένο σε χαρτόνι, χαρτάκια σημειώσεων, φύλλα εργασίας για τη χρυσή στιγμή.

Στόχοι μαθήματος:

Αναγνώριση και γραφή του γράμματος Ψψ μέσα από γραπτά κείμενα.

Ένωση του γράμματος Ψψ με φωνήεντα και σχηματισμός συλλαβών, σύνθεση λέξεων και ανάγνωσή τους.

Δραστηριότητες:

Αφήγηση: Τα παιδιά καλούνται να θυμηθούν τι έγινε στο προηγούμενο μάθημα και αφηγούνται την ιστορία

Προβολή εικόνας: Τα παιδιά καλούνται να παρατηρήσουν την εικόνα και να κάνουν τις υποθέσεις τους.

Πρόβλεψη ιστορίας: Βλέποντας την εικόνα προσπαθούν να μαντέψουν την ιστορία. Αρχίζει ένα παιδί με μια πρόταση σχετική με την εικόνα και μετά ένα άλλο παιδί συνεχίζει βασισμένο στην προηγούμενη πρόταση μέχρι να μιλήσουν όλα τα παιδιά.

Προβολή τίτλου: Τα παιδιά συνδέουν τον τίτλο με την εικόνα.

Ανάγνωση: Το κείμενο παρουσιάζεται στον πίνακα και διαβάζεται από τη δασκάλα μεγαλόφωνα. Στη συνέχεια διαβάζουν και τα παιδιά μαζί.

Διάδρομος της σκέψης (συνέχεια)

Τα παιδιά καλούνται να τοποθετηθούν στις δύο ομάδες όπως στο προηγούμενο μάθημα. Καλούνται τώρα αν άλλαξαν γνώμη για την πράξη του Ανέμου να αλλάξουν θέση.

Συμμετοχή: Τα παιδιά συμμετέχουν ευχάριστα γιατί τους αρέσει να εκφράζουν τις απόψεις τους και να στηρίζουν τη θέση τους.

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής:

Τα παιδιά παρουσίασαν θετική στάση και με ωριμότητα άλλαξαν άποψη τα παιδιά που υποστήριξαν ότι ο Άνεμος το έκανε για καλό της Συννεφένιας, να τη βοηθήσει να βγει από το παλάτι. Άλλαξαν άποψη, στήριξαν την αλλαγή τους και πήραν θέση στην απέναντι πλευρά του διαδρόμου..

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Μεγάλο ενδιαφέρον γιατί τους άρεσε πολύ.

Συμπληρώνεται η εργασία στη σελίδα 73 και βλέπουν την μικρού μήκους ταινία με τη συνοδεία του τραγουδιού που παρουσιάζεται σε γραπτό κείμενο επίσης στη σελίδα 73.

Συνεχίζουμε με την ολοκλήρωση των γραπτών εργασιών που αναφέρονται στο συγκεκριμένο κείμενο του στο Τετράδιο Εργασιών σελίδες 66-67. Στόχος των ασκήσεων είναι η γραπτή εξάσκηση του γράμματος Ξξ με τον σωστό τρόπο. Η σύνδεση του με φωνήεντα και ο σχηματισμός λέξεων. Η αναγνώρισή του μέσα από τα γραπτά κείμενα.

Δραστηριότητες:

Ανάγνωση: Τα παιδιά καλούνται να πάρουν τον ρόλο του αφηγητή Σαμπέρ και να διαβάσουν την ανάγνωση.

Θέατρο Φόρουμ: Τα παιδιά χωρισμένα σε ομάδες των τεσσάρων και μετά χωρισμένα σε ζευγάρια κάθονται τα δύο σε δύο αντικριστές καρέκλες και συζητούν για το κοινωνικό πρόβλημα που προέκυψε από το κείμενό τους. Τα άλλα δύο παιδιά παρακολουθούν τη συζήτηση. Όταν ολοκληρώσουν τη συζήτηση παίρνουν θέσεις τα παιδιά θεατές και συνεχίζουν τη συζήτηση των προηγούμενων παιδιών και την οδηγούν εκεί που θέλουν.

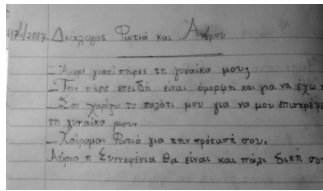
Συμμετοχή: Τα παιδιά θέλουν να συμμετέχουν γιατί τους άρεσε να εκφράζουν τις απόψεις τους κρυμμένα πίσω από ένα ρόλο.

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής:

Τα παιδιά παρουσίασαν θετική στάση και είχαν ευχάριστη συμπεριφορά.

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Μεγάλο ενδιαφέρον γιατί τους άρεσε πολύ η ιδέα να λένε στοπ όταν κάτι δεν τους άρεσε στην εξέλιξη της συζήτησης, έπαιρναν τον ρόλο και οδηγούσαν την ιστορία εκεί που ήθελαν.

Εργαστήρι γραφής: Αφού αποκτήσουν την εμπειρία του διαλόγου με την εξάσκηση της τεχνικής του Θεάτρου Φόρουμ τότε αναπτύσσεται ο διάλογος μεταξύ του βασιλιά Φωτιά και του Άνεμου και γράφεται στον πίνακα ως η συνέχεια της ιστορίας. Τα παιδιά την αντιγράφουν στο τετράδιό τους και την εικονογραφούν.

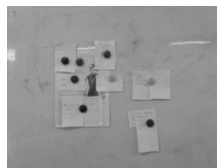
Ρόλος στον τοίχο: Τοποθετείται μια φιγούρα στον πίνακα από χαρτόνι και θεωρείται ότι είναι ο Άνεμος. Τα παιδιά σκέφτονται χαρακτηρισμούς και συναισθήματα και συζητούν στην ομάδα. Ένα παιδί αναλαμβάνει να γράψει σε χαρτάκι τα θετικά συναισθήματα και κάποιο άλλο παιδί να γράψει σε ένα άλλο χαρτάκι τα αρνητικά συναισθήματα ή χαρακτηρισμούς. Τα υπόλοιπα παιδιά αναλαμβάνουν να τοποθετήσουν τα χαρτάκια στο εσωτερικό ή το εξωτερικό μέρος του περιγράμματος. Διαβάζονται στην ολομέλεια της τάξης και καταλήγουν σε συμπεράσματα.

Συμμετοχή: Τα παιδιά συνεργάζονται στην ομάδα και έχουν έντονη συμμετοχή. Το μικρό χαρτάκι δεν τους θυμίζει το τετράδιο και έτσι νιώθουν ότι παίζουν.

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής:

Τα παιδιά παρουσίασαν θετική στάση και είχαν ευχάριστη συμπεριφορά.

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Τα παιδιά έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον γιατί τους αρέσει να παρουσιάζουν αυτό που γράφουν. Η ζωγραφιά του βασιλιά Φωτιά στον πίνακα ενίσχυε το ενδιαφέρον τους να δώσουν χαρακτηρισμούς και επίθετα στον βασιλιά. Δυσκολεύτηκαν να γράψουν με μια λέξη το επίθετο που ήθελαν να δώσουν και έβρισκαν πιο εύκολο να το γράφουν σε πρόταση.

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση γίνεται κατά τη διάρκεια του μαθήματος με τη συμμετοχή των παιδιών στις δραστηριότητες, την ανταπόκριση και τη στάση τους. Καταγραφή των παρατηρήσεων στα προφίλ των παιδιών. Αναστοχασμός του μαθήματος πριν κλείσει το μάθημα.

Δράση

Κείμενο: Το ταξίδι του νερού.

Στόχοι μαθήματος:

Δημιουργία του αλφαβηταρίου του νερού με λέξεις που έχουν σχέση με το νερό και έχουν αρχικά τα γράμματα του αλφαβήτου.

Με τις λέξεις δημιουργούν ένα τραγούδι και τα λόγια καταγράφονται.

Δραστηριότητες:

Πλαστικοποιημένα τα γράμματα του αλφαβήτου τοποθετούνται στον πίνακα και καλούνται τα παιδιά να λένε λέξεις που έχουν σχέση με το νερό και όπου υπάρχει δυνατότητα να παράγουν και τον ήχο της λέξης.

Συμμετοχή: Όλα τα παιδιά συμμετείχαν με επιτυχία και ενθουσιασμό.

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής:

Τα παιδιά παρουσίασαν θετική στάση και είχαν ευχάριστη συμπεριφορά. Τους άρεσε πολύ να σκέφτονται λέξεις που είχαν σχέση με το νερό και αν έλεγαν και κάποια λέξη που δεν είχε άμεση σχέση προσπαθούσαν να πείσουν τα υπόλοιπα παιδιά.

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον γιατί ήταν μια νέα δραστηριότητα αλλά και το κίνητρο ότι θα γίνει τραγούδι, με κίνηση και θα γίνει ταινία.

Σύνδεση τραγουδιού: Αφού είναι συμπληρωμένο το αλφαβητάρι με τις λέξεις τότε συνθέτουν ένα τραγούδι με τίτλο «Το ταξίδι του νερού».

Ανάγνωση: Το τραγούδι διαβάζεται από τα παιδιά με διάφορους τρόπους όπως ρυθμικά, μελωδικά, με παλαμάκια κλπ.

Συμμετοχή: Τα παιδιά συμμετείχαν σε όλη τη διαδικασία παραγωγής της δράσης.

Στάση και συμπεριφορά απέναντι στην εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής:

Τα παιδιά παρουσίασαν θετική στάση και είχαν ευχάριστη συμπεριφορά.

Ενδιαφέρον κατά την εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής: Μεγάλο ενδιαφέρον γιατί δημιουργούσαν το δικό τους τραγούδι που θα είχε ως αποτέλεσμα τη δική τους δράση σε ταινία.

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση γίνεται κατά τη διάρκεια του μαθήματος με τη συμμετοχή των παιδιών στις δραστηριότητες, την ανταπόκριση και τη στάση τους. Καταγραφή των παρατηρήσεων στα προφίλ των παιδιών. Αναστοχασμός του μαθήματος πριν κλείσει το μάθημα.

Με βάση την ενότητα που έχει ολοκληρωθεί «Το σύννεφο έφερε βροχή» δημιουργήθηκε η δράση των παιδιών με τίτλο «Το ταξίδι του νερού».

Στόχοι:

Τα παιδιά θα δημιουργήσουν τραγούδι βασισμένο στα γράμματα του αλφαβήτου και οι λέξεις θα έχουν σχέση με το νερό. Θα έχει ρυθμό και κίνηση.

Με τη βοήθεια της «Τσάντας του σκηνοθέτη» τα παιδιά θα παρουσιάσουν τον Κύκλο του νερού.

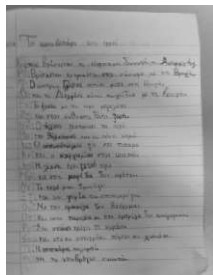
Με το σώμα σχηματίζουν την πρόταση «ΤΟ ΝΕΡΟ ΜΑΣ».

Παρουσιάζουν σε σύντομη ταινία τη δημιουργική δράση τους στην ολομέλεια του σχολείου.

Συνεργασία με συναδέλφους που διδάσκουν στα παιδιά το μάθημα της μουσικής και της τέχνης. Αφού ολοκληρωθεί το τραγούδι με τα λόγια, διαθεματικά με τη βοήθεια της δασκάλας της μουσικής δίνουν ήχο και ρυθμό και με την δασκάλα της τέχνης δημιουργούν υλικά για την τσάντα του σκηνοθέτη.

Όταν είναι όλα έτοιμα παρουσιάζουν τη δράση τους και δημιουργείται μικρού μήκους ταινία για να προβληθεί στα υπόλοιπα παιδιά του σχολείου στην ημέρα δράσης που θα είναι αφιερωμένη για το νερό αφού είναι και ένας από τους υπό έμφαση στόχους του σχολείου για τη φετινή σχολική χρονιά.

Το αλφαβητάρι του νερού

3.14 Αξιολόγηση των μαθημάτων

Η αξιολόγηση είχε στόχο στην ενεργή συμμετοχή, στη θετική στάση και τη συμπεριφορά των παιδιών απέναντι στις τεχνικές που θεάτρου/δράματος που εφαρμόζονταν στο κάθε μάθημα ώστε να επιτυγχάνονται κάθε φορά οι στόχοι. Επίσης αξιολογούνταν οι τεχνικές ανάλογα με το χρόνο και το βαθμό επίτευξης των στόχων (Παπαδόπουλος 2007:96).

3.15 Σύγκριση μαθήματος χωρίς την εφαρμογή τεχνικών του θεάτρου/δράματος

Στα μαθήματα τα οποία δεν εφαρμόζονταν οι τεχνικές του θεάτρου/δράματος διαρκούσαν επίσης τέσσερις διδακτικές περιόδους. Το μάθημα άρχιζε με την προβολή της εικόνας η προηγείτο του κειμένου στον πίνακα, με τη βοήθεια προβολέα και τα παιδιά έκαναν τις υποθέσεις τους για το περιεχόμενο του κειμένου που θα ακολουθήσει. Γινόταν η σύνδεση του τίτλου με το κείμενο και ακολουθούσε η ανάγνωση του κειμένου. Για πρώτη φορά τη διάβαζε η δασκάλα μεγαλόφωνα και ακολουθούσαν τα παιδιά όλα μαζί να διαβάζουν την ανάγνωση μεγαλόφωνα δύο φορές. Ακολουθούσαν ερωτήσεις κατανόησης του κειμένου και εντοπισμός του γράμματος μέσα στις λέξεις που ήταν ο στόχος του μαθήματος. Στη συνέχεια συμπληρώνονταν οι εργασίες του κειμένου και του τετραδίου εργασιών. Την επόμενη μέρα αφού γινόταν ανάγνωση του κειμένου μεγαλόφωνα από το κάθε παιδί ατομικά ακολουθούσε η υπαγόρευση της ορθογραφίας που είχαν ως εργασία για το σπίτι. Ακολουθώς δινόταν στα παιδιά φύλλο εργασίας για εξάσκηση του συγκεκριμένου γράμματος που ήταν ο στόχος. Για όσο χρόνο απέμενε χρησιμοποιούσαν τη γραμματοθήκη τους για να φτιάξουν λέξεις ή τους δίνονταν λέξεις γραμμένες σε χαρτονάκια για να τις τοποθετήσουν στη σωστή σειρά και να φτιάξουν προτάσεις.

Τα μαθήματα τα οποία διδάσκονταν με αυτό τον τρόπο διδασκαλίας δεν προκαλούσαν το ενδιαφέρον των παιδιών, δεν καλλιεργούσαν τη συνεργασία, την ομαδικότητα αφού η περισσότερη εργασία γινόταν σε ατομικό επίπεδο. Ο δάσκαλος είναι στο κέντρο και όχι το παιδί, για τα παιδιά η όλη διαδικασία ήταν ανιαρή και προσπαθούσαν να βρουν τρόπο να σηκωθούν έστω και για λίγο από την καρέκλα τους. Ο χρόνος συγκέντρωσης που απαιτείται είναι μεγάλος και τα παιδιά αυτής της ηλικίας αν δεν έχουν μπροστά τους κάτι που να τους κεντρίζει το ενδιαφέρον γίνονται παθητικοί δέκτες. Κάθονται απαθείς στις καρέκλες τους και ψάχνουν κάτι από τα προσωπικά τους αντικείμενα για να ξοδέψουν την χρόνο τους. Ζητούν το παιχνίδι το οποίο κατέχει και το κυριότερο ενδιαφέρον στη ζωή τους. Αρκετά από τα παιδιά δεν συμμετείχαν ενεργά στο μάθημα και σε αρκετές περιπτώσεις υπήρχαν στιγμές που δεν γνώριζαν τι γινόταν στο μάθημα τη δεδομένη στιγμή. Έπαιρναν τη γνώση έτοιμη χωρίς διερεύνηση και τις επόμενες μέρες υπήρχαν παιδιά που δεν αναγνώριζαν το γράμμα που είχαν μάθει στο συγκεκριμένο μάθημα ενώ στο μάθημα που διδάσκονταν με βιώματα μέσα από θεατρικές τεχνικές όπως το σχήμα με το σώμα, το παιχνίδι του ταχυδακτυλουργού ή την τεχνική του μικρού δημοσιογράφου κατακτούσαν το νέο γράμμα σχεδόν όλα τα παιδιά του τμήματος.

Συγκρίνοντας τα μαθήματα αυτά με τα μαθήματα που διδάσκονται μέσω τεχνικών του θεάτρου/δράματος αντιλαμβάνεται κανείς τα πλεονεκτήματα τα οποία προσφέρουν οι τεχνικές του θεάτρου/δράματος και ιδιαίτερα όταν τα παιδιά είναι στην Α΄ τάξη Δημοτικού.

Κεφάλαιο 4

Ανάλυση δεδομένων και Αποτελεσμάτων της έρευνας

4.1 Ανάλυση δεδομένων

Σύμφωνα με τους Altrichter, Posch και Somekh η διαδικασία της ανάλυσης των δεδομένων της έρευνας πρέπει να μας οδηγεί στην κατανόηση μιας κατάστασης με περισσότερη λεπτομέρεια (Altrichter, Posch, Somekh 2001:180-181). Η ανάλυση δίνει τη σημασία των δεδομένων. Σε πρώτο στάδιο ο ερευνητής διαβάζει τα δεδομένα τα οποία έχει συλλέξει, επιλέγει σε δεύτερο στάδιο τα σημαντικά δεδομένα, σε επόμενο στάδιο παρουσιάζει εν συντομία τα δεδομένα που επέλεξε και τέλος προβαίνει στην εξήγηση και την εξαγωγή της συμπερασμάτων (Altrichter, Posch, Somekh 2001:180-181).

Μετά τη συλλογή των δεδομένων, έγινε επεξεργασία τόσο των απαντήσεων των παιδιών όσο και των δημογραφικών στοιχείων των παιδιών και κατηγοριοποιήθηκαν τα γεγονότα σε σχέση με τα δημογραφικά τους στοιχεία τα οποία συμπληρώθηκαν από τους γονείς. Οι απαντήσεις όλες κωδικοποιήθηκαν και τα δεδομένα εισάχθηκαν στο πρόγραμμα excel στον Η/Υ όπου παρουσιάστηκαν τα ποσοστά των αποτελεσμάτων σε κυκλικό διάγραμμα (Bell 2005:271-273), σε ένα, δηλαδή, πρόγραμμα συμβατό με το δικό μου επίπεδο γνώσεων για την ανάλυση, ερμηνεία και παρουσίαση των αποτελεσμάτων (Bell 2005:259).

4.2 Αποτελέσματα της έρευνας

Τα 19 παιδιά από τα 21 συμμετείχαν ενεργά στα μαθήματα, λάμβαναν μέρος στις δραστηριότητες με πολλή προθυμία και είχαν θετική στάση απέναντι στις θεατρικές τεχνικές. Συμπεριφέρονταν λογικά, δέχονταν τις οδηγίες από τη δασκάλα με υπομονή, υπάκουαν σε κανόνες, συνεργάζονταν και ήθελαν να πετύχουν το στόχο της κάθε δραστηριότητας. Το ενδιαφέρον τους παρέμενε αμείωτο κατά την εφαρμογή των τεχνικών του θεάτρου/δράματος. Σε μαθήματα τα οποία δεν σχεδιάστηκαν να διδαχθούν μέσω τεχνικών του θεάτρου δράματος τα ίδια τα παιδιά ζητούσαν να γίνει το

μάθημα με τις τεχνικές που έμαθαν. Κάποιες φορές είχαν την ικανότητα να επιλέγουν και τη σωστή τεχνική για να την εφαρμόσουν και να φτάσουν στο στόχο τους από μόνα τους. Τα 19 παιδιά που έβλεπαν τα γραπτά κείμενα των Νέων Ελληνικών ως ευχάριστο μάθημα και κατανοούσαν το νόημα του κειμένου και προσελάμβαναν τις γνώσεις μέσα από τις τεχνικές του θεάτρου/δράματος, προέρχονταν από γονείς με ψηλό μορφωτικό επίπεδο, κατάγονταν από την Κύπρο ή την Ελλάδα και η μητρική τους γλώσσα ήταν η ελληνική. Τα 2 παιδιά τα οποία δεν έδειχναν ιδιαίτερο ενδιαφέρον, συμμετείχαν στις δραστηριότητες αλλά όχι με αρκετή προσοχή και συγκέντρωση, δεν κατανοούσαν γλωσσικά τα κείμενα και τις οδηγίες της δασκάλας, είναι παιδιά προερχόμενα από γονείς με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο. Οι γονείς του ενός παιδιού κατάγονταν από τη Ρουμανία και η μητρική του γλώσσα ήταν τα ρουμάνικα. Οι γονείς του άλλου παιδιού κατάγονταν ο ένας από τη Ρουμανία και ο άλλος από την Αρμενία ο οποίος γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Κύπρο. Σαν μητρική γλώσσα του παιδιού ήταν τα ελληνικά αλλά στο σπίτι της μητέρας μιλούσαν μόνο ρουμάνικα.

Τη μεγαλύτερη, και γρηγορότερη ανταπόκριση απέναντι στις οδηγίες των τεχνικών του θεάτρου/δράματος και στην κατανόηση των κειμένων του μαθήματος των νέων ελληνικών είχαν τα παιδιά που οι γονείς τους κατάγονταν από την Ελλάδα και μιλούν πάντα την επίσημη ελληνική γλώσσα.

Οι στόχοι των μαθημάτων που σχεδιάστηκαν και διδάχτηκαν μέσω των τεχνικών του θεάτρου/δράματος επιτεύχθηκαν πλήρως και στον προκαθορισμένο χρόνο.

Οι τεχνικές του θεάτρου/δράματος που εφαρμόζονταν στα μαθήματα υιοθετήθηκαν από το 24% των παιδιών και τις εφαρμόζουν και στο σπίτι καθώς διαβάζουν την κατ' οίκον εργασία των νέων ελληνικών ή όταν παίζουν.

Το μάθημα των Νέων Ελληνικών αρέσει σε όλα τα παιδιά αυτού του τμήματος της Α' τάξης Δημοτικού και αποκτά ιδιαίτερο ενδιαφέρον για αυτά όταν διδάσκονται το μάθημα μέσω των τεχνικών του θεάτρου/δράματος. Το 10% των παιδιών έκφρασαν τη δυσαρέσκειά τους για την τεχνική «πρόταση σε κύκλο» γιατί δυσκολεύονται να βρουν τη σωστή σειρά των λέξεων και να φτιάξουν πρόταση και την τεχνική «γράμμα με το σώμα» γιατί νιώθουν ότι λερώνονται όταν ξαπλώνουν στο πάτωμα. Οι γνώσεις προσφέρονται με βάση τα ενδιαφέροντά τους και τοποθετούνται στο δικό τους

επίπεδο. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έδειξαν τα παιδιά στις τεχνικές: του ταχυδακτυλουργού με 36% προτίμηση, το θέατρο σκιών με 16%, η παγωμένη εικόνα, ο γλύπτης και το γλυπτό και το κουτί των προσωπικών αντικειμένων του χαρακτήρα με 10% προτίμηση αντίστοιχα και με 6% αντίστοιχα στα παιχνίδια με τις κάρτες μνήμης, στη μαγισσούλα Μίου-Μίου και την πλαστελίνη. Το 90% των παιδιών απάντησε ότι μέσα από τις θεατρικές τεχνικές μαθαίνουν να διαβάζουν, να κατανοούν τα γραπτά κείμενα που διαβάζουν, να παράγουν προφορικό λόγο εκφράζοντας τις ιδέες, τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους μέσα από την υπόδοση ρόλων και μπορούν με μεγαλύτερη ευκολία να μεταφέρουν τις σκέψεις τους στον γραπτό λόγο. Μέσα από τις τεχνικές του θεάτρου/δράματος βιώνουν καταστάσεις και γεγονότα τα οποία εξελίσσονται μέσα από τα κείμενα που επεξεργάζονται στο μάθημα των νέων ελληνικών. Αυτά τα βιώματα καλλιεργούν τη μνήμη και διατηρούν τις γνώσεις που παίρνουν μέσα από τα μαθήματα. Όταν υποδύονται ρόλους νιώθουν ελεύθερα και διασκεδάζουν ακόμα περισσότερο όταν έχουν την δυνατότητα να βάζουν και στολές, μάσκες ή να χρησιμοποιούν αντικείμενα που τους δίνουν κάτι άλλο έξω από αυτό που είναι. Τα παιδιά νιώθουν ευτυχημένα όταν το περιβάλλον μέσα στο οποίο περνούν αρκετές ώρες, συνεργάζονται, μαθαίνουν, παίζουν και αλληλεπιδρούν μοιάζει με ένα φανταστικό κόσμο. Θέλουν η τάξη τους να μοιάζει με θέατρο για να έχουν την ευκαιρία να μαθαίνουν παίζοντας μέσα από το φανταστικό παιχνίδι. Αγαπάνε τον κόσμο του θεάτρου και το απολαμβάνουν όταν αυτό συμβαίνει κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

Το 36% των παιδιών απάντησε ότι με την εφαρμογή των θεατρικών τεχνικών το μάθημα των Νέων Ελληνικών γίνεται παιχνίδι. Το 24% είπε ότι το μάθημα είναι διασκεδαστικό και αστείο ενώ το υπόλοιπο 36% των παιδιών υποστήριξε ότι τα ξεκουράζει, μαθαίνουν πιο εύκολα, λύνουν με μεγαλύτερη ευκολία τις ασκήσεις τους, κατανοούν τις άγνωστες λέξεις του κειμένου και μαθαίνουν καλύτερα την ανάγνωσή τους. Το 4% έκφρασαν την άποψη ότι γίνονται σαν τους χαρακτήρες του κειμένου.

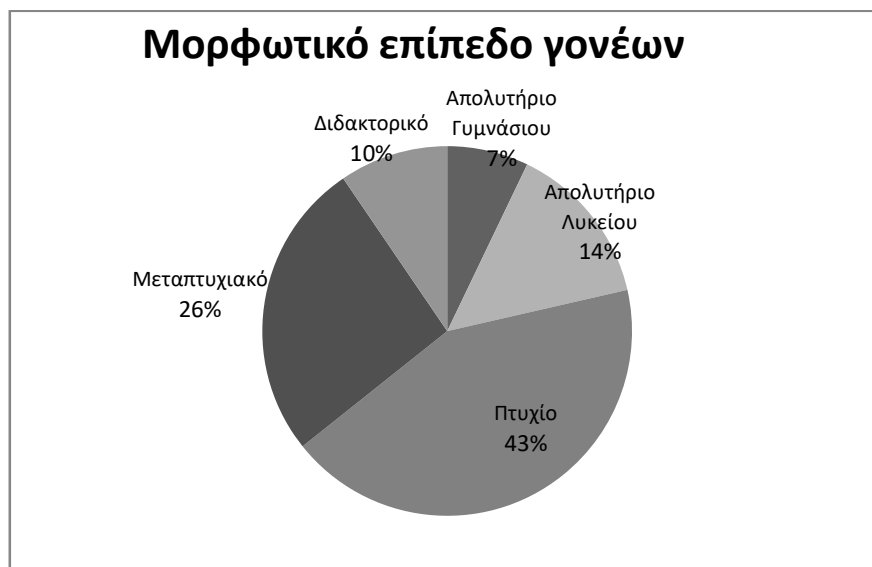
Το 90% είπαν ότι δεν γνώριζαν καμιά θεατρική τεχνική από την προδημοτική ή από άλλες απογευματινές δραστηριότητες ενώ το 10% των παιδιών απάντησαν ότι γνώριζαν από την προδημοτική την τεχνική «σχηματίζοντας το γράμμα με το σώμα».

Τα αποτελέσματα της έρευνας μπορούν να προβληματίσουν και να δώσουν το έναυσμα για άλλες συστηματικές, συγκριτικές έρευνες με μεγαλύτερο δείγμα. Παρόμοιες έρευνες

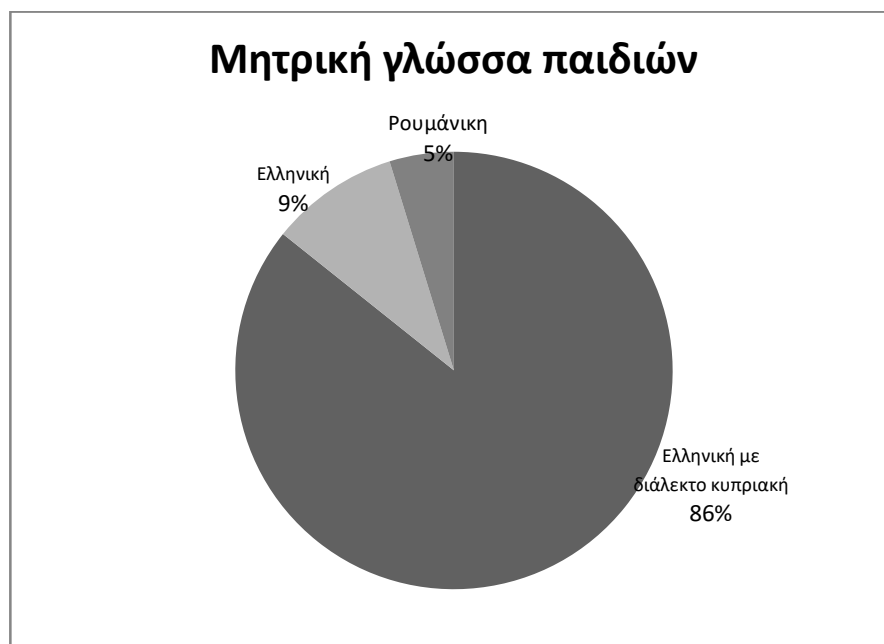
μπορούν να εξετάζουν τα αποτελέσματα διαφόρων θεατρικών τεχνικών σε συγκεκριμένα μαθήματα ή ενότητες και μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση του εκπαιδευτικού και κατ' επέκταση του κοινωνικού επιπέδου στον τόπο μας.

4.3 Πίνακες αποτελεσμάτων

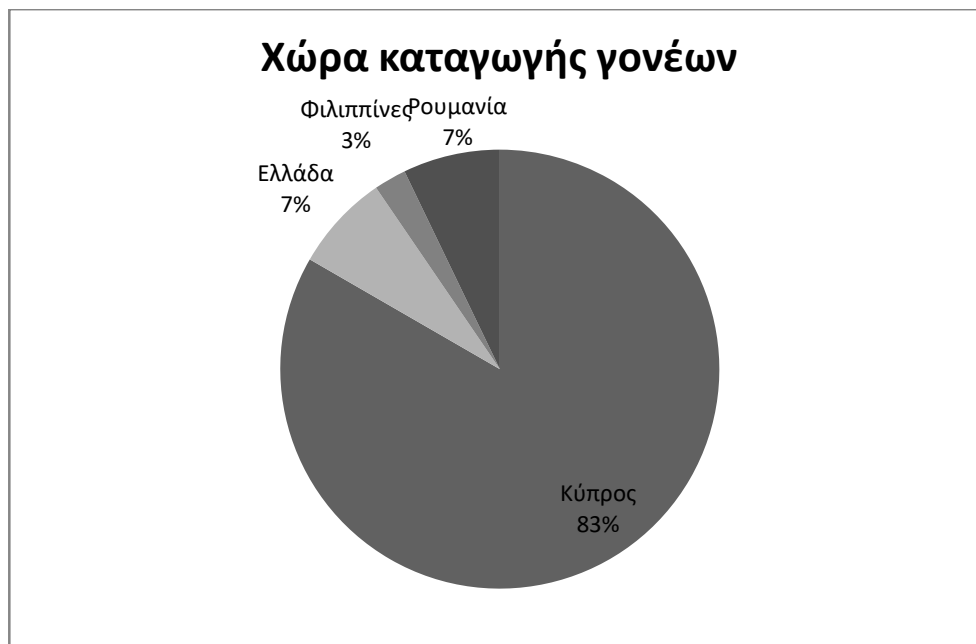
Πίνακας 1

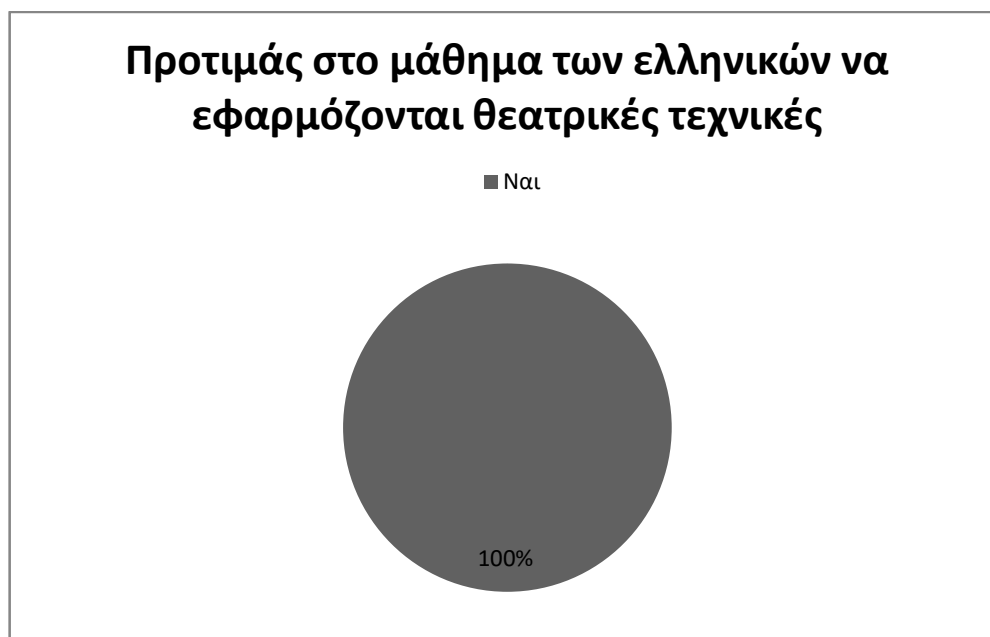
Πίνακας 2

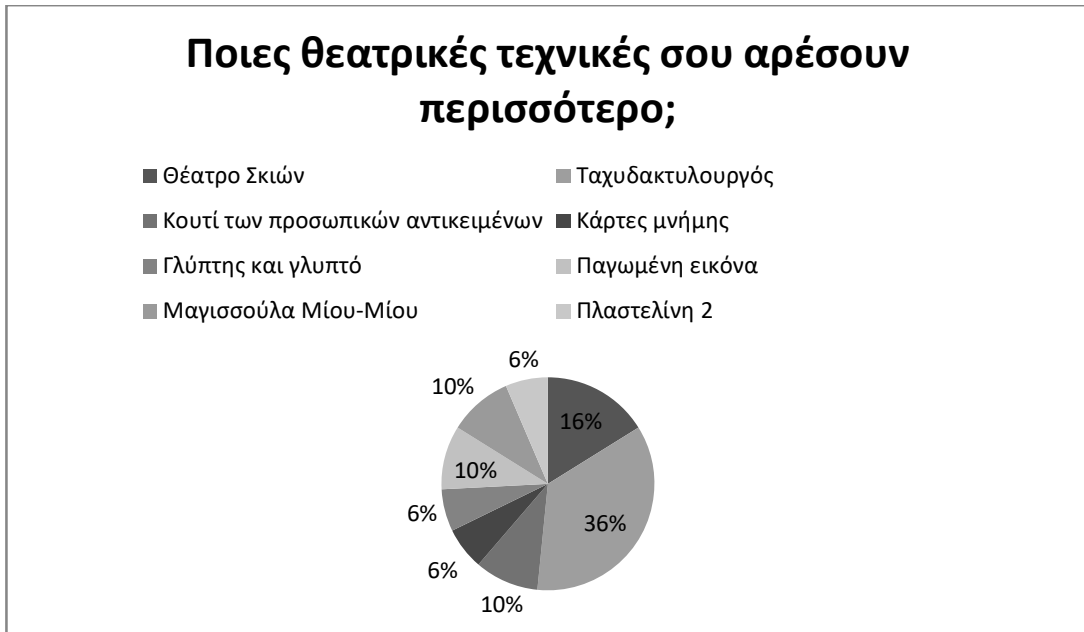
Πίνακας 3

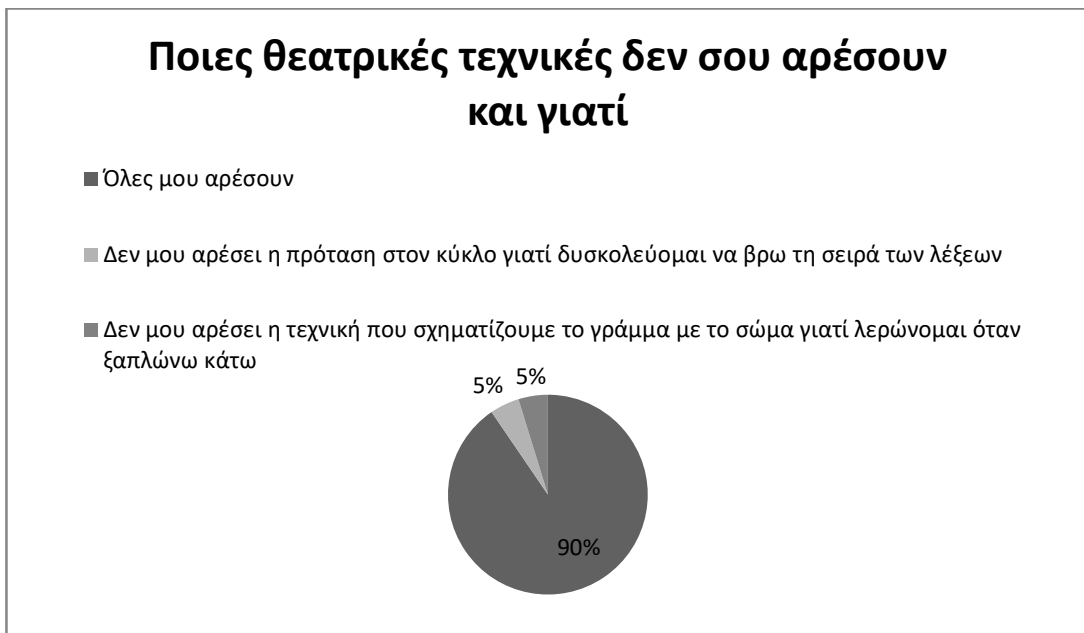
Πίνακας 4

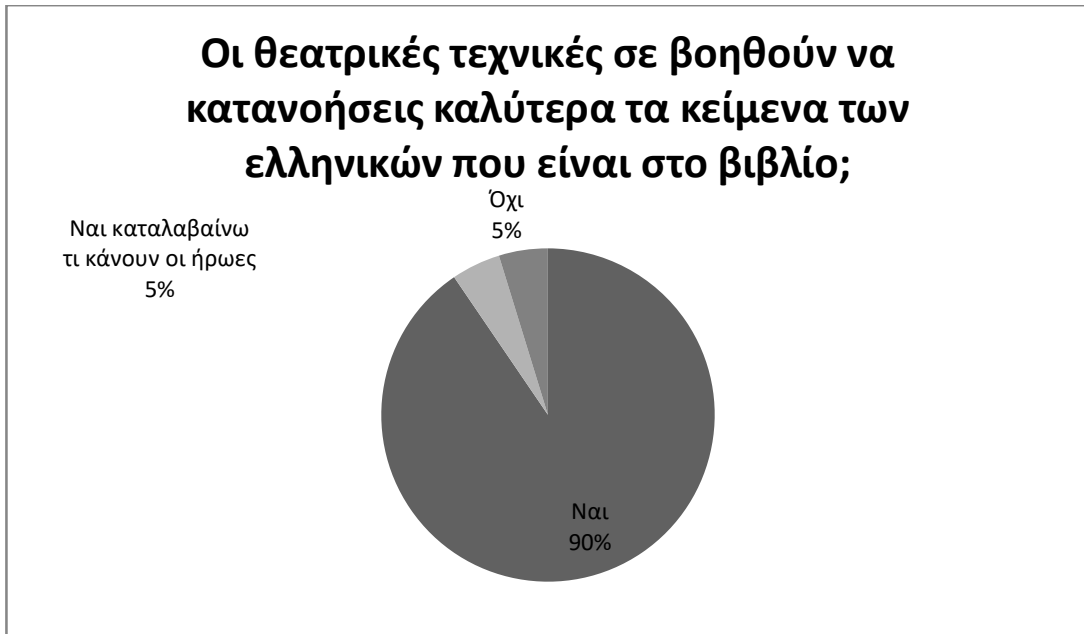
Πίνακας 5

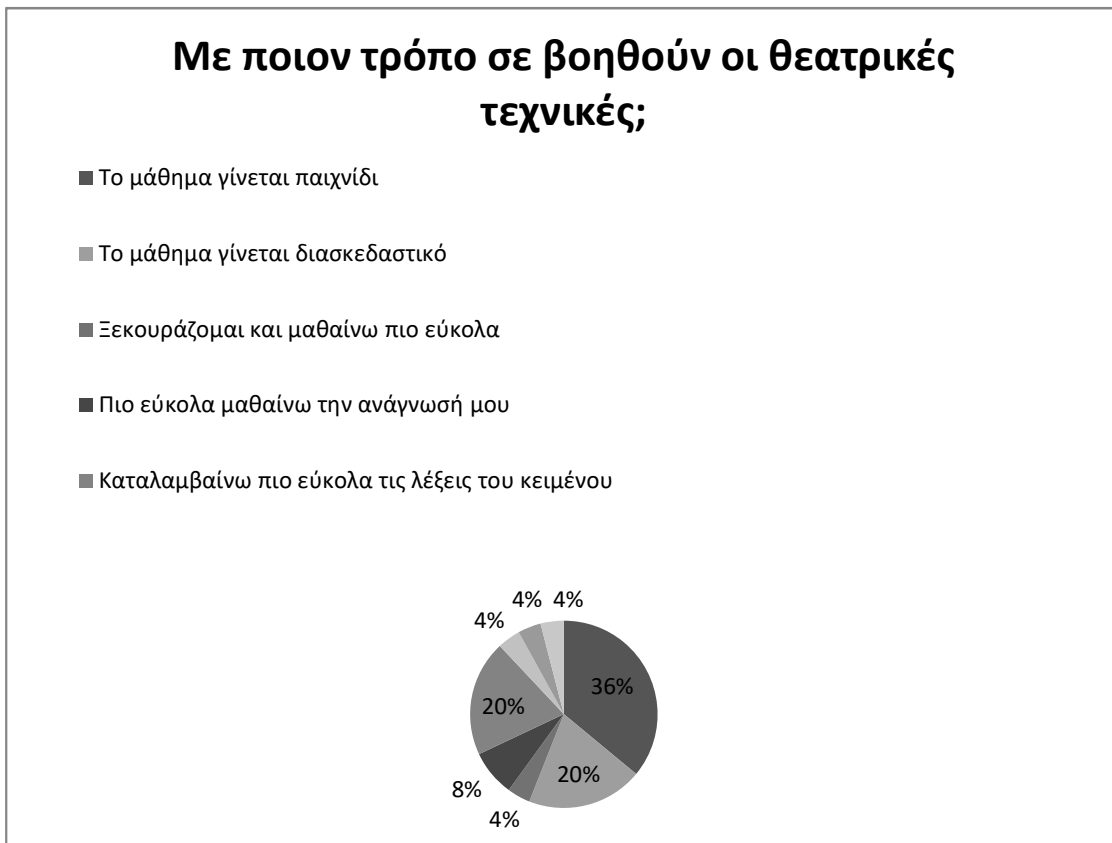
Πίνακας 6

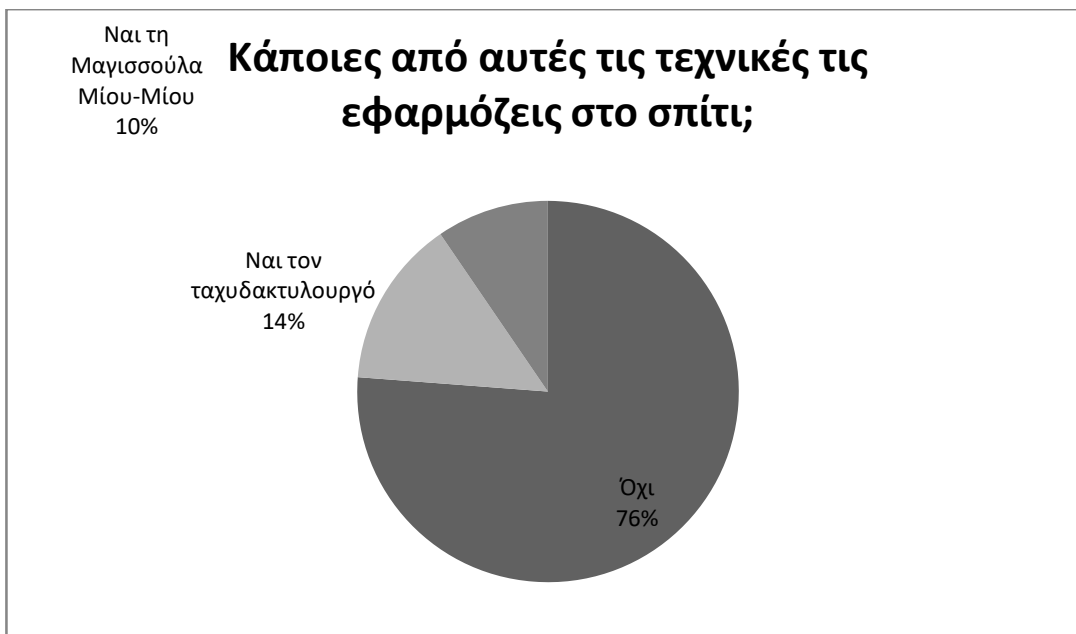
Πίνακας 7

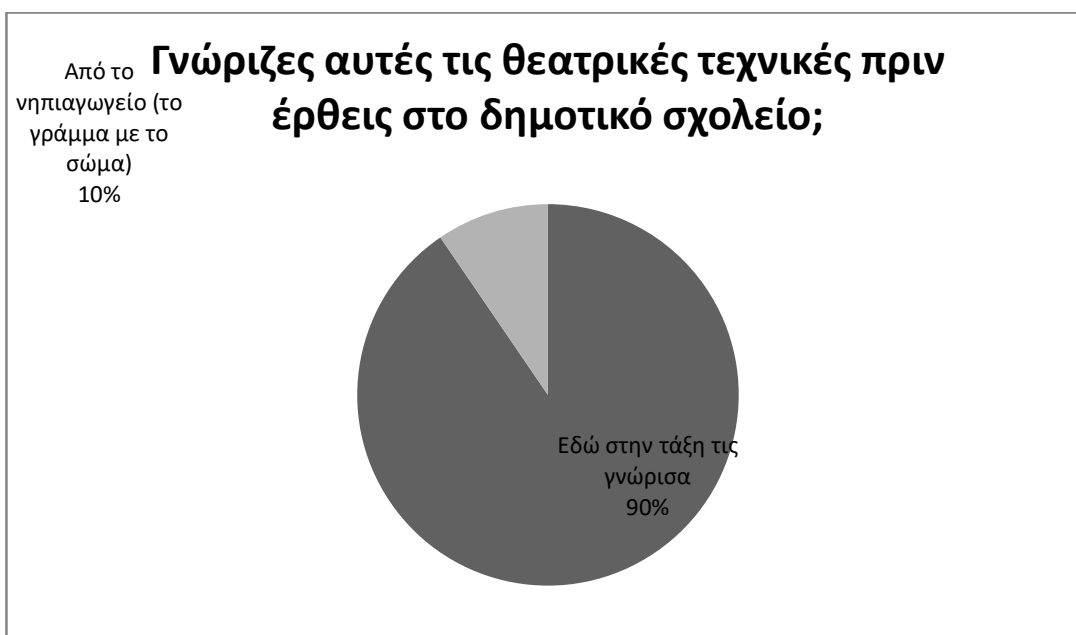
Πίνακας 8

Πίνακας 9

Πίνακας 10

4.4 Οδηγός συνέντευξης με τις ερωτήσεις που υποβλήθηκαν στα παιδιά στην Α' φάση 19-22/12/16

Τα παιδιά είχαν τη συνέντευξη το πρωί από τις 7:30π.μ. – 7:45π.μ για όσα παιδιά έρχονται νωρίς στο σχολείο μέχρι την έναρξη των μαθημάτων και κάποια παιδιά από τις 1:05μ.μ. -1:20μ.μ κατά τη διάρκεια που περιμένουν τους γονείς τους να πάρουν μετά το σχολάσμα.

Στον πίνακα παρουσιάζονται οι ερωτήσεις που έγιναν στην προσωπική προφορική συνέντευξη και οι απαντήσεις του κάθε παιδιού ξεχωριστά.

A/A	Ερώτηση	Παιδί με αρ. 1	Παιδί με αρ. 2	Παιδί με αρ. 3
1	Προτιμάς στο μάθημα των ελληνικών να εφαρμόζονται θεατρικές τεχνικές;	Ναι	Ναι	Ναι
2	Ποιες θεατρικές τεχνικές σου αρέσουν περισσότερο;	Θέατρο Σκιών	Θέατρο Σκιών	Ταχυδακτυλουργός
3	Ποιες θεατρικές τεχνικές δεν σου αρέσουν και γιατί;	Όλες μου αρέσουν	Όλες μου αρέσουν	Όλες μου Αρέσουν
4	Οι τεχνικές αυτές σε βοηθούν να κατανοήσεις καλύτερα τα κείμενα των ελληνικών που είναι στο βιβλίο;	Ναι	Ναι	Όχι
5	Με ποιον τρόπο σε βοηθούν;	Είναι διασκεδαστικές	Είναι ωραία παιχνίδια	Είναι παιχνίδια
6	Γιατί νομίζεις ότι δεν σε βοηθούν να κατανοήσεις ένα γραπτό κείμενο στο βιβλίο των ελληνικών;	-	-	-
7	Κάποιες από αυτές τις τεχνικές τις εφαρμόζεις και στο σπίτι; Σε ποιες περιπτώσεις και γιατί;	Όχι	Όχι	Όχι
8	Κάποιες από αυτές τις τεχνικές τις γνώριζες και πριν τις εφαρμόσουμε στο μάθημα, Από πού;	Εδώ γνώρισα αυτά τα παιχνίδια	Στην προδημοτική σχηματίζαμε το γράμμα με το σώμα	Εδώ γνώρισα αυτά τα παιχνίδια

		Παιδί με αρ. 4	Παιδί με αρ. 5	Παιδί με αρ. 6
1	Προτιμάς στο μάθημα των ελληνικών να εφαρμόζονται θεατρικές τεχνικές;	Ναι	Ναι	Ναι
2	Ποιες θεατρικές τεχνικές σου αρέσουν περισσότερο;	Γράμμα με το σώμα	Θέατρο Σκιών	Ταχυδακτυλουργός
3	Ποιες θεατρικές	Όλες μου	Όλες μου	Όλες μου

	τεχνικές δεν σου αρέσουν και γιατί;	Αρέσουν	αρέσουν	Αρέσουν
4	Οι τεχνικές αυτές σε βοηθούν να κατανοήσεις καλύτερα τα κείμενα των ελληνικών που είναι στο βιβλίο;	Ναι Καταλαβαίνω τι κάνουν οι ήρωες	Ναι Μπορώ να διαβάσω πιο εύκολα ανάγνωση	Ναι
5	Με ποιον τρόπο σε βοηθούν;	Είναι ωραία τα παιχνίδια της τάξης	Επειδή παίζω	Μαθαίνω μέσα από το παιχνίδι
6	Γιατί νομίζεις ότι δεν σε βοηθούν να κατανοήσεις ένα γραπτό κείμενο στο βιβλίο των ελληνικών;	-	-	-
7	Κάποιες από αυτές τις τεχνικές τις εφαρμόζεις και στο σπίτι; Σε ποιες περιπτώσεις και γιατί;	Όχι	Όχι	Ναι Τον ταχυδακτυλουργό
8	Κάποιες από αυτές τις τεχνικές τις γνώριζες και πριν τις εφαρμόσουμε στο μάθημα, Από πού;	Εδώ γνώρισα αυτά τα παιχνίδια	Εδώ γνώρισα αυτά τα παιχνίδια	Εδώ στην τάξη

		Παιδί με αρ. 7	Παιδί με αρ. 8	Παιδί με αρ. 9
1	Προτιμάς στο μάθημα των ελληνικών να εφαρμόζονται θεατρικές τεχνικές;	Ναι	Ναι	Ναι
2	Ποιες θεατρικές τεχνικές σου αρέσουν περισσότερο;	Ταχυδα-κτυλουργός	Ταχυδα-κτυλουργός	Ταχυδα-κτυλουργός
3	Ποιες θεατρικές τεχνικές δεν σου αρέσουν και γιατί;	Όλες μου Αρέσουν	Όλες μου αρέσουν	Όλες μου Αρέσουν
4	Οι τεχνικές αυτές σε βοηθούν να κατανοήσεις καλύτερα τα κείμενα των ελληνικών που είναι στο βιβλίο;	Ναι	Ναι	Ναι
5	Με ποιον τρόπο σε βοηθούν;	Το μάθημα γίνεται αστείο	Διασκεδάζω πολύ με αυτά τα παιχνίδια	Το μάθημα γίνεται διασκεδαστικό
6	Γιατί νομίζεις ότι δεν σε βοηθούν να κατανοήσεις ένα γραπτό κείμενο στο βιβλίο των ελληνικών;	-	-	-
7	Κάποιες από αυτές τις	Όχι	Όχι	Όχι

	τεχνικές τις εφαρμόζεις και στο σπίτι; Σε ποιες περιπτώσεις και γιατί;			
8	Κάποιες από αυτές τις τεχνικές τις γνώριζες και πριν τις εφαρμόσουμε στο μάθημα, Από πού;	Στην προδηματική το γράμμα με το σώμα	Εδώ γνώρισα αυτά τα παιχνίδια	Εδώ στην τάξη

		Παιδί με αρ. 10	Παιδί με αρ. 11	Παιδί με αρ. 12
1	Προτιμάς στο μάθημα των ελληνικών να εφαρμόζονται θεατρικές τεχνικές;	Ναι	Ναι	Ναι
2	Ποιες θεατρικές τεχνικές σου αρέσουν περισσότερο;	Θέατρο Σκιών	Ταχυδακτυλουργός	Ταχυδακτυλουργός
3	Ποιες θεατρικές τεχνικές δεν σου αρέσουν και γιατί;	Όλες μου Αρέσουν	Η πρόταση στον κύκλο γιατί είναι λίγο δύσκολο να βρω τη σειρά των λέξεων	Όταν σχηματίζουμε το γράμμα με το σώμα γιατί αισθάνομαι λερωμένος όταν ξαπλώνω στο πάτωμα
4	Οι τεχνικές αυτές σε βοηθούν να κατανοήσεις καλύτερα τα κείμενα των ελληνικών που είναι στο βιβλίο;	Ναι	Ναι	Ναι
5	Με ποιον τρόπο σε βοηθούν;	Επειδή το μάθημα γίνεται παιχνίδι	Όταν παίζουμε στο μάθημα ξεκουράζομαι και μαθαίνω πιο εύκολα να γράφω	Το μάθημα γίνεται διασκεδαστικό
6	Γιατί νομίζεις ότι δεν σε βοηθούν να κατανοήσεις ένα γραπτό κείμενο στο βιβλίο των ελληνικών;	-	-	-
7	Κάποιες από αυτές τις τεχνικές τις εφαρμόζεις και στο σπίτι; Σε ποιες περιπτώσεις και γιατί;	Ναι Τον ταχυδακτυλουργό	Όχι	Όχι
8	Κάποιες από αυτές τις τεχνικές τις γνώριζες και πριν τις εφαρμόσουμε στο μάθημα, Από πού;	Εδώ στην τάξη	Εδώ γνώρισα αυτά τα παιχνίδια	Εδώ στην τάξη

		Παιδί με αρ. 13	Παιδί με αρ. 14	Παιδί με αρ. 15
1	Προτιμάς στο μάθημα των ελληνικών να εφαρμόζονται θεατρικές τεχνικές;	Ναι	Ναι	Ναι
2	Ποιες θεατρικές τεχνικές σου αρέσουν περισσότερο;	Παγωμένη εικόνα, Μίου-Μίου Ταχυδακτυλουργός	Πλαστελίνη, Γράμμα με το σώμα, Ταχυδακτυλουργός, Μίου Μίου	Πλαστελίνη, Θέατρο Σκιών
3	Ποιες θεατρικές τεχνικές δεν σου αρέσουν και γιατί;	Όλες μου Αρέσουν	Όλες μου Αρέσουν	Όλες μου Αρέσουν
4	Οι τεχνικές αυτές σε βοηθούν να κατανοήσεις καλύτερα τα κείμενα των ελληνικών που είναι στο βιβλίο;	Ναι	Ναι	Ναι
5	Με ποιον τρόπο σε βοηθούν;	Διασκεδάζω	Μου αρέσει να παίζω και να μαθαίνω	Επειδή παίζω
6	Γιατί νομίζεις ότι δεν σε βοηθούν να κατανοήσεις ένα γραπτό κείμενο στο βιβλίο των ελληνικών;	-	-	-
7	Κάποιες από αυτές τις τεχνικές τις εφαρμόζεις και στο σπίτι; Σε ποιες περιπτώσεις και γιατί;	Ναι Παίζω με τη μάμα και τον παπά	Όχι	Ναι Τη μαγισσούλα Μίου-Μίου
8	Κάποιες από αυτές τις τεχνικές τις γνώριζες και πριν τις εφαρμόσουμε στο μάθημα, Από πού;	Κάποιες από το νηπιαγωγείο	Εδώ γνώρισα αυτά τα παιχνίδια	Εδώ στην τάξη

		Παιδί με αρ. 16	Παιδί με αρ. 17	Παιδί με αρ. 18
1	Προτιμάς στο μάθημα των ελληνικών να εφαρμόζονται θεατρικές τεχνικές;	Ναι	Ναι	Ναι
2	Ποιες θεατρικές τεχνικές σου αρέσουν περισσότερο;	Το κουτί των αντικειμένων και ο ταχυδακτυλουργός	Παγωμένη εικόνα, γράμμα με το σώμα και οι κάρτες μνήμης	Γλύπτης και γλυπτό
3	Ποιες θεατρικές τεχνικές δεν σου αρέσουν και γιατί;	Όλες μου Αρέσουν	Όλες μου αρέσουν	Όλες μου Αρέσουν
4	Οι τεχνικές αυτές σε βοηθούν να κατανοήσεις καλύτερα τα κείμενα των ελληνικών που είναι στο βιβλίο;	Ναι	Ναι	Ναι
5	Με ποιον τρόπο σε βοηθούν;	Καταλαβαίνω πιο εύκολα τις λέξεις που αναφέρονται στο κείμενο	Νιώθω ότι παίζω και όχι ότι κάνω μάθημα	Όταν παίζω αυτά τα παιχνίδια νιώθω ότι είμαι ένας από τους χαρακτήρες του κειμένου
6	Γιατί νομίζεις ότι δεν σε βοηθούν να κατανοήσεις ένα γραπτό κείμενο στο βιβλίο των ελληνικών;	-	-	-
7	Κάποιες από αυτές τις τεχνικές τις εφαρμόζεις και στο σπίτι; Σε ποιες περιπτώσεις και γιατί;	Όχι	Όχι	Μέχρι τώρα δεν το έκανα αλλά θέλω πολύ να παίζω αυτά τα παιχνίδια και στο σπίτι
8	Κάποιες από αυτές τις τεχνικές τις γνώριζες και πριν τις εφαρμόσουμε στο μάθημα, Από πού;	Εδώ στην τάξη	Εδώ γνώρισα αυτά τα παιχνίδια	Εδώ στην τάξη

		Παιδί με αρ. 19	Παιδί με αρ. 20	Παιδί με αρ. 21
1	Προτιμάς στο μάθημα των ελληνικών να εφαρμόζονται θεατρικές τεχνικές;	Ναι	Ναι	Ναι
2	Ποιες θεατρικές τεχνικές σου αρέσουν περισσότερο;	Όλες μου Αρέσουν	Η μαγισσούλα Μίου-Μίου	Δημιουργία παραμυθιού με τα δικά μας αντικείμενα
3	Ποιες θεατρικές τεχνικές δεν σου αρέσουν και γιατί;	Όλες μου Αρέσουν	Όλες μου αρέσουν	Όλες μου Αρέσουν
4	Οι τεχνικές αυτές σε βοηθούν να κατανοήσεις καλύτερα τα κείμενα των ελληνικών που είναι στο βιβλίο;	Ναι	Ναι	Ναι
5	Με ποιον τρόπο σε βοηθούν;	Είναι παιχνίδια που με βοηθούν να μαθαίνω ευκολότερα την ανάγνωσή μου και να καταλαβαίνω το νόημα των λέξεων του κειμένου	Όταν παίζουμε αυτά τα παιχνίδια καταλαβαίνω το νόημα των λέξεων και μπορώ να απαντώ στις ερωτήσεις και να κάνω τις εργασίες μου	Όταν παίζω αυτά τα παιχνίδια καταλαβαίνω τις λέξεις και το νόημα του κειμένου καλύτερα
6	Γιατί νομίζεις ότι δεν σε βοηθούν να κατανοήσεις ένα γραπτό κείμενο στο βιβλίο των ελληνικών;	-	-	-
7	Κάποιες από αυτές τις τεχνικές τις εφαρμόζεις και στο σπίτι; Σε ποιες περιπτώσεις και γιατί;	Όχι	Όχι	Όχι
8	Κάποιες από αυτές τις τεχνικές τις γνώριζες και πριν τις εφαρμόσουμε στο μάθημα, Από πού;	Εδώ στην τάξη	Εδώ στην τάξη	Εδώ στην τάξη

4.5 Οδηγός συνέντευξης με τις ερωτήσεις που υποβλήθηκαν στα παιδιά στην Γ' φάση 25/1/17

Τα παιδιά είχαν τη συνέντευξη το πρωί από τις 7:30π.μ. – 7:45π.μ χρονικό διάστημα το οποίο είναι αφιερωμένο για κατάθεση χρημάτων ταμειευτηρίου των παιδιών. Επειδή τα παιδιά είναι μόνο 2 που καταθέτουν το υπόλοιπο διάστημα είναι ελεύθερος χρόνος για συζήτηση στην τάξη. Τη συγκεκριμένη Τετάρτη ο χρόνος χρησιμοποιήθηκε για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου.

Στον πίνακα παρουσιάζονται τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα από τα ερωτηματολόγια στα οποία τα παιδιά ζωγράφιζαν χαρούμενο ή λυπημένο προσωπάκι στο αντίστοιχο κουτάκι αναλόγως της άποψής τους στην εκάστοτε ερώτηση η οποία διαβαζόταν από εμένα. Το κάθε παιδί είχε το δικό του ερωτηματολόγιο.

	Ερώτηση	Θετική άποψη	Αρνητική άποψη
1	Το μάθημα των ελληνικών μου αρέσει.	☺ 21/21	☹
2	Το μάθημα των ελληνικών μου αρέσει γιατί εφαρμόζουμε θεατρικές τεχνικές.	☺21/21	☹
3	Οι θεατρικές τεχνικές με βοηθούν να κατανοήσω καλύτερα τα κείμενα του βιβλίου.	☺20/21	☹1/21
4	Με τις θεατρικές τεχνικές το μάθημα γίνεται ευχάριστο και διασκεδαστικό.	☺21/21	☹
5	Με τις θεατρικές παίζω και μαθαίνω.	☺21/21	☹
6	Προτιμώ να εφαρμόζονται και σε άλλα μαθήματα θεατρικές τεχνικές.	☺21/21	☹
7	Με τις θεατρικές τεχνικές στο μάθημα συγκεντρώνομαι καλύτερα.	☺20/21	☹1/21
8	Με τις θεατρικές τεχνικές θυμάμαι καλύτερα ότι μαθαίνω στην τάξη.	☺21/21	☹
9	Μου αρέσει να συνεργάζομαι με τα άλλα παιδιά της ομάδας μου.	☺21/21	☹
10.	Μου αρέσει όταν στο μάθημα υποδύομαι ένα ρόλο και αυτοσχεδιάζω.	☺21/21	☹
11.	Μου αρέσει όταν υποδύομαι ένα ρόλο να βάζω και κοστούμι.	☺21/21	☹
12.	Θα ήθελα η τάξη μου να μοιάζει με σκηνή θεάτρου και να έχουμε σκηνικά αντικείμενα να τα χρησιμοποιούμε όταν κάνουμε μάθημα (καπέλα, μάσκες, μαγικό ραβδί, κούκλες θεάτρου, ξύλινες φιγούρες, κοστούμια κλπ).	☺21/21	☹

Κεφάλαιο 5

Συμπεράσματα της έρευνας

Τα συμπεράσματα αφορούν ένα μικρό δείγμα έρευνας με 21 παιδιά μιας συγκεκριμένης Α΄ τάξης δημοτικού. Ιδιαίτερη εντύπωση προκαλεί το αυξημένο ενδιαφέρον που επιδεικνύουν τα παιδιά και το γεγονός ότι όλα ανεξαιρέτως τα παιδιά συμμετείχαν ενεργά στο μάθημα. Αυτό κυρίως οφείλεται στο ότι οι τεχνικές του θεάτρου/δράματος που εφαρμόζονταν για την κατανόηση του γραπτού κειμένου στο μάθημα των Νέων Ελληνικών είχαν παιγνιώδη χαρακτήρα, τα παιδιά δραστηριοποιούνταν στο χώρο της τάξης, ενεργούσαν βιωματικά και δεν γίνονταν παθητικοί δέκτες της γνώσης που τους προσφερόταν. Προσελάμβαναν τη γνώση με εκπαιδευτική διερεύνηση, δράση και αντίδραση, συνεργασία και αναστοχασμό βασισμένα στα ενδιαφέροντά τους, τις προϋπάρχουσες γνώσεις που κατείχαν και τις βιωματικές τους εμπειρίες. Το μεγαλύτερο ποσοστό των παιδιών λόγω των δικών τους ευχάριστων οικογενειακών εμπειριών ήταν καλοί ακροατές στο άκουσμα των κειμένων, των συζητήσεων που γίνονταν στην ολομέλεια της τάξης και έδειχναν σεβασμό στον συνομιλητή τους και στην τήρηση των εσωτερικών κανόνων των δραστηριοτήτων. Με υπομονή άκουγαν τις οδηγίες των δραστηριοτήτων, τηρούσαν τους κανόνες και ακολουθούσαν τις στρατηγικές για να επιτευχθεί ο στόχος κάθε δραστηριότητας.

Οι εκπαιδευτικοί στόχοι κάθε μαθήματος επιτεύχθηκαν στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό και στον προκαθορισμένο βαθμό σχεδιασμού του μαθήματος δηλαδή των 80'λεπτών. Ο λόγος ήταν η γρήγορη εφαρμογή των δραστηριοτήτων, αφού τα παιδιά αντιλαμβάνονταν χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες τις οδηγίες της κάθε δραστηριότητας και η ευελιξία στην εναλλαγή των δραστηριοτήτων. Δεν χανόταν πολύτιμος χρόνος γιατί δέχονταν τη μια δραστηριότητα μετά την άλλη με ευχάριστη διάθεση και αγωνία. Όσο περνούσαν τα μαθήματα που ήταν σχεδιασμένα με την εφαρμογή των τεχνικών του θεάτρου/δράματος τόσο πιο πολύ κερδίζαμε χρόνο γιατί όλο και πιο πολύ κατανοούσαν τις λέξεις που περιλάμβαναν τα κείμενα των Νέων Ελληνικών, το νόημα των κειμένων και τις οδηγίες των ασκήσεων.

Το μορφωτικό επίπεδο των γονέων και η μητρική γλώσσα είναι δύο καθοριστικοί παράγοντες πολύ σημαντικοί για την εκπαιδευτική εξέλιξη των παιδιών στο σχολείο. Οι γονείς οι οποίοι έχουν υψηλό επίπεδο μόρφωσης, τις περισσότερες φορές επιδιώκουν να καλλιεργήσουν και το ενδιαφέρον των παιδιών τους προς τη μάθηση. Δημιουργείται από νωρίς στο σπίτι ένα οικογενειακό περιβάλλον εκπαιδευτικής διαδικασίας μέσα από παραμύθια, επιτραπέζια παιχνίδια, παιχνίδια ρόλων και κατασκευών, κίνησης και αφήγησης. Τα παιδιά βιώνουν τις εμπειρίες αυτές από νηπιακή ηλικία με ευχάριστο τρόπο και σε ασφαλές περιβάλλον και όταν έρχονται στο σχολείο εξελίσσουν αυτές τις καλές συνήθειες που έχουν αποκτήσει. Η καλή γνώση της ελληνικής γλώσσας είναι ο σημαντικότερος παράγοντας ώστε τα παιδιά να κατανοούν αυτά που ακούνε και αυτά που διαβάζουν. Για να μπορούν οι τεχνικές του θεάτρου/δράματος να έχουν τα επιθυμητά αποτελέσματα τα παιδιά πρέπει να μιλούν και να καταλαβαίνουν την ελληνική γλώσσα. Εκτιμάται ότι στην περίπτωση του παιδιού της τμήματος που δεν μιλούσε την ελληνική γλώσσα το εκπαιδευτικό αποτέλεσμα με τον συμβατικό κειμενοκεντρικό τρόπο μάθησης δεν θα υπερτερούσε. Το παιδί αυτό μέσα από την εφαρμογή των θεατρικών τεχνικών στην τάξη κατάφερε να παραμείνει ενεργό μέλος της διδακτικής μονάδας, μέρος του «εμείς», εξυψώθηκε η αυτοεκτίμησή του και υποστηρίχθηκε μαθησιακά και ψυχολογικά ώστε να προχωρήσει στην επόμενη τάξη με καλύτερες προϋποθέσεις.

Το οικογενειακό περιβάλλον συμβάλλει θετικά στην ανάπτυξη του μηχανισμού της ανάγνωσης, άποψη η οποία είναι βασισμένη στη θεωρία του Piaget για τη μάθηση μέσω της διαντίδρασης ανθρώπων και αντικειμένων του περιβάλλοντος (Καζάζη2003:192)

Η κυπριακή διάλεκτος αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του κυπριακού πολιτισμού. Σημαδεύει και χαρακτηρίζει την τοπική ιστορία, κοινωνία και είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τα ήθη, έθιμα και αξίες του λαού. Αναγνωρίζεται η αξία της και επιδιώκεται η συνέχεια της όχι μόνο για την αξία της διαφορετικότητας της αλλά και για κοινωνικοϊστορικούς λόγους. Στην Κύπρο παρατηρείται όμως ένα φαινόμενο διγλωσσίας ακόμα και για τους γηγενείς μαθητές. Στον προφορικό λόγο κυριαρχεί η τοπική διάλεκτος ενώ οι μαθητές διδάσκονται και εξετάζονται τον προφορικό και γραπτό λόγο στην κοινή νεοελληνική. Η καθημερινή εξωσχολική χρήση της Κυπριακής διαλέκτου σε αντίθεση με την υποχρεωτική ενδοσημασιακή χρήση της νεοελληνικής δυσχεραίνει όχι μόνο την έκφραση αλλά και την κατανόηση και παραγωγή γραπτών κειμένων κυρίως στις πρώτες τάξεις του Δημοτικού. Ένας αρνητικός παράγοντας στην

κατανόηση των γραπτών κειμένων που είναι γραμμένα στην επίσημη ελληνική γλώσσα είναι η κυπριακή διάλεκτος. Η τοπική διάλεκτος δυσκολεύει αρκετά την κατανόηση των γραπτών κειμένων γιατί τα παιδιά δυσκολεύονται να εκφράζονται στα κυπριακά αλλά να πρέπει να διαβάζουν στα ελληνικά και να γράφουν στα ελληνικά. Σίγουρα η κυπριακή διάλεκτος πρέπει να διατηρηθεί και να μεταδίδεται από γενιά σε γενιά γιατί μέσα της κουβαλά τον πολιτισμό, τις αξίες, τα ήθη και τα έθιμα ενός λαού με τη δική του ξεχωριστή κουλτούρα και την ιστορία χιλιάδων χρόνων.

Οι τεχνικές του θεάτρου/δράματος είναι ένα σημαντικό εργαλείο για τον εκπαιδευτικό και ιδιαίτερα για τον εκπαιδευτικό που διδάσκει στην Α΄ τάξη του Δημοτικού. Οι δραστηριότητες των μαθημάτων μετατρέπονται σε παιχνίδια και οι γνώσεις μεταφέρονται στα παιδιά με ευχάριστο και διασκεδαστικό τρόπο χωρίς να κουράζουν τα παιδιά. Αυξάνει την προσοχή τους, τα ενεργοποιεί και δεν χρειάζεται να κάθονται πια στην καρέκλα πίσω από το θρανίο για 80'συνεχόμενα λεπτά και να παρακολουθούν τον δάσκαλο ή τη δασκάλα παθητικά. Οι τεχνικές του θεάτρου/δράματος δημιουργούν ασφαλές περιβάλλον γιατί αρκετές από αυτές είναι γνωστές στα παιδιά μέσα από το καθημερινό τους παιχνίδι. Η εφαρμογή τους ενεργοποιεί τις αισθήσεις τους, διεγείρει τη φαντασία τους και αποθηκεύει τη νέα γνώση στην τράπεζα τους με βιωματικό τρόπο. Η παρούσα έρευνα φιλοδοξεί να δώσει αφορμή και κίνητρα για τη διεξαγωγή μεγαλύτερης και συγκριτικής έρευνας τόσο σε παιδιά όσο και εκπαιδευτικούς για την εφαρμογή τεχνικών του θεάτρου/δράματος στο μάθημα των Νέων Ελληνικών για την κατανόηση γραπτού κειμένου σε παιδιά της Α΄ τάξης του Δημοτικού.

Βιβλιογραφία

Αραμπατζόγλου, Α., Γαϊσερλίδου, Π. και Τσίγγιστρα, Α. 2013. *Ταξίδι στον ... Χώρο των Παιδιών: Παιδική Ψυχολογία και Αρχιτεκτονική*. Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης.

Altrichter, H., Posch, P. και Somekh, B. 2001. *Οι Εκπαιδευτικοί Ερευνούν το Έργο τους: Μια Εισαγωγή στις Μεθόδους της Έρευνας Δράσης*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Ασκούνη, Ν. 2007. *Κοινωνικές Ανισότητες στο Σχολείο: Κλειδιά και Αντικλειδιά*. Αθήνα: ΥΠΕΠΘ, Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Αυδή, Α. και Χατζηγεωργίου, Μ. 2007. *Η Τέχνη του Δράματος στην Εκπαίδευση: 48 Προτάσεις για Εργαστήρια Θεατρικής Αγωγής*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Bell, J. 2005. *Πώς να Συντάξετε μια Επιστημονική Εργασία: Οδηγός Ερευνητικής Μεθολογίας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Bernstein, B. 1991. *Παιδαγωγικοί Κώδικες και Κοινωνικός Έλεγχος*. Αλεξάνδρεια.

Βορριά, Γ. κ.α 2007. «Η Γλωσσική Ανάπτυξη σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας: Ερευνητικά Δεδομένα από τη Χρήση Ψυχομετρικών Εργαλείων» στο Παιδαγωγική Επιθεώρηση. Τεύχος 43, σελ. 68-90. Παιδαγωγική Εταιρεία Ελλάδος. Αθήνα: Ατραπάς.

Γκόβας Ν. 2003. *Για ένα Νεανικό Δημιουργικό Θέατρο: Ασκήσεις, Παιχνίδια, Τεχνικές*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Γκόβας, Ν και Ζώνιου, Χ. 2011. *Θεατροπαιδαγωγικά Προγράμματα και Τεχνικές του Θεάτρου Φόρουμ*. Αθήνα: Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση.

Gottman, J. 2011. *Η Συναισθηματική Νοημοσύνη των Παιδιών: Πώς να Μεγαλώνουμε Παιδιά με Συναισθηματική Νοημοσύνη*. Αθήνα: πεδίο.

Woolland, W. 1999. *Η Διδασκαλία του Δράματος στο Δημοτικό Σχολείο: Ρόλοι στη Ζωή και Ρόλοι στο Θέατρο*, μτφ. Ε. Κανηρά. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Γραμματάς, Θ. 2001. *Διδακτική του Θεάτρου*. Αθήνα: Τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανός.

Γραμματάς, Θ. 2007. «Η Συμβολή της Δραματοποίησης στην Καλλιέργεια της Φιλαναγνωσίας», στο Κατσίκη-Γκίβαλου, Α., Καλογήρου, Τ., και Χαλκιαδάκη, Α. (επιμ.). *Φιλαναγνωσία και Σχολείο*. Αθήνα: Πατάκη.

Γραμματάς, Θ. 1999. *Θέατρο για Παιδικό και Νεανικό Κοινό*. Αθήνα: Τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανός.

Γραμματάς, Θ. 2004. *Το Θέατρο στο Σχολείο*. Αθήνα: Ατραπός.

Ζώνιου, Χ. 2003. «Το Θέατρο του Καταπιεσμένου»: *Εκπαίδευση και Θέατρο*, Τεύχ. 4. Αθήνα: Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση.

Καζάζη, Γρ. Μ. 2003. *Ψυχολογία του Αναγνώστη, Ψυχολογία της Ανάγνωσης*. Αθήνα: Έλλην.

Καραντζόλα, Ε., Κύρδη, Κ., Σπανέλλη, Τ. και Τσιαγκάνη, Θ. 2014. *Γλώσσα Α΄ Δημοτικού: Γράμματα, Λέξεις, Ιστορίες, Πρώτο τεύχος*. Αθήνα: Μεταίχιμο.

Καραντζόλα, Ε., Κύρδη, Κ., Σπανέλλη, Τ. και Τσιαγκάνη, Θ. 2014. *Γλώσσα Α΄ Δημοτικού: Γράμματα, Λέξεις, Ιστορίες, Τετράδιο Εργασιών, Πρώτο τεύχος*. Αθήνα: Μεταίχιμο.

Carr, W. And Kemmis, S. 1997. *Για μια Κριτική Εκπαιδευτική Θεωρία: Εκπαίδευση, Γνώση και Έρευνα Δράσης*. (μτφρ.) Λαμπράκη-Παγανού, Α, Μηλίγκου, Ε και Ροδιάδου-Αλμπάνη, Κ. Αθήνα: Κώδικας.

Κατσαρίδου, Μ. 2011. *Η Μέθοδος της Δραματοποίησης στη Διδασκαλία της Λογοτεχνίας*. (Διδακτορική Διατριβή). Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Ελλάδα.

Κατσαρού, Ε. και Τσάφος, Β. 2003. *Από την Έρευνα στη Διδασκαλία: Η Εκπαιδευτική Έρευνα Δράσης*. Αθήνα: Σαββάλας.

Κατσέλης, Γ. 2010. *Εκπαιδευτικό Δράμα: Θεωρητικό Πλαίσιο και Δραματικές Τέχνες*.
https://www.psichogios.gr/datafiles/videos/EkraideutikoDrama_1.pdf

Καψάλης, Α. Γ. 2005. *Παιδαγωγική Ψυχολογία*. Γ' εκδ. Αθήνα: Αδελφών Κυριακίδη α.ε.

Cole, M and Cole, S. R. 2001. *Η Ανάπτυξη των παιδιών: Γνωστική και Ψυχοκοινωνική Ανάπτυξη κατά τη Νηπιακή και Μέση Παιδική Ηλικία*. (μτφρ.) Σολμάν Μ. (επιμ.) Μπαμπλέκου Ζ. Αθήνα: Τυπωθήτω.

Κολιάδης, Ε. Α. 2007. *Θεωρίες Μάθησης και Εκπαιδευτική Πράξη: Γνωστικές Θεωρίες*, τόμ. Γ'. Αθήνα: Ιδιωτική έκδοση.

Κοντογιάννη, Α. 2012. *Η Δραματική Τέχνη στην Εκπαίδευση*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Κόπτσης, Α. και Νάκου, Α. 2009. «Η Μετάβαση από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό και από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο και η παράλληλη προετοιμασία και η κατάλληλη προετοιμασία για τη διευκόλυνσή της.» στο *Παγκόσμια Οργάνωση Προσχολική Αγωγής*. Συνέδριο: Η Διδακτική των Θετικών Επιστημών στην Εκπαίδευση: Δημιουργώντας Γέφυρες Επικοινωνίας Ανάμεσα στο Νηπιαγωγείο, το Δημοτικό και το Γυμνάσιο σελ. 139-149. ΟΜΕΡ Θεσσαλονίκης.

Κουάλη, Γ. και Κουτσελίνη, Μ. 2006. «Αναγνωστικές Δεξιότητες και Υποκίνηση: Μια Μελέτη Περίπτωσης» στο *Η Σύγχρονη Εκπαιδευτική Έρευνα στην Κύπρο: Προτεραιότητες και Προοπτικές*. Συνέδριο Παιδαγωγικής Εταιρείας Κύπρου, σελ. 633-644. Λευκωσία: Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Κουρετζής, Α. και Παρζακώνη Α. 2012. «Θεατρικό Παιχνίδι: Η Δια του Θεάτρου Παιδεία», στο Γκόβας, Ν., Κατσαρίδου, Μ., Μαυρέας, Δ. (επιμ.). *Θέατρο & Εκπαίδευση: Δεσμοί Αλληλεγγύης*. Αθήνα: Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση.

MacDonald, S. και Rashel, D. 2001. «Το Θέατρο Forum του Augusto Boal για Εκπαιδευτικούς»: *Εκπαίδευση και Θέατρο*, Τεύχ. 1. Αθήνα: Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση.

Μουδατσάκης, Ε. Τ. 1994. *Η Θεωρία του Δράματος στη Σχολική Πράξη: Το Θεατρικό Παιχνίδι, η Δραματοποίηση*. Αθήνα: Εκδόσεις Καρδαμίτσα.

Neelands, J. 2008. «Η Πολυμορφία της Δραματικής/Θεατρικής Αγωγής: Μοντέλα και Στόχοι», μτφρ. Γιάννα Πιτούλη στο *Εκπαίδευση και Θέατρο*, Τευχ. 9. Αθήνα: Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση.

Παπαδόπουλος, Σ. 2007. *Με τη Γλώσσα του Θεάτρου: Η Διερευνητική Δραματοποίηση στη Διδασκαλία της Γλώσσας*. Αθήνα: Κέδρος.

Παπαδόπουλος, Σ. 2010. *Παιδαγωγική του Θεάτρου*. Αθήνα: Ιδιωτική έκδοση.

Πιτούλη, Γ. 2001. «Θεατροπαιδαγωγικές Ομάδες στην Εκπαίδευση (Theatre-in-Education): Αναζητώντας Έκφραση στο Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα» στο *Εκπαίδευση και Θέατρο*, Τευχ. 1. Αθήνα: Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση.

Πολυκάρπου, Χ. 2012. *Θεατρική Αγωγή: Θεωρία και πράξη στη Δημοτική Εκπαίδευση*. Λευκωσία: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου. Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων.

Πόρποδας, Δ. Κ. 2003. *Διαγνωστική Αντιμετώπιση και Αξιολόγηση των Μαθησιακών Δυσκολιών στο Δημοτικό Σχολείο: Ανάγνωση, Ορθογραφία, Δυσλεξία, Μαθηματικά*. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Τσιάρας, Α. 2007. *Η Θεατρική Αγωγή στο Δημοτικό Σχολείο: Μια Ψυχοκοινωνιολογική Προσέγγιση*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Τσιάρας, Α. 2009. «Η Παιδαγωγική Μεθοδολογία της Dorothy Heathcote στη Διδακτική του Εκπαιδευτικού Δράματος» στο Γ. Π. Πεφάνης (επιμ.), *Παράβασις*, Τόμος 9, σελ. 613-639. Αθήνα: Ergo.

Τσιάρας, Α. 2012. «Το Θεατρικό Παιχνίδι ως Μέσο Διδακτικής της Ποίησης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση» στο Γκόβας, Ν., Κατσαρίδου, Μ., Μαυρέας, Δ. (επιμ.).

Θέατρο & Εκπαίδευση: Δεσμοί Αλληλεγγύης. Αθήνα: Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση.

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου, 2010. *Αναλυτικά Προγράμματα για τα Δημόσια Σχολεία της Κυπριακής Δημοκρατίας.* Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου: Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων. Λευκωσία.

http://www.paideia.org.cy/upload/analytika_programmata_2010/0.siniptikaanalitikaprogrammata.pdf

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, 2016. *Νέα Ελληνική Γλώσσα - Δημοτική Εκπαίδευση - Δείκτες Επιτυχίας και Επάρκεια. Κατανόηση Γραπτού Λόγου.* Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου: Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων. Λευκωσία.

http://www.moec.gov.cy/analytika_programmata/deiktes_epitychias_eparkeias/dee_dim_nea_ellinika.pdf

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων. 2011. *Πρόγραμμα Σπουδών για τη Διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας και της Λογοτεχνίας στο Δημοτικό Σχολείο.* Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Αθήνα.

<http://digitalschool.minedu.gov.gr/info/newps/%CE%93%CE%BB%CF%8E%CF%83%CF%83%CE%B1%20-%20%CE%9B%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%84%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%AF%CE%B1/%CE%9D%CE%B5%CE%BF%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%20%CE%93%CE%BB%CF%8E%CF%83%CF%83%CE%B1%20%CE%BA%CE%B1%CE%B9%20%CE%9D%CE%B5%CE%BF%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%20%CE%9B%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%84%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%AF%CE%B1%20%E2%80%94%CE%93%CF%85%CE%BC%CE%BD%CE%AC%CF%83%CE%B9%CE%BF.pdf>

Φανουράκη, Κ. 2015. *ΘΣΠ 61:Μορφές Διδασκαλίας και Ρόλοι του Θεατροπαιδαγωγού. Οδηγός Μελέτης,14^ηεβδ.* Λευκωσία: Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Χατζηλουκά-Μαυρή, Ε., Κοντοβούρκη, Σ. κ.α. (επιμ.). 2016. *Κατανόηση-Παραγωγή Προφορικού και Γραπτού Λόγου: Διδακτικά Εργαλεία για το Μάθημα των Ελληνικών*. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου.

Χλωπτσιούδης, Δ. 2013. *Για μια Παραγωγική Προσέγγιση του Σύγχρονου Σχολείου: Σημειώσεις Παιδαγωγικής, Διδακτικής και Ψυχολογίας για Εκπαιδευτικούς και Γονείς*. Θεσσαλονίκη: Ιδιωτική Έκδοση.

Aarnoutse, C. and Schellings, G. 2003. «Learning Reading Strategies by Triggering Reading Motivation», στο *Education Studies*, Vol.29, Issue 4, p. 387-409.

Al-Iasa, A. 2006. «Schema Theory And L2 Reading Comprehension: Implications For Teaching», στο *Journal of College Teaching & Learning*, Vol.3,p. 41- 47.

Andersen, C. 2004. *Learning in "As-if" Worlds: Cognition in Drama in Education*», στο *Theory into Practise*, Vol.43, Issue 4, p.281-286
<http://mbt-cognitivedevelopment.wikispaces.com/file/view/cognitiondrama.pdf>

Boal, A. 1979. *Theatre of the Oppressed*. London: Pluto Press.

Clay, M. 1991. *Becoming Literate. The Construction of Inner Control*. Auckland: Heinemann.

Goleman, D. 2008. The secret to success: New research says social-emotional learning helps students in every way. *Educational Digest*, 74 (4), 8-9.

Halliday, M. A. K. 1978. *Language as Social Semiotic: The Social Interpretation of Language and Meaning*. London: Edward Arnold.

Harrison, C.2007. «Developing Reading Comprehension: What do we Need to Do to Make it Happen?». Bernadette D. and Gerry S. (επιμ.). *Literacy at the Crossroads: Moving Forward, Looking Back*. Κεφ. 2, pp. 19-35.

Leach, R. 2008. *Theatre Studies: The Basics*. London: Routledge.

Mages, W.K. 2006. «*Drama and Imagination: A Cognitive Theory of Drama's Effect on Narrative*», στο: *Research in Drama Education: The Journal of Applied Theatre and Performance*, Vol. 11, Issue 3, p.329–340.

Mc Niff J. and Whitehead J 2006. *All You Need to Know About Action Research*. 2 εκδ. California: Sage, London and Thousand Oaks.

Mc Niff J. , Whitehead J. , Laidlaw M. and Members of the Bath Action Research Group. 1992. *Creating a Good Social Order Through Action Research*. Bournemouth: Hyde Publications. Dorset.

Neelands j. and Goode T. 2014. *Structuring Drama Work. A Handbook of Available Forms in Theatre and Drama*. 2^η εκδ. Cambridge, UK: Cambridge University Press B.

Sonnenschein, S. and Munsterman, K., 2002. «*The Influence of Home - Based Reading Interactions on 5-Year-Olds' Reading Motivations and Early Literacy Development*» στο *Early Childhood Research Quarterly*, Vol.17, Issue 3. p. 318-337.

Storch, A. St. and Whitehurst, J. G., 2001. «*The Role of Family and Home in the Literacy Development of Children from Low-Income Backgrounds*», στο *New Directions for Child and Adolescent Development*, Issue, 92, p. 53-72.

Wagner, B. J. 1976. *Dorothy Heathcote Drama as a Learning Medium*. Washington, D.C.: National Education Association.

Winston, J. 1999. «*Theorising Drama as Moral Education*». στο *Journal of Moral Education*, Vol. 28, Issue 4, p.459–471.